

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 13.1.2004
KOM(2004) 2 endelig

2004/0001 (COD)

Forslag til

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV

om tjenesteydelser i det indre marked

(forelagt af Kommissionen)

[SEK(2004) 21]

DA

DA

INDHOLDSFORTEGNELSE

RESUMÉ.....	3
1. NØDVENDIGHED OG FORMÅL	5
2. BAGGRUND.....	6
3. DIREKTIVET I HOVEDTRÆK	8
a) Et rammedirektiv.....	8
b) En kombination af forskellige reguleringsmetoder.....	8
c) En koordineret moderniseringsproces.....	9
d) En dynamisk tilgang.....	10
e) En ramme, der letter adgangen til tjenesteydelser	11
4. FORBEREDENDE ARBEJDE	12
5. OVERENSSTEMMELSE MED ANDRE FÆLLESSKABSPOLITIKKER.....	12
6. RETLIGE ASPEKTER.....	17
a) Retsgrundlag og valg af retsakt.....	17
b) Subsidiaritetsprincippet.....	18
c) Proportionalitetsprincippet.....	19
7. KONKRETE SPØRGSMÅL	19
a) Hvilke former for virksomhed er omfattet af direktivet (artikel 2 og 4)?.....	19
b) Hvorfor er visse tjenesteydelser og områder ikke omfattet af direktivet (artikel 2)?	20
c) Hvad forstås der ved "kvikskranke" (artikel 6)?	21
d) Hvad er forskellen mellem krav, der skal afskaffes (artikel 14) og krav, der skal evalueres (artikel 15)?	21
e) Hvad består den gensidige evalueringsprocedure i (artikel 9, 15, 30 og 41)?	22
f) Hvilken forbindelse er der mellem gennemførelsen af direktivets artikel 14, 15 og 16 og Kommissionens rolle som traktatens vogter, særlig i forbindelse med traktatbrudssager?	22
g) Anses krav, der hverken er anført i artikel 14 eller artikel 15, for at være i overensstemmelse med etableringsfriheden i henhold til traktatens artikel 43?.....	23
h) Hvorfor er der en særskilt afdeling om tjenestemodtagernes rettigheder (kapitel III, afdeling 2)?.....	23
i) Hvor reguleres spørgsmålet om udstationering af tredjelandstatsborgere (artikel 25)?	24
j) Hvorfor finder oprindelseslandsprincippet ikke anvendelse på visse områder og visse former for virksomhed (artikel 17)?.....	25

RESUMÉ

1. Dette forslag til direktiv er et led i den økonomiske reformproces, Det Europæiske Råd i Lissabon har indledt for at gøre EU til den mest konkurrencedygtige og dynamiske videnbaserede økonomi i verden inden 2010. Opfyldelsen af dette mål kræver, at der gennemføres et egentligt indre marked for tjenesteydelser. Det store vækst- og jobskabelsespotentialer, der ligger i servicesektoren, har ikke hidtil kunnet realiseres på grund af de mange hindringer¹, der hæmmer udviklingen af servicevirksomhed i det indre marked. Forslaget indgår i Kommissionens strategi til fjernelse af disse hindringer og tager udgangspunkt i rapporten om status over det indre marked for tjenester², som har kortlagt hindringernes omfang og betydning.
2. Formålet med direktivforslaget er at opstille en retlig ramme, der fjerner hindringerne for etableringsfriheden for tjenesteydere og den frie udveksling af tjenesteydelser medlemsstaterne imellem, og som sikrer tjenesteydere og tjenestemodtagere den fornødne retssikkerhed for effektivt at kunne udøve disse to grundlæggende traktatfæstede friheder. Forslaget dækker mange forskellige former for servicevirksomhed - med enkelte undtagelser som finansielle tjenesteydelser - og gælder kun for tjenesteydere, der er etableret i en medlemsstat.
3. For at fjerne hindringerne for etableringsfriheden omfatter forslaget:
 - foranstaltninger til administrativ forenkling, særlig oprettelse af **kvikskrænker**, hvor tjenesteydere kan afvikle de administrative formaliteter i forbindelse med deres virksomhed, samt krav om, at de skal kunne afvikle disse formaliteter **elektronisk**
 - visse principper, **tilladelsesordningerne** for servicevirksomhed skal overholde, særlig betingelserne og procedurerne for udstedelse af tilladelse
 - **forbud mod visse retlige krav** af særligt restriktiv art, som stadig måtte findes i nogle medlemsstaters lovgivning
 - kravet om en **evaluering af visse andre retlige krav forenelighed** med betingelserne i direktivet, særlig om de står i rimeligt forhold til det fastsatte mål.
4. For at fjerne hindringerne for den frie udveksling af tjenesteydelser omfatter forslaget:
 - **oprindelseslandsprincippet**, der indebærer, at tjenesteydere kun er underlagt loven i det land, hvor de er etableret, og at medlemsstaterne ikke må indføre restriktioner for tjenesteydelser, der udføres af tjenesteydere, som er etableret i andre medlemsstater. Princippet gælder med forbehold af generelle, midlertidige og individuelle undtagelser.

¹ "En strategi for tjenester i det indre marked". Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet og Rådet, KOM(2000) 888 endelig af 29.12.2000.

² "Status over det indre marked for tjenester". Kommissionens rapport til Rådet og Europa-Parlamentet, KOM(2002) 441 endelig af 30.7.2002.

- ***tjenestemodtageres ret til at anvende tjenesteydelser*** fra andre medlemsstater uden at blive hindret heri af restriktive foranstaltninger fra deres eget lands side eller af forskelsbehandling fra offentlige myndigheders eller private erhvervsdrivendes side. Med hensyn til patienter præciserer forslaget, hvornår en medlemsstat kan kræve en forhåndstilladelse som betingelse for at godtgøre udgifter til lægebehandling afholdt i en anden medlemsstat
 - en ***ordning med bistand til tjenestemodtagere***, der benytter tjenesteydelser fra andre medlemsstater
 - en regulering af opgavefordelingen mellem oprindelsesmedlemsstaten og bestemmelsesmedlemsstaten og de gældende kontrolprocedurer, når ***arbejdstagere udstationeres*** med henblik på at udføre tjenesteydelser.
5. For at skabe den tillid medlemsstaterne imellem, der er nødvendig for at kunne fjerne disse hindringer, omfatter forslaget:
- en ***harmonisering*** af medlemsstaternes lovgivning for at sikre en ligeværdig tilgodeseelse af almene hensyn i en række vigtige spørgsmål, f.eks. forbrugerbeskyttelse, særlig med hensyn til oplysningskravene for tjenesteydere, erhvervsforsikring, virksomhed på flere områder, bilæggelse af tvister og udveksling af oplysninger om tjenesteyderensandel
 - en ***styrket gensidig bistand de nationale myndigheder imellem*** for at sikre en effektiv kontrol med servicevirksomhed på grundlag af en klar opgavefordeling medlemsstaterne imellem og pligt til at samarbejde
 - ***foranstaltninger til fremme af tjenesteydernes kvalitet***, f.eks. frivillig certificering af tjenesteydelser, fastsættelse af kvalitetskriterier og samarbejde mellem handels- og håndværkskamre
 - fremme af de ***adfærdskodekser***, som de berørte parter på fællesskabsplan har udarbejdet på bestemte områder, bl.a. lovregulerede erhvervs kommercielle kommunikation.
6. For at sikre, at forslaget kan have fuld virkning i 2010, bygger det på en dynamisk tilgang, der består i en gradvis gennemførelse af en række af bestemmelserne, en yderligere harmonisering af visse spørgsmål (pengetransport, spil, som indebærer, at der gøres indsats med penge, og retslig inkasso) og en fortsat videreudvikling af bestemmelserne samt en afdækning af behovet for nye initiativer. I øvrigt foregriber forslaget ikke andre, lovgivningsmæssige eller ikke-lovgivningsmæssige fællesskabsinitiativer inden for forbrugerbeskyttelse.

BEGRUNDELSE

1. NØDVENDIGHED OG FORMÅL

Tjenesteydelser er allestedsnærværende i den moderne økonomi. De tegner sig for i alt næsten 70% af bruttonationalproduktet og beskæftigelsen og rummer et stort vækst- og jobskabelsespotentiale. Realiseringen af dette potentiale er kernen i den økonomiske reformproces, som Det Europæiske Råd i Lissabon har indledt for at gøre EU til den mest konkurrencedygtige og dynamiske videnbaserede økonomi i verden inden 2010. Hidtil har vækspotentialet i servicesektoren ikke kunnet realiseres fuldt ud på grund af de mange hindringer, der hæmmer udviklingen af servicevirksomhed mellem medlemsstaterne.

Kommissionen opregnede i sin rapport om status over det indre marked for tjenester¹ (herefter "rapporten") disse hindringer og drog følgende konklusion: "Ti år efter, hvad der skulle have været gennemførelsen af det indre marked, må det konstateres, at der fortsat er stor forskel mellem visionen om et økonomisk integreret Europa og den virkelighed, de europæiske borgere og tjenesteydere oplever." Hindringerne berører en lang række tjenesteydelser som f.eks. distribution, arbejdsformidling, certificering, laboratorier, byggevirksomhed, ejendomsmæglere, håndværk, turisme og lovregulerede erhverv og rammer især SMV'er, der spiller en afgørende rolle i servicesektoren. SMV'er afskrækkes alt for ofte fra at udnytte mulighederne i det indre marked, fordi de ikke har de fornødne midler til at bedømme og ruste sig mod de retlige risici, der er forbundet med grænseoverskridende virksomhed, og til at afvikle de komplekse administrative formaliteter. Rapporten og konsekvensanalysen vedrørende forslaget viser, hvilke økonomiske konsekvenser disse forstyrrelser indebærer, og understreger, at de bremser den europæiske økonomi som helhed og dens potentiale for vækst, konkurrenceevne og jobskabelse.

Hindringerne for udviklingen af servicevirksomhed mellem medlemsstaterne imellem gør sig navnlig gældende i to situationer:

- når en tjenesteyder fra én medlemsstat ønsker at etablere sig i en anden medlemsstat for dér at udføre tjenesteydelser (han kan da f.eks. være underlagt alt for tunge tilladelsesordninger, alt for omfattende administrative formaliteter, diskriminerende krav eller en økonomisk test)
- når en tjenesteyder fra sin oprindelsesmedlemsstat ønsker at udføre tjenesteydelser i en anden medlemsstat, særlig ved midlertidigt at tage til denne medlemsstat (han kan da f.eks. have en retlig forpligtelse til at etablere sig i medlemsstaten eller til at blive godkendt af medlemsstaten eller være omfattet af medlemsstatens bestemmelser om udøvelse af den pågældende virksomhed eller uforholdsmæssigt tunge procedurer for udstationering af arbejdstagere).

Formålet med direktivforslaget er derfor at opstille en retlig ramme, der gør det lettere at udøve etableringsfriheden for tjenesteydere i medlemsstaterne og den frie udveksling af tjenesteydelser mellem medlemsstaterne imellem. Forslaget skal fjerne en række retlige hindringer for gennemførelsen af et egentligt indre marked for

¹ KOM(2002) 441 endelig af 30.7.2002.

tjenesteydelser og sikre tjenesteydere og tjenestemodtagere den fornødne retssikkerhed for effektivt at kunne udøve disse to grundlæggende traktatfæstede friheder.

2. BAGGRUND

Direktivforslaget er et led i en politisk proces, der blev indledt af Det Europæiske Råd i 2000:

I marts 2000 vedtog Det Europæiske Råd i Lissabon et økonomisk reformprogram, der skulle gøre EU til den mest konkurrencedygtige og dynamiske, videnbaserede økonomi i verden inden 2010. EU's stats- og regeringschefer opfordrede i denne forbindelse Kommissionen og medlemsstaterne til at udarbejde en strategi for fjernelse af hindringerne for den frie udveksling af tjenesteydelser².

I december 2000 fastlagde Kommissionen som svar på den opfordring, der blev fremsat på topmødet i Lissabon, en strategi for tjenester i det indre marked³, som fik fuld opbakning fra medlemsstaterne⁴, Europa-Parlamentet⁵, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg⁶ og Regionsudvalget⁷. Strategien har til formål at gøre det lige så nemt at udføre tjenesteydelser på tværs af grænserne som inden for de enkelte medlemsstater. Den bygger primært på en horisontal tilgang på tværs af alle de økonomiske sektorer, der er berørt af tjenesteydelser, og er opdelt i to faser: I første fase gøres der status over de problemer, der står i vejen for et velfungerende indre marked for tjenesteydelser, og i anden fase udformes der løsninger i forhold til de problemer, der er konstateret, bl.a. i form af en horisontal retsakt.

I juli 2002 forelagde Kommissionen sin rapport om status over det indre marked for tjenester, som markerede afslutningen på første fase af strategien. I rapporten gøres der så fuldstændigt som muligt rede for, hvilke hindringer der fortsat findes i det indre marked for tjenesteydelser. Desuden analyseres hindringernes fællestræk, og der foretages en første evaluering af deres økonomiske virkninger⁸.

I november 2002 erkendte Rådet i sine konklusioner om Kommissionens rapport⁹, "at der ti år efter, hvad der skulle have været gennemførelsen af det indre marked, fortsat skal gøres et betydeligt arbejde for at gøre det indre marked for tjenester til

² Formandskabets konklusioner, Det Europæiske Råd i Lissabon, 24.3.2000, punkt 17. Behovet for en indsats på området blev også påpeget på EU-topmøderne i Stockholm og Barcelona i 2001 og 2002.

³ "En strategi for tjenester i det indre marked". Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet og Rådet, KOM(2000) 888 endelig af 29.12.2000.

⁴ 2336. samling i Rådet (det indre marked, forbrugerpolitik, turisme) den 12. marts 2001, 6926/01 (Presse 103), punkt 17.

⁵ Europa-Parlamentets beslutning om Kommissionens meddelelse om en strategi for tjenester i det indre marked, A5-0310/2001 af 4.10.2001.

⁶ Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Kommissionens meddelelse om en strategi for tjenester i det indre marked (tillægsudtalelse), CES 1472/2001 endelig af 28.11.2001.

⁷ Regionsudvalgets udtalelse om Kommissionens meddelelse om en strategi for tjenester i det indre marked, CDR 134/2001 endelig af 27.6.2001.

⁸ I denne rapport benytter Kommissionen sig i visse henseender – for så vidt angår tjenesteydelser - af idéen i EF-traktatens tidligere artikel 100 B om en gennemgang af de nationale bestemmelser.

⁹ Rådets konklusioner om hindringer for tjenesteydelser på det indre marked, 2462. samling i Rådet - (konkurrenceevne (det indre marked, industri og forskning)). Bruxelles, den 14. november 2002, 13839/02 (Presse 344).

en realitet", og understregede, "at fjernelse af både lovgivningsmæssige og ikke-lovgivningsmæssige hindringer for tjenester i det indre marked bør gives meget høj politisk prioritet som en del af det overordnede mål, der blev opstillet af Det Europæiske Råd i Lissabon om at gøre EU til den mest dynamiske og konkurrencedygtige økonomi i verden inden 2010". Rådet henstillede i denne forbindelse til Kommissionen at fremskynde arbejdet med tiltagene i anden fase af strategien, herunder bl.a. retsaktten.

I februar 2003 hilste Europa-Parlamentet Kommissionens rapport velkommen og understregede, at det "kræver, at Rådet (konkurrenceevne (det indre marked, industri og forskning)) på ny bekræfter medlemsstaternes engagement i principperne om oprindelsesland og gensidig anerkendelse som det essentielle grundlag for gennemførelsen af det indre marked for varer og tjenesteydelser"¹⁰. Endelig glædede Parlamentet sig over "forslagene vedrørende et horisontalt instrument til at sikre den frie bevægelighed for tjenesteydelser i form af gensidig anerkendelse, idet automatisk anerkendelse så vidt muligt tilstræbes, administrativt samarbejde og, hvor dette er strengt nødvendigt, harmonisering"¹¹.

For at styrke den økonomiske dimension i Lissabon-strategien opfordrede Det Europæiske Råd på sit forårsmøde **i marts 2003** Rådet (konkurrenceevne) til at påtage sig sin horisontale rolle og øge konkurrenceevnen og væksten inden for rammerne af en integreret strategi, der skal udformes af Kommissionen. Indførelsen af en klar og afbalanceret retlig ramme, som fremmer den frie udveksling af tjenesteydelser i det indre marked, er et af de nødvendige elementer til gennemførelse af målene for den nye integrerede strategi for konkurrenceevnen.

I maj 2003 meddelte Kommissionen i strategien for det indre marked¹², at den "inden udgangen af 2003 [vil] udarbejde et forslag til direktiv om tjenesteydelser i det indre marked. Direktivet vil opstille en klar og afbalanceret retlig ramme for at forenkle vilkårene for etablering og udveksling af tjenesteydelser på tværs af grænserne. Det vil bygge på en kombination af gensidig anerkendelse, administrativt samarbejde, harmonisering, hvor dette er absolut nødvendigt, og fremme af europæiske adfærdskodekser/erhvervsetiske regler".

I oktober 2003 udpegede Det Europæiske Råd det indre marked som et kerneområde for at kunne styrke den europæiske økonomis konkurrenceevne og tilvejebringe gunstige rammebetingelser for vækst og beskæftigelse. Det opfordrede i denne forbindelse "Kommissionen til at forelægge alle yderligere forslag, som er nødvendige for at fuldføre det indre marked og udnytte dets potentiale fuldt ud, stimulere iværksætterånden og skabe et ægte indre marked for tjenesteydelser, idet den samtidig skal tage behørigt hensyn til behovet for at garantere udbud af og handel med tjenesteydelser af almen interesse"¹³.

¹⁰ Europa-Parlamentets beslutning af 13. februar 2003 om Kommissionens meddelelse til Rådet, Europa-Parlamentet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om evaluering af strategien for det indre marked for tjenester - 2002 - indfrielse af løfterne (KOM(2002) 171 - C5-0283/2002 - 2002/2143(COS)). [A5-0026/2003](#), punkt 35.

¹¹ Punkt 36.

¹² "Strategien for det indre marked - Prioriteringer 2003-2006". Kommissionens meddelelse til Rådet, Europa-Parlamentet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget. KOM(2003) 238 af 7.5.2003.

¹³ Formandskabets konklusioner, Det Europæiske Råd i Bruxelles den 16.-17.10.2003, punkt 16.

3. DIREKTIVET I HOVEDTRÆK

a) Et rammedirektiv

Der opstilles ved direktivet en generel retlig ramme, der med enkelte undtagelser gælder for alle tjenesteydelser. En sådan horisontal tilgang er begrundet i det forhold, at de retlige hindringer, der står i vejen for gennemførelsen af et egentligt indre marked for tjenesteydelser, som påpeget i rapporten¹⁴ ofte berører mange forskellige former for virksomhed og har mange træk til fælles.

Da der er tale om et rammedirektiv, har direktivforslaget ikke til formål at fastsætte udførlige bestemmelser eller at harmonisere alle medlemsstaternes bestemmelser om servicevirksomhed. Dette ville føre til overregulering og ensretning af de særlige kendetegn ved de nationale reguleringsordninger for tjenesteydelser. Forslaget omhandler derimod kun de spørgsmål, der er afgørende for et velfungerende indre marked for tjenesteydelser, idet der lægges særlig vægt på bestemmelser, der tager sigte på en målrettet harmonisering af bestemte spørgsmål, på fastsættelse af klare forpligtelser til at levere resultater uden at foregribe de valgte lovgivningsteknikker og på bestemmelser, der opstiller en klar opgavefordeling mellem tjenesteydernes oprindelsesmedlemsstat og bestemmelsesmedlemsstat. Der henvises i forslaget desuden til gennemførelsesbestemmelser - fra Kommissionens side - til visse bestemmelser.

Selv om der opstilles en generel retlig ramme, tages der i forslaget også hensyn til de særlige forhold, der gælder for de enkelte erhverv eller former for virksomhed. Nærmere bestemt tages der hensyn til de lovregulerede erhvervs særlige karakter og den særlige rolle, som selvregulering har. Forslaget indeholder således en række undtagelser fra oprindelseslandsprincippet, som hænger direkte sammen med de særlige kendetegn ved bestemte former for virksomhed (artikel 17). Desuden indeholder forslaget særlige bestemmelser for visse former for virksomhed, f.eks. om erhvervsforsikring og faglige garantier (artikel 27), lovregulerede erhvervs kommercielle kommunikation (artikel 29) og virksomhed på flere områder (artikel 30). Endelig henvises der i forslaget til særlige reguleringsmetoder for visse former for virksomhed, f.eks. adfærdskodekser for lovregulerede erhverv (artikel 39).

I øvrigt foregriber forslaget ikke andre, lovgivningsmæssige eller ikke-lovgivningsmæssige fællesskabsinitiativer inden for forbrugerbeskyttelse.

b) En kombination af forskellige reguleringsmetoder

Direktivforslaget er baseret på en kombination af forskellige reguleringsmetoder for servicevirksomhed, særlig:

- oprindelseslandsprincippet, som indebærer, at en tjenesteyder kun er omfattet af retsfor skrifterne i det land, hvor han er etableret, og at medlemsstaterne ikke må indføre restriktioner for tjenesteydelser, som udføres af en tjenesteyder, der er etableret i en anden medlemsstat. Tjenesteydere har derfor ret til at udføre tjenesteydelser i en eller flere andre medlemsstater uden at være underlagt de pågældende landes bestemmelser. Princippet betyder også, at

¹⁴ KOM(2002) 441 som nævnt ovenfor, del II.

oprindelsesmedlemsstaten har pligt til at føre en effektiv kontrol med de tjenesteydere, der er etableret på landets område, også selv om de udfører tjenesteydelser i andre medlemsstater

- undtagelser fra oprindelseslandsprincippet, særlig artikel 17, som er nødvendige for at kunne tage hensyn til de forskellige grader af beskyttelse af almene hensyn på visse områder, omfanget af harmoniseringen på fællesskabsplan, intensiteten af det administrative samarbejde eller bestemte fællesskabsinstrumenter. En række af undtagelserne er overgangsordninger, der gælder indtil 2010, og som skal sikre, at der er tid til at foretage en yderligere harmonisering af visse spørgsmål. Endelig er der mulighed for at træffe individuelle undtagelser, forudsat at visse materielle og processuelle betingelser er overholdt
- etablering af forpligtelser til gensidig bistand de nationale myndigheder imellem, hvilket er absolut nødvendigt for mellem medlemsstaterne at kunne sikre den høje grad af gensidig tillid, som oprindelseslandsprincippet kræver. For at sikre en effektiv kontrol omfatter forslaget et tæt administrativt samarbejde myndighederne imellem, ligesom fordelingen af kontrolopgaverne, informationsudvekslingen og den gensidige bistand reguleres
- målrettet harmonisering for at varetage almene hensyn på en række vigtige områder, hvor alt for store forskelle i beskyttelsesniveauet, navnlig hvad angår forbrugerbeskyttelse, ville undergrave den gensidige tillid, der kræves for at kunne acceptere oprindelseslandsprincippet, og hvor sådanne forskelle i henhold til Domstolens retspraksis kunne retfærdiggøre foranstaltninger, der begrænser den frie udveksling af tjenesteydelser. Harmoniseringen vedrører i øvrigt også den administrative forenkling og afskaffelsen af visse krav
- alternative reguleringsmetoder, som spiller en vigtig rolle ved reguleringen af servicevirksomhed. Forslaget tager fuldt og helt hensyn hertil og tilskynder de berørte parter til på fællesskabsplan at udarbejde adfærdskodekser på bestemte områder.

c) En koordineret moderniseringsproces

Formålet med direktivforslaget er på fællesskabsplan at koordinere moderniseringen af de nationale reguleringsordninger for servicevirksomhed for at fjerne de retlige hindringer for gennemførelsen af et egentligt indre marked for tjenesteydelser. Det understreges således i rapporten, at der er modstand mod at modernisere de nationale retsfor skrifter, og det fastslås, at traktatens "*grundlæggende principper, den rækkevidde, Domstolen har givet dem, og de ambitiøse programmer fra først 1962 og siden 1985 [ikke altid har] afstedkommet den tilpasning af national lovgivning, som kunne forventes*"¹⁵.

Det vil ikke være effektivt at efterkomme dette moderniseringsbehov ved at tilpasse retsfor skrifterne på ad hoc-basis medlemsstat for medlemsstat på baggrund af Kommissionens traktatbrudssager, da dette ikke ville være udtryk for politisk vilje til at forfølge et fælles mål, men ville svare til en mekanisk fremgangsmåde¹⁶. Tilpasser

¹⁵ KOM(2002) 441 som nævnt ovenfor, del II, punkt C 2.

¹⁶ Se konsekvensanalysens punkt 6.3.2.

alle medlemsstaterne derimod deres retsfor skrifter efter fælles principper og en fælles tidsplan, bliver det på europæisk plan muligt at fremme den økonomiske vækst, som dette formentlig vil føre med sig, at undgå konkurrencefordrejninger mellem medlemsstater, der ikke gennemfører tilpasningen i samme tempo, og at fremme en større mobilisering mod dette mål, herunder også for så vidt angår tildelingen af administrative ressourcer på nationalt plan og på fællesskabsplan.

Medlemsstaterne skal således i direktivets gennemførelsesperiode:

- forenkle de administrative procedurer og formaliteter, der gælder for servicevirksomhed (kapitel II, afdeling 1 og 2), bl.a. ved at oprette kvikskranker (artikel 6), indføre elektroniske procedurer (artikel 8) og forenkle tilladelsesprocedurerne i forbindelse med adgangen til at optage og udøve servicevirksomhed (artikel 10-13). Det skal bemærkes, at forpligtelserne til at give oplysninger (artikel 7) og til at muliggøre anvendelsen af elektroniske procedurer (artikel 8) ikke er til hinder for, at medlemsstaterne sideløbende kan opretholde andre kommunikationsformer og procedurer
- afskaffe en række lovbestemte krav, der opregnes i direktivet, og som hindrer adgangen til at optage og udøve servicevirksomhed (artikel 14, 21 og 29)
- i deres lovgivning sikre den frie udveksling af tjenesteydelser fra andre medlemsstater og tilpasse de bestemmelser, der måtte være til hinder herfor (artikel 16, 20, 23 og 25)
- evaluere, om en række krav, der opregnes i direktivet, og som - hvis de findes i deres bestemmelser - kan have en særdeles restriktiv virkning på udviklingen af servicevirksomhed, er berettigede og står i rimeligt forhold til det tilsigtede mål (artikel 9, 15 og 30). Evalueringen skal føre til, at der kun stilles berettigede krav, og vil blive behandlet som led i en gensidig evaluering, der kan føre til, at det fastslås, at der skal foreslås andre initiativer på fællesskabsplan.

d) En dynamisk tilgang

De hindringer, der blev konstateret i rapporten, er så omfattende, at det vil tage tid at gennemføre et reelt område uden indre grænser for tjenesteydelser. Moderniseringen af en række af medlemsstaternes bestemmelser kræver således gennemgribende ændringer (f.eks. kvikskrangerne og de elektroniske procedurer), en yderligere målrettet harmonisering, for så vidt angår visse former for virksomhed, eller hensyntagen til udviklingen i integrationsniveauet i Fællesskabet på andre områder. For at undgå en statisk tilgang, der kun behandler ét enkelt problem uden at løse de øvrige problemer, er direktivforslaget baseret på en trinvis model til at gennemføre et egentligt indre marked for tjenesteydelser inden 2010. Forslaget omfatter således:

- en gradvis gennemførelse af en række bestemmelser (artikel 6-8)
- en yderligere harmonisering af visse spørgsmål, f.eks. pengetransport, spil, som indebærer, at der gøres indsats med penge, og retslig inkasso (artikel 40, stk. 1), som i en overgangsperiode er undtaget fra oprindelseslandsprincippet (artikel 18). Desuden vil der muligvis blive afdækket nye

harmoniseringsbehov, især inden for forbrugerbeskyttelse og grænseoverskridende kontrakter (artikel 40, stk. 2, litra d))

- udvidelse af rækkevidden af oprindelseslandsprincippet, efterhånden som forskrifterne harmoniseres på bestemte områder (artikel 17, nr. 21, og artikel 19, stk. 2)
- mulighed for, at Kommissionen kan træffe gennemførelsesbestemmelser til visse bestemmelser (artikel 8, stk. 3, artikel 22, stk. 4, artikel 26, stk. 6, artikel 27, stk. 5, og artikel 38)
- afdækning af et eventuelt behov for nye initiativer, bl.a. gennem gensidig evaluering (artikel 40, stk. 2).

Den dynamik, forslaget skaber, kan sammenfattes som følger:

Et år efter vedtagelsen (fastsat til 2005)	Ved udløbet af direktivets gennemførelsesfrist (fastsat til 2007)	Senest den 31. december 2008	1. januar 2010	Ingen nærmere fastsatte frister, efter behov	I takt med harmoniseringen på fællesskabsplan
Forslag fra Kommissionen til yderligere harmonisering (artikel 40) inden for: <ul style="list-style-type: none"> - pengetransport - hasardspil - retslig inkasso 	<ul style="list-style-type: none"> - Afskaffelse af forbudte krav (artikel 14) - Fjernelse af restriktionerne for den frie udveksling af tjenesteydelser (kapitel III), undtagen på de områder, hvor der er midlertidige undtagelser (artikel 18), eller som er anført i artikel 17 - Harmonisering af tilladelsesordningerne (artikel 10-13) - Harmonisering af tjenesteydernes kvalitet (kapitel IV) - Gensidig bistand (kapitel V) - Gensidig evaluering: <ul style="list-style-type: none"> · rapport fra hver medlemsstat med en evaluering af kravene i landets eget system (artikel 9, 15 og 30) · hver medlemsstat har 6 måneder til at kommentere rapporterne fra de øvrige medlemsstater. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kvikskranke (artikel 6) - Ret til information (artikel 7) - Elektroniske procedurer (artikel 8) - Gensidig evaluering: sammenfattende rapport fra Kommissionen, evt. med forslag til yderligere initiativer (artikel 41) 	Udløbet af de midlertidige undtagelser fra oprindelseslandsprincippet (artikel 18, stk. 2) for: <ul style="list-style-type: none"> - pengetransport - retslig inkasso 	Gennemførelsesforanstaltninger (udvalgsprocedure) (artikel 42): <ul style="list-style-type: none"> - elektroniske procedurer - bistand til tjenestemodtagere - oplysninger om tjenesteydere og deres tjenesteydelser - erhvervsforsikring og faglige garantier - gensidig bistand - gensidig evaluering. Afdækning af behovet for nye initiativer (artikel 40, stk. 2) på baggrund af: <ul style="list-style-type: none"> - erfaringerne med individuelle undtagelser - manglen på adfærdskodekser. - revurdering af den gældende fællesskabsret på forbrugerbeskyttelsesområdet og opfølgning af Kommissionens handlingsplan for aftaleret 	Undtagelserne fra oprindelseslandsprincippet, for så vidt angår kontrakter, der indgås af forbrugerne, og individuelle undtagelser (artikel 19), gælder kun for det område, der ikke er harmoniseret.

e) En ramme, der letter adgangen til tjenesteydelser

Som det blev understreget i rapporten, er det brugerne af tjenesteydelser, især forbrugerne, der sammen med de små og mellemstore virksomheder rammes hårdest af, at der ikke er noget egentligt indre marked for tjenesteydelser. De forhindres i at få del i en lang række tjenesteydelser til en konkurrencedygtig pris og den bedre livskvalitet, de kunne forvente i et område uden indre grænser. Direktivet vil komme tjenestemodtagerne direkte til gode, fordi det skaber de forudsætninger og den

retssikkerhed, der kræves for at kunne udvikle grænseoverskridende servicevirksomhed i EU, og det dermed udvider udbuddet af tjenesteydelser. Desuden vil det sikre, at de tjenesteydelser, der udbydes, er af en bedre kvalitet, fordi det gør kontrollen med servicevirksomhed mere effektiv på fællesskabsplan. Derudover indeholder forslaget bestemmelser, der:

- hjemler tjenestemodtageres ret til at anvende tjenesteydelser, som udføres af tjenesteydere, der er etableret i andre medlemsstater, uden at blive hindret heri eller afskrækket herfra af restriktive foranstaltninger fra opholdslandets side (artikel 20) eller af forskelsbehandling fra offentlige myndigheders eller private erhvervsdrivendes side (artikel 21). For så vidt angår modtagere af sundhedstjenesteydelser, præciserer forslaget i overensstemmelse med Domstolens retspraksis, hvornår en medlemsstat kan kræve en forhåndstilladelse som betingelse for at godtgøre udgifter til lægebehandling, der er afholdt i en anden medlemsstat
- garanterer tjenestemodtageren måltrettet bistand i sin medlemsstat i form af oplysninger om retsfor skrifterne i de øvrige medlemsstater, klagemulighederne og de sammenslutninger eller organisationer, der tilbyder praktisk bistand (artikel 22)
- styrker tjenestemodtagernes ret til information om tjenesteydelser betydeligt, så de kan træffe velinformerede valg. Visse former for servicevirksomhed skal ganske vist allerede i dag overholde krav om gennemsigtighed ifølge fællesskabsforskrifter, men for mange andre gælder dette ikke, da der ikke er nogen bestemmelser, der gælder for hele servicesektoren (artikel 26, 27, 28, 30, 31 og 32)
- øger tjenestemodtagernes beskyttelse, idet det fastsætter krav vedrørende tjenesteydelsernes kvalitet, særlig krav om, at tjenesteydelser, der frembyder en særlig sundheds- eller sikkerhedsmæssig fare eller en særlig finansiel risiko for tjenestemodtageren, skal være dækket af en erhvervsforsikring (artikel 27), bestemmelser om virksomhed på flere områder (artikel 30) og bilægelse af tvister (artikel 32).

4. FORBEREDENDE ARBEJDE

Forslaget er resultatet af talrige undersøgelser, rundspørger og konsultationer, der er gennemført med medlemsstaterne, Europa-Parlamentet og de berørte parter siden iværksættelsen af strategien for tjenester i det indre marked i december 2000, og som beskrives i konsekvensanalysen. Derudover har Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget leveret vigtige bidrag til strategien for tjenester i det indre marked.

5. OVERENSSTEMMELSE MED ANDRE FÆLLESSKABSPOLITIKKER

Et indre marked for tjenesteydelser kan ikke gennemføres ved én retsakt alene, men kræver også ledsageforanstaltninger. Retligt set er forslaget da også helt i tråd med de øvrige fællesskabsinstrumenter: Er en tjenesteydelse allerede omfattet af et eller flere fællesskabsinstrumenter, anvendes direktivet og disse instrumenter kumulativt,

dvs. kravene i det ene gælder tillige med kravene i de andre. Ved artikler, der kunne rejse problemer mht. foreneligheden, er der fastsat undtagelser (f.eks. i artikel 17) eller passende forbindelsesbestemmelser for at sikre, at direktivet er i overensstemmelse med disse fællesskabsbestemmelser. Endelig foregriber forslaget ikke andre, lovgivningsmæssige eller ikke-lovgivningsmæssige fællesskabsinitiativer inden for forbrugerbeskyttelse.

Forbindelsen til visse igangværende initiativer:

- virksomhedsrelaterede serviceerhvervs konkurrenceevne. Sideløbende med direktivforslaget om tjenesteydelser i det indre marked har Kommissionen forelagt en meddelelse om de virksomhedsrelaterede serviceerhvervs konkurrenceevne og deres bidrag til virksomhedernes resultater¹⁷. I denne meddelelse understreges betydningen af virksomhedsrelaterede serviceerhverv for EU's konkurrenceevne, og der bebudes en række ledsageforanstaltninger, bl.a. oprettelsen af et europæisk forum om virksomhedsrelaterede serviceerhverv. Direktivet vedrører fjernelsen af retlige og administrative hindringer, men servicesektorens konkurrenceevne beror også på en række supplerende økonomiske foranstaltninger, der omhandles i meddelelsen om de virksomhedsrelaterede serviceerhverv.
- erhvervsmæssige kvalifikationer. Direktivforslaget supplerer forslaget til direktiv om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer¹⁸, for så vidt som det omhandler andre spørgsmål end erhvervsmæssige kvalifikationer, f.eks. erhvervsforsikring, kommerciel kommunikation og virksomhed på flere områder. De to forslag er i fuld overensstemmelse med hinanden, da begge tager sigte på at lette tjenesteyderes udøvelse af etableringsfriheden og lægger oprindelseslandsprincippet til grund for den frie udveksling af tjenesteydelser.
- udstationering af arbejdstagere. De gældende arbejds- og ansættelsesvilkår ved udstationering af arbejdstagere er reguleret i direktiv 96/71/EF¹⁹, som bestemmer, at visse bestemmelser i det land, arbejdstageren er udstationeret i, finder anvendelse. For at sikre, at direktivforslaget er i overensstemmelse med nævnte direktiv, er det fastsat i artikel 17 i direktivforslaget, at disse bestemmelser er undtaget fra oprindelseslandsprincippet. For at lette den frie udveksling af tjenesteydelser og gennemførelsen af direktiv 96/71/EF præciserer forslaget opgavefordelingen mellem oprindelseslandet og udstationeringsmedlemsstaten og de administrative kontrolprocedurer (artikel 24).
- godtgørelse af udgifter til lægebehandling. Direktivforslaget behandler spørgsmålet om, hvorvidt kravet om en forhåndstilladelse som betingelse for at godtgøre udgifter til lægebehandling, der er afholdt i en anden medlemsstat, er foreneligt med princippet om fri udveksling af tjenesteydelser. Forslaget følger på dette punkt (artikel 23) sondringen mellem hospitalsbehandling og anden

¹⁷ KOM(2003) 747.

¹⁸ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer. KOM(2002) 119 endelig af 7.3.2002.

¹⁹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 96/71/EF af 16. december 1996 om udstationering af arbejdstagere som led i udveksling af tjenesteydelser.

behandling end hospitalsbehandling som fastlagt i Domstolens retspraksis²⁰. I de tilfælde, hvor en sådan forhåndstilladelse er berettiget, påpeges i forslaget de nærmere betingelser for tilladelse i overensstemmelse med Domstolens retspraksis. Der er på højt plan rejst en række mere generelle spørgsmål om patientmobilitet og udviklingen i sundhedssektoren i EU, bl.a. om patienters rettigheder og pligter, om hvordan man fremmer samarbejdet mellem sundhedssystemer, giver patienterne, de erhvervsdrivende og de politiske beslutningstagere relevante oplysninger og sikrer adgangen til og kvaliteten af lægebehandling på tværs af grænserne, om virkningerne af udvidelsen og i bredere forstand, om hvordan man forbedrer retssikkerheden og forener de nationale målsætninger med fællesskabsforpligtelserne på dette område. Kommissionen vil i foråret 2004 forelægge en meddelelse om en overordnet strategi til behandling af spørgsmålet om patientmobilitet og lægebehandling sammen med forslag, der tager hensyn til de anbefalinger, der er fremsat i forbindelse med overvejelserne på højt plan.

- sikkerhed i forbindelse med tjenesteydelser. Kommissionen har forelagt en beretning om forbrugernes sikkerhed i forbindelse med udbud af tjenesteydelser²¹, hvoraf det fremgår, at der er en stor mangel på data og information om de faktuelle aspekter af risiko og sikkerhed i forbindelse med tjenesteydelser. Det påpeges desuden, at det ikke har været muligt at konstatere specifikke mangler i medlemsstaternes ordninger eller at fastslå, om beskyttelsesniveauet i de enkelte medlemsstater varierer i afgørende grad, og at der heller ikke er fundet beviser for handelshindringer som følge af forskelle i de enkelte medlemsstaters krav, som kunne begrunde en harmonisering af de nationale sikkerhedsregler ved udbud af tjenesteydelser. Det konkluderes i beretningen, at det vigtigste mål for Fællesskabets indsats er at få forbedret videngrundlaget på området og at få indført en procedure for udveksling af oplysninger om udviklingen i politikker og retsfor skrifter. Hvis behovet opstår, vil der blive vedtaget bestemmelser om procedurer for udarbejdelse af europæiske standarder. Beretningen tager højde for indførelsen af egnede rammer herfor. Dette arbejde er derfor et supplement til og i overensstemmelse med direktivforslaget, som i øvrigt bestemmer, at der kan træffes individuelle undtagelser for at garantere sikkerhed i forbindelse med tjenesteydelser (artikel 19). Rådet hilste i sin resolution af 1. december 2003 om forbrugernes sikkerhed i forbindelse med udbud af tjenesteydelser²² Kommissionens beretning velkommen.
- forsyningspligtydelser. Kommissionen har på baggrund af grønbogen om forsyningspligtydelser²³ igangsat en bred debat om EU's rolle med hensyn til at fremme udførelsen af forsyningspligtydelser af høj kvalitet. Direktivforslaget skal hverken behandle dette spørgsmål eller spørgsmålet om en eventuel åbning af sektoren for konkurrence. Forslaget omfatter alle tjenesteydelser, der er erhvervsvirksomhed som defineret i Domstolens retspraksis vedrørende

²⁰ Se den sammenfattende rapport: "Application des règles du Marché intérieur aux services de santé. Mise en œuvre par les États membres de la jurisprudence de la Cour." Arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene. SEK(2003) 900 af 28.7.2003.

²¹ Beretning om forbrugernes sikkerhed i forbindelse med udbud af tjenesteydelser. KOM(2003) 313 endelig af 6.6.2003.

²² EUT C 299 af 10.12.2003, s. 1.

²³ KOM(2003) 270 endelig af 21.5.2003.

traktatens artikel 49. Dette omfatter ikke forsyningspligtigheder af ikke-økonomisk interesse, men alene tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse. Det bør i denne forbindelse bemærkes, at visse former for virksomhed, der kan henregnes til tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse, ifølge forslaget er undtaget fra oprindelseslandsprincippet, for så vidt som dette er berettiget som følge af deres særlige karakter. Det gælder bl.a. posttjenester og distribution af elektricitet, gas og vand. Forslaget omfatter desuden heller ikke elektronisk kommunikation, for så vidt angår de spørgsmål, der er behandlet i den lovpakke, der blev vedtaget i 2002, og ej heller transporttjenester, i det omfang de er underlagt andre fællesskabsinstrumenter baseret på traktatens artikel 71 eller artikel 80, stk. 2. Selv på de områder, hvor direktivet finder anvendelse, berører det ikke medlemsstaternes frihed til at bestemme, hvad de ønsker at betragte som forsyningspligtigheder, og hvordan disse skal fungere. Bl.a. anfægter direktivet ikke medlemsstaternes frihed til selv at tilrettelægge den offentlige radio- og tv-virksomhed, jf. den til traktaten knyttede protokol om offentlig radio- og tv-virksomhed i medlemsstaterne.

- forhandlinger inden for rammerne af GATS. Direktivforslaget omhandler det indre marked og berører derfor kun tjenesteydere, der er etableret i en medlemsstat, herunder selskaber, som er oprettet i overensstemmelse med en medlemsstats lovgivning, og hvis vedtægtsmæssige hjemsted, hovedkontor eller hovedvirksomhed er beliggende inden for Fællesskabet, jf. traktatens artikel 48. Det omhandler ingen eksterne aspekter, og vedrører navnlig ikke:
 - erhvervsdrivende fra tredjelande, der ønsker at etablere sig i en medlemsstat (første etablering i EU)
 - erhvervsdrivende fra tredjelande, der ønsker at udføre tjenesteydelser i EU
 - filialer af tredjelandsselskaber i en medlemsstat, der – eftersom de ikke er selskaber oprettet i overensstemmelse med en medlemsstats lovgivning – (jf. traktatens artikel 48) ikke kan påberåbe sig dette direktiv.

Den internationale handel med tjenesteydelser er genstand for internationale forhandlinger, særlig inden for rammerne af GATS. I den forbindelse skal det understreges, at EU sammenlignet med mange af handelspartnerne er et meget åbent marked. Forslaget berører ikke disse forhandlinger, der har til formål at lette handelen med tjenesteydelser, og som vidner om, at EU hurtigt må få skabt et egentligt indre marked for tjenesteydelser, hvis man vil sikre de europæiske virksomheders konkurrenceevne og styrke EU's forhandlingsposition.

- eEurope. Initiativet eEurope og handlingsplanen eEurope 2005 har til formål at udvikle moderne offentlige tjenesteydelser og et dynamisk klima for elektronisk handel i EU. E-forvaltning, der er et af nøgleelementerne i dette initiativ, vil også spille en vigtig rolle for gennemførelsen af Lissabonstrategien. Dette forslag er således i tråd med målet for initiativet vedrørende e-forvaltning, da det sigter mod at forenkle de administrative procedurer.

- Urimelig handelspraksis. Forslaget til direktiv om virksomheders urimelige handelspraksis over for forbrugerne²⁴ regulerer handelspraksis, der skader forbrugernes økonomiske interesser. Det vedrører ikke de mere generelle aspekter af lovgivningen om erhvervsvirksomhed som f.eks. betingelserne for etablering. Det sigter mod at mindske de hindringer for det indre marked, der skyldes forskelle i lovgivningen om erhvervsdrivendes adfærd over for forbrugerne, som f.eks. vildledende og aggressiv handelspraksis.
- Samarbejde mellem de nationale myndigheder med ansvar for håndhævelsen af forbrugerlovgivningen. Ved forslaget til forordning om samarbejde om forbrugerbeskyttelse²⁵ oprettes et netværk af offentlige myndigheder med kompetence inden for beskyttelse af forbrugerne i forbindelse med grænseoverskridende transaktioner. Forslaget sikrer, at hver enkelt medlemsstat efter anmodning effektivt beskytter alle forbrugere i EU mod erhvervsdrivende på deres område, der bevæger sig på kanten af loven. For at sikre effektiv retshåndhævelse i forbindelse med grænseoverskridende transaktioner harmoniserer forordningen visse af de nationale myndigheders beføjelser og procedurer. Den fjerner også hindringerne i medlemsstaterne for beskyttelsen af udenlandske forbrugere. Dette direktivs bestemmelser om samarbejde, der ikke vedrører de samme spørgsmål, vil supplere forordningens bestemmelser for så vidt angår forbrugerbeskyttelse.
- Revurdering af den gældende fællesskabsret på forbrugerbeskyttelsesområdet. Dette direktivforslag er i tråd med revurderingen af den gældende fællesskabsret vedrørende forbrugerbeskyttelse, herunder overgangen til fuld harmonisering, bl.a. hvad angår aftaleret.
- "Notifikationsdirektivet" 98/34/EF. I tilfælde, hvor et udkast til national forskrift vedrørende et krav anført i artikel 15, stk. 2, specifikt er rettet mod en informationssamfundstjeneste og falder ind under anvendelsesområdet for direktiv 98/34/EF, som ændret ved direktiv 98/48/EF, skal anmeldelsen af et sådant udkast i henhold til direktiv 98/34/EF, som ændret ved direktiv 98/48/EF, anses for at opfylde kravene i både direktiv 98/34/EF og artikel 15, stk. 6, i nærværende direktiv. Herudover undersøger Kommissionen i øjeblikket muligheden for at udstrække anvendelsesområdet for direktiv 98/34/EF til andre tjenesteydelser end informationssamfundstjenester. For de pågældende tjenesteydelsers vedkommende vil anmeldelsesproceduren i dette direktiv i så fald træde i stedet for anmeldelsen i artikel 15, stk. 6, i nærværende direktiv.
- International privatret. Kommissionen har forelagt to initiativer vedrørende lovvalg:

²⁴ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om virksomheders urimelige handelspraksis over for forbrugerne på det indre marked og om ændring af direktiverne 84/450/EØF, 97/7/EF og 98/27/EF (direktivet om urimelig handelspraksis); KOM(2003) 356 endelig af 18.6.2003.

²⁵ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om samarbejde mellem nationale myndigheder med ansvar for håndhævelse af lovgivning om forbrugerbeskyttelse ("forordningen om forbrugerbeskyttelsessamarbejde"). KOM(2003) 443 endelig af 18.7.2003.

- forslaget til forordning om lovvalgsregler for forpligtelser uden for kontraktforhold²⁶, der har til formål at opstille fælles regler om lovvalg uden for kontraktforhold (et tredjelands lov kan vælges). Af hensyn til sammenhængen med de i forbindelse med politikken for det indre marked vedtagne instrumenter, der anvender oprindelseslandsprincippet, som f.eks. dette direktivforslag, indeholder forordningsforslaget en særlig undtagelse for at sikre, at dette princip kan anvendes (artikel 23, stk. 2)
- grønbogen om omdannelse af Rom-konventionen af 1980 om, hvilken lov der skal anvendes på kontraktlige forpligtelser, til en fællesskabsretsakt²⁷. Kommissionen påpeger udtrykkeligt i denne grønne bog, at det er klart, "at en sådan retsakt ikke må røkke ved de principper for det indre marked, der er nedfældet i traktaten eller afledt ret".

Disse instrumenter vil imidlertid kunne spille en vigtig rolle ikke blot i forbindelse med virksomhed, der ikke er omfattet af direktivet, men også for de områder, der er genstand for undtagelser fra oprindelseslandsprincippet, herunder navnlig undtagelsen vedrørende kontrakter, der indgås af forbrugerne, og undtagelsen vedrørende tjenesteyderens ansvar uden for kontraktforhold for ulykker, der i forbindelse med hans virksomhed rammer personer i den medlemsstat, som han har begivet sig til.

Endelig skal det fremhæves, at spørgsmålet om domstolens kompetence ikke henhører under dette direktiv, men under Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område og under andre fællesskabsinstrumenter såsom Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 96/71/EF.

6. RETLIGE ASPEKTER

a) Retsgrundlag og valg af retsakt

Direktivforslaget har hjemmel i traktatens artikel 47, stk. 2, og artikel 55²⁸ samt i traktatens artikel 71 og artikel 80, stk. 2, for så vidt angår transporttjenester, der ikke er omfattet af de øvrige fællesskabsinstrumenter, som er baseret på disse to sidstnævnte artikler. Dette retsgrundlag er berettiget både af hensyn til formålet og indholdet:

- formål: direktiver, der vedtages i medfør af artikel 47, stk. 2, skal sigte mod at "lette adgangen til at optage og udøve selvstændig erhvervsvirksomhed", hvilket netop er formålet med forslaget

²⁶ Forslag til Europa-parlamentets og Rådets forordning om lovvalgsregler for forpligtelser uden for kontraktforhold ("ROM II"). KOM(2003) 427 endelig.

²⁷ Grønne bog om omdannelse af Rom-konventionen af 1980 om, hvilken lov der skal anvendes på kontraktlige forpligtelser, til en fællesskabsretsakt med opdatering af dens bestemmelser, KOM(2002) 654 endelig af 14.1.2003.

²⁸ Traktatens artikel 55 er en henvisningsbestemmelse, der gør det muligt at anvende artikel 47, stk. 2, i forbindelse med fri udveksling af tjenesteydelser.

- indhold: forslaget indhold sigter klart mod effektivt at fjerne hindringerne for etableringsfriheden og den frie udveksling af tjenesteydelser, idet det fastsætter bestemmelser, der forbyder en række krav, og som sikrer den frie udveksling af tjenesteydelser. Andre bestemmelser harmoniserer målrettet visse spørgsmål eller sikrer det fornødne administrative samarbejde for at kunne fjerne hindringerne.

For så vidt angår den valgte retsakt, skal der i henhold til artikel 47, stk. 2, være tale om et direktiv.

b) Subsidiaritetsprincippet

Formålet med direktivforslaget er at fjerne de retlige hindringer, der står i vejen for etableringsfriheden og den frie udveksling af tjenesteydelser. Disse hindringer er blevet afdækket som led i klager, andragender til Europa-Parlamentet, skriftlige eller mundtlige forespørgsler i Parlamentet, høringer af de berørte parter og undersøgelser.

Dette mål kan ikke nås med en ensidig indsats fra medlemsstaternes side. I henhold til Domstolens retspraksis kan nogle af hindringerne være berettigede, når der ikke er truffet fællesskabsforanstaltninger på området, og de kan derfor kun fjernes ved en forudgående samordning af de nationale ordninger, herunder det administrative samarbejde. Andre hindringer er allerede fundet uforenelige med traktatens artikel 43 og 49, dog uden at medlemsstaterne har fjernet dem på eget initiativ. De vil skulle behandles enkeltvis som led i traktatbrudssager, hvilket som allerede nævnt vil være både ineffektivt og vanskeligt at gennemføre.

For at gribe mindst muligt ind i de nationale ordningers særlige kendetegn er der truffet en række lovgivningsmæssige valg:

- forslaget sigter ikke mod en detaljeret og systematisk harmonisering af alle nationale bestemmelser, der gælder for tjenesteydelser, men omhandler kun de væsentlige aspekter, det er absolut nødvendigt at koordinere for at kunne sikre etableringsfriheden og den frie udveksling af tjenesteydelser
- anvendelsen af oprindelseslandsprincippet gør det muligt på én gang at sikre den frie udveksling af tjenesteydelser og at lade medlemsstaternes forskellige retssystemer eksistere side om side med alle deres særlige kendetegn, som ikke kan udnyttes til at begrænse tjenesteydelser, der udføres af en tjenesteyder, der er etableret i en anden medlemsstat
- forslaget berører ikke den institutionelle udformning af medlemsstaternes regulering af servicevirksomhed. Det præciserer således kun, hvilke opgaver kvikskrannerne skal varetage, uden at foreskrive, hvilken type organer der skal være tale om (f.eks. forvaltningsorgan, handelskammer eller faglig forening). Forslaget tager desuden ved definitionen af "kompetent myndighed" (artikel 4, nr. 8) hensyn til, at den kompetente myndighed for en og samme virksomhed alt efter medlemsstat kan være en faglig forening, en offentlig myndighed eller en erhvervsorganisation, og foreskriver ikke nogen bestemt model.

c) **Proportionalitetsprincippet**

Proportionalitetsprincippet i traktatens artikel 5 er baggrunden for flere af de lovgivningsmæssige valg, der er truffet i direktivforslaget:

- den valgte reguleringsmetode: det foreslås kun som sidste udvej at harmonisere de aspekter, der ikke kan løses passende ved det administrative samarbejde eller adfærdskodekser vedtaget af de berørte parter på fællesskabsplan. Det foreslås kun at harmonisere på områder, hvor det er nødvendigt, f.eks. inden for forbrugerbeskyttelse
- harmoniseringens indhold: forslaget søger så vidt muligt at pålægge tjenesteyderen oplysningsforpligtelser, så tjenestemodtageren kan træffe et bevidst og velinformeret valg
- kombinationen af de forskellige reguleringsmetoder: der foreslås i direktivet et afbalanceret blandingsforhold mellem oprindelseslandsprincippet rækkevidde og omfanget af harmonisering, administrativt samarbejde og brugen af adfærdskodekser samt antallet og rækkevidden af undtagelserne fra oprindelseslandsprincippet. Den foreslåede model frembyder en selektiv og differentieret tilgang, der tager fuldt hensyn til alle berørte interesser
- ønsket om en ramme, der er tilpasset SMV'erne: bestemmelserne om kvikskrancer, elektroniske procedurer, information og bistand til tjenesteydere, oprindelseslandsprincip, forenkling af procedurene for udstationering, frivillige foranstaltninger i forbindelse med kvalitetspolitikken osv. er direkte begrundet i ønsket om at gøre det lettere for de små og mellemstore virksomheder at udøve de grundlæggende friheder i det indre marked.

Alle disse lovgivningsmæssige valg gør det muligt at foreslå et afbalanceret instrument, hvis bestemmelser ikke går ud over, hvad der er nødvendigt for at nå målet om at gennemføre et egentligt indre marked for tjenesteydelser.

7. **KONKRETE SPØRGSMÅL**

a) **Hvilke former for virksomhed er omfattet af direktivet (artikel 2 og 4)?**

Artikel 2 definerer direktivets anvendelsesområde ("tjenesteydelser, der udføres af tjenesteydere, som er etableret i en medlemsstat"), og artikel 4, nr. 1, definerer, hvad der forstås ved en "tjenesteydelse": " enhver selvstændig erhvervsvirksomhed, jf. traktatens artikel 50, der består i at udføre en ydelse, for hvilken der betales en økonomisk modydelse".

Konkret dækker denne definition mange forskellige former for virksomhed, f.eks. ledelsesrådgivning, certificering og prøvning, vedligeholdelse og rengøring af kontorer samt sikkerhedstjenester, reklame og rekrutteringstjenester, herunder vikarbureauer, samt sælgeres ydelser, juridisk og skattemæssig rådgivning, tjenester i forbindelse med fast ejendom, f.eks. ejendomsmæglere, eller i forbindelse med bygge- og anlægsarbejder, herunder arkitektrådgivning, eller distribution, organisering af messer og udstillinger, biludlejning, turisttjenester, herunder rejsebureauer og turistguider, audiovisuelle tjenester, sportscentre og

forlystelsesparker, fritidstjenester, sundhedstjenester og hjemmeservice, f.eks. hjælp til ældre.

Definitionen af "tjenesteydelser" i forslaget bygger på Domstolens retspraksis²⁹, hvorefter begrebet "tjenesteydelse" dækker enhver selvstændig erhvervsvirksomhed, der normalt udføres mod betaling, uden at den, der modtager ydelsen, nødvendigvis betaler for den. Det væsentlige kendetegn ved betalingen er, at der er tale om en økonomisk modydelse for den leverede ydelse, uanset hvordan denne modydelse finansieres. En tjenesteydelse er derfor enhver ydelse, hvorved tjenesteyderen deltager i erhvervslivet, uanset hans retlige form, formålet med hans virksomhed og det pågældende virksomhedsområde.

Direktivet finder således anvendelse på:

- forbrugertjenester, forretningsservice eller begge dele
- tjenesteydelser, der indebærer, at tjenesteyderen begiver sig til modtagerens medlemsstat, tjenesteydelser, der teleformidles (f.eks. via internet), tjenesteydelser, der udføres i tjenesteyderens oprindelsesland, som tjenestemodtageren har begivet sig til, eller tjenesteydelser, der udføres i en anden medlemsstat, som både tjenesteyderen og tjenestemodtageren har begivet sig til (f.eks. turistguider)
- tjenesteydelser, der udføres mod betaling eller gratis for den endelige modtager.

Direktivet finder derimod ikke anvendelse på ikke-økonomisk virksomhed eller virksomhed, hvor der ikke foreligger betaling, således som det er tilfældet ved virksomhed, staten udfører uden økonomisk modydelse som led i sine opgaver på det sociale, kulturelle, uddannelsesmæssige og retlige område.

b) Hvorfor er visse tjenesteydelser og områder ikke omfattet af direktivet (artikel 2)?

Direktivet finder ikke anvendelse på finansielle tjenesteydelser, da denne form for virksomhed allerede er omfattet af en overordnet politik (handlingsplanen for finansielle tjenesteydelser³⁰), der er ved at blive iværksat, og som tager sigte på at nå det samme mål som direktivforslaget, dvs. at gennemføre et egentligt indre marked for tjenesteydelser. Af samme grund finder direktivet heller ikke anvendelse på elektroniske kommunikationstjenester og -netværk, for så vidt angår de aspekter, der er reguleret ved direktiverne i "telepakken", der blev vedtaget i 2002 (Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/19/EF, 2002/20/EF, 2002/21/EF, 2002/22/EF og 2002/58/EF). Da transporttjenester allerede er omfattet af en række specifikke fællesskabsinstrumenter på dette område, bør transporttjenester udelukkes fra dette direktivs anvendelsesområde, i det omfang de er underlagt andre fællesskabsinstrumenter baseret på traktatens artikel 71 eller artikel 80, stk. 2.

²⁹ Dom af 26. april 1988, sag 352/85, Bond van Adverteerders, præmis 16, dom af 27. september 1988, sag 263/86, Humbel, præmis 17, dom af 11. april 2000, forenede sager C-51/96 og C-191/97, Deliège, præmis 56, og dom af 12. juli 2001, sag C-157/99, Smits og Peerbooms, præmis 57.

³⁰ "Etablering af en ramme for de finansielle markeder: en handlingsplan". KOM(1999) 232 af 11.5.1999.

Direktivet finder ikke anvendelse på beskatningsområdet, som har en særskilt hjemmel. I overensstemmelse med Domstolens retspraksis kan visse foranstaltninger på skatte- og afgiftsområdet, der ikke er omfattet af et fællesskabsinstrument, dog være begrænsninger i strid med traktatens artikel 43³¹ (etableringsretten) og 49³² (den frie udveksling af tjenesteydelser), særlig fordi de virker diskriminerende. Derfor er foranstaltninger på skatte- og afgiftsområdet, der ikke henhører under et fællesskabsinstrument, omfattet af det foreslåede direktivs artikel 14 (forbudte krav i forbindelse med etableringsfriheden) og 16 (oprindelseslandsprincippet i forbindelse med den frie udveksling af tjenesteydelser).

Endelig skal det bemærkes, at direktivet ikke finder anvendelse på virksomhed, der er omfattet af traktatens artikel 45. Denne artikel bestemmer udtrykkeligt, at kapitlet om etableringsretten og tjenesteydelser (ved henvisningen i traktatens artikel 55) ikke finder anvendelse på virksomhed, som direkte og specifikt er forbundet med udøvelse af offentlig myndighed.

c) Hvad forstås der ved "kvikskranke" (artikel 6)?

Begrebet "kvikskranke" indebærer ikke, at hver medlemsstat fysisk skal oprette én central kvikskranke for hele landets område. Kvikskranken er "central" for tjenesteydere, som skal kunne afvikle alle nødvendige formaliteter og procedurer i forbindelse med servicevirksomhed, særlig for så vidt angår tilladelser, hos ét og samme organ. De skal ikke behøve at henvende sig hos forskellige instanser, organer, osv., men have én enkelt kontaktperson i sagen.

Antallet af kvikskranke pr. medlemsstat og deres institutionelle form vil variere alt efter landets nationale struktur, særlig de regionale eller lokale kompetencer eller den form for virksomhed, der er tale om. Kvikskranken kan være den direkte kompetente myndighed, f.eks. den, der har ansvaret for at udstede tilladelser, eller en formidler mellem tjenesteyderen og den direkte kompetente myndighed.

d) Hvad er forskellen mellem krav, der skal afskaffes (artikel 14), og krav, der skal evalueres (artikel 15)?

Der blev i rapporten opregnet en række retlige hindringer, der skyldes krav i medlemsstaternes retssystemer, og som gør det umuligt, vanskeligt eller mindre tillokkende at etablere virksomhed i visse medlemsstater. For at gøre det lettere at udøve etableringsfriheden indeholder forslaget to løsninger alt efter kravenes art:

- forslaget forbyder visse krav ("forbudte krav"), der er anført i artikel 14, og som særlig i henhold til Domstolens retspraksis er klart uforenelige med etableringsfriheden, især fordi de virker diskriminerende. Forbuddet mod disse krav indebærer, at hver medlemsstat i gennemførelsesperioden systematisk skal undersøge, om landets retssystem indeholder sådanne krav, og skal afskaffe dem, hvis det er tilfældet
- desuden skal medlemsstaterne ifølge forslaget evaluere en række andre krav ("krav, der skal evalueres"), der er anført i artikel 15, og som ifølge de berørte parter har en særdeles restriktiv virkning på etableringsfriheden, men som i

³¹ F.eks. dom af 12. marts 1994, sag C-1/93, Halliburton.

³² F.eks. dom af 29. november 2001, sag C-17/00, De Coster.

visse tilfælde kan være berettigede, alt efter bestemmelsernes konkrete indhold og de omstændigheder, de tilsigter. For så vidt angår denne form for krav, skal medlemsstaterne således i gennemførelsesperioden "screene" deres lovgivning, dvs. undersøge, om retssystemet indeholder sådanne krav, samt evaluere kravene i forhold til de i direktivet fastsatte betingelser (dvs. om de er objektivt begrundet i et tvingende alment hensyn og står i rimeligt forhold til det tilsigtede mål) og afskaffe dem, hvis disse betingelser ikke er opfyldt. Senest ved gennemførelsesperiodens udløb skal der udarbejdes en rapport om gennemførelsen af denne artikel.

e) Hvad består den gensidige evalueringsprocedure i (artikel 9, 15, 30 og 41)?

Der indføres ved det foreslåede direktiv en gensidig evalueringsprocedure, for så vidt angår gennemførelsen af artikel 9, stk. 1, som fastlægger, på hvilke betingelser servicevirksomhed kan underkastes en tilladelsesordning³³, af artikel 15, hvori der opregnes en række krav, der skal evalueres, og af artikel 30, som fastlægger, på hvilke betingelser virksomhed på flere områder kan begrænses.

Proceduren er opdelt i etaper:

- i gennemførelsesperioden skal medlemsstaterne allerførst "screene" deres lovgivning for at undersøge, om deres retssystem indeholder de krav, der er anført i nævnte tre artikler, undersøge, om kravene opfylder betingelserne i de tre artikler, og afskaffe eller tilpasse kravene, hvis betingelserne ikke er opfyldt
- senest ved gennemførelsesperiodens udløb skal medlemsstaterne aflægge rapport om gennemførelsen af de tre artikler. Hver rapport forelægges for de øvrige medlemsstater og de berørte parter, herunder nationale forbrugersammenslutninger. Medlemsstaterne meddeler inden for en frist på fire måneder deres bemærkninger til hver enkelt rapport fra de øvrige medlemsstater, og inden for samme tidsrum hører Kommissionen de berørte parter. Denne "peer review"-procedure vil gøre det muligt for medlemsstaterne at udveksle erfaringer med bedste praksis inden for modernisering af reguleringsordninger i servicesektoren
- senest den 31. december 2008 aflægger Kommissionen en sammenfattende rapport, eventuelt ledsaget af forslag til yderligere initiativer.

Denne procedure gør det således muligt at opstille en ramme for moderniseringen og reformen af reguleringsordningerne for tjenesteydelser og at afdække eventuelle behov for yderligere tiltag på fællesskabsplan.

f) Hvilken forbindelse er der mellem gennemførelsen af direktivets artikel 14, 15 og 16 og Kommissionens rolle som traktatens vogter, særlig i forbindelse med traktatbrudssager?

Listen over krav i forbindelse med etablering, der er forbudt i medfør af artikel 14, eller som skal evalueres i medfør af artikel 15, og de restriktioner for den frie udveksling af tjenesteydelser, der er forbudt i henhold til artikel 16, er naturligvis

³³ Dette vedrører ikke tilladelsesordninger, der er obligatoriske eller tilladt i henhold til andre fællesskabsinstrumenter (artikel 9, stk. 3), herunder især tilladelsesordninger på miljøområdet.

ikke til hinder for, at Kommissionen inden udløbet af direktivets gennemførelsesperiode kan indlede traktatbrudssager mod medlemsstater, der har truffet foranstaltninger, der er i strid med traktaten, når den får kendskab hertil, særlig som led i klager. Forpligtelserne i direktivets artikel 14, 15 og 16 og traktatbrudssager i henhold til traktatens artikel 226 har forskellige formål. Sidstnævnte omhandler konkrete sager, sagsforhold og foranstaltninger i en bestemt medlemsstat. Forpligtelserne i artikel 14, 15 og 16 skal derimod generelt og systematisk sikre, at retssystemerne er i overensstemmelse med kravene til et egentligt indre marked for tjenesteydelser, der gør det lettere at udøve etableringsfriheden og den frie udveksling af tjenesteydelser.

g) Anses krav, der hverken er anført i artikel 14 eller artikel 15, for at være i overensstemmelse med etableringsfriheden i henhold til traktatens artikel 43?

Modsat forslagets artikel 16, stk. 3, der fastsætter princippet om forbud mod begrænsning af den frie udveksling af tjenesteydelser, og som indeholder en række vejledende eksempler, indeholder forslagets artikel 14 og 15 om etableringsfriheden hhv. en liste over de krav, der skal afskaffes, og en liste over de krav, der skal evalueres. Kravene på listerne er de krav, der bl.a. ifølge rapporten virker særdeles restriktivt, og som derfor skal underkastes en generel og systematisk modernisering. Artikel 14 og 15 indeholder således ikke alle de former for restriktioner, der er uforenelige med traktatens artikel 43, og krav, der ikke er opført på listerne, kan derfor ikke nødvendigvis formodes at være i overensstemmelse med traktaten. Listerne berører følgelig på ingen måde Kommissionens mulighed for at indlede traktatbrudssager for tilsidesættelse af traktatens artikel 43, da medlemsstaterne stadig har pligt til at påse, at deres lovgivning er forenelig med fællesskabsretten på alle punkter.

h) Hvorfor er der en særskilt afdeling om tjenestemodtagernes rettigheder (kapitel III, afdeling 2)?

Kommissionen modtager mange klager fra brugere, særlig forbrugere, der støder på hindringer af forskellig art, selv om de ønsker at anvende tjenesteydelser, der udbydes i andre medlemsstater, og er rede til at betale, hvad ydelserne koster. Nærmere bestemt kommer forbrugere ofte ud for, at de skal betale mere eller slet ikke har mulighed for at anvende bestemte tjenesteydelser, blot fordi de er statsborgere eller opholder sig i en bestemt medlemsstat. Problemer af denne art skyldes ikke kun myndighedernes praksis, men også praksis fra private erhvervsdrivendes side, og problemet er konstateret på flere områder, f.eks. ved deltagelsen i sports- eller kulturarrangementer, adgangen til monumenter, museer og seværdigheder, tilbud, udnyttelsen af fritidsfaciliteter og adgangen til forlystelsesparker.

Det forhold, at der stadig finder en sådan forskelsbehandling sted, begrænser eller hindrer muligheden for at udføre grænseoverskridende virksomhed og vidner for EU-borgerne om, at der ikke er noget egentligt indre marked for tjenesteydelser. Modstriden med idéen om et område uden indre grænser mærkes især af tjenestemodtagerne, da den teknologiske udvikling i dag i vidt omfang gør det muligt at overvinde geografiske afstande og naturlige forhindringer og på tværs af grænserne at udføre tjenesteydelser, der hidtil har været begrænset til landets eget område.

Princippet om forbud mod forskelsbehandling i det indre marked indebærer, at tjenestemodtagere, bl.a. forbrugere, ikke må nægtes - og det heller ikke må gøres vanskeligere for dem - at få adgang til tjenesteydelser, der tilbydes offentligheden, alene på grundlag af deres nationalitet eller opholdssted. Direktivet pålægger derfor medlemsstater og tjenesteydere forpligtelser af forskelligt omfang.

For så vidt angår medlemsstaterne, bestemmer forslaget som følger:

- (artikel 20) en medlemsstat må ikke påføre en tjenestemodtager restriktioner i anvendelsen af en tjenesteydelse, der udføres af en tjenesteyder, som er etableret i en anden medlemsstat
- (artikel 21, stk. 1) medlemsstaterne, dvs. tjenesteyderens oprindelsesland og den medlemsstat, tjenesteydelsen udføres i, må ikke over for tjenestemodtagere anvende diskriminerende foranstaltninger, der udelukkende er begrundet i nationalitet eller opholdssted. Dette gælder ikke for sager, hvor der fastsættes forskellige priser på grundlag af andre objektive kriterier som f.eks. en direkte forbindelse til skatter og afgifter fra bestemte modtagere.

For så vidt angår tjenesteyderne, forbyder forslaget (artikel 21, stk. 2), at de i deres generelle betingelser fastsætter bestemmelser for adgang til tjenesteydelser, hvori de nægter tjenestemodtageren adgang eller giver ham mindre gunstige vilkår på grund af hans nationalitet eller opholdssted. Dette er ikke til hinder for, at en tjenesteyder kan afslå at udføre en tjenesteydelse eller kan anvende forskellige priser og vilkår, for så vidt som han godtgør, at dette er begrundet direkte i objektive forhold som f.eks. de faktiske meromkostninger, der er forbundet med afstanden, eller de tekniske aspekter ved ydelsen.

i) Hvorfor regulere spørgsmålet om udstationering af tredjelandsstatsborgere (artikel 25)?

Som det fremgik af rapporten, støder tjenesteydere, der udstationerer en arbejdstager fra et tredjeland i en anden medlemsstat med henblik på at udføre tjenesteydelser, ofte på retlige hindringer, særlig kravet om, at arbejdstageren skal have et visum eller en arbejdstilladelse fra myndighederne i den medlemsstat, han er udstationeret i. Det fremgik også af rapporten, at sådanne problemer berører mange former for servicevirksomhed, herunder de højteknologiske sektorer, som er nødt til at råde bod på mangelen på kvalificeret arbejdskraft.

Skal disse hindringer fjernes, må udstationeringsmedlemsstaten have visse garantier for udstationeringens lovlighed og kontrollen fra oprindelsesmedlemsstatens side. Oprindelsesmedlemsstaten skal derfor ifølge forslaget (artikel 25) sikre, at tjenesteydere kun udstationerer arbejdstagere, der opfylder kravet om ophold og lovlig beskæftigelse i henhold til landets nationale lovgivning, og lade arbejdstagere genindrejse på landets område. I betragtning af disse garantier må udstationeringsmedlemsstaten ikke stille krav, der er i strid med oprindelseslandsprincippet, f.eks. om en indrejse-, udrejse- eller opholdstilladelse eller en arbejdstilladelse, bortset fra de i artikel 25, stk. 2, omhandlede tilfælde.

j) Hvorfor finder oprindelseslandsprincippet ikke anvendelse på visse områder og visse former for virksomhed (artikel 17)?

Undtagelserne fra oprindelseslandsprincippet er fastsat ud fra to hensyn:

1. Den gældende fællesskabsret. Nogle af undtagelserne skyldes, at der i eksisterende fællesskabsinstrumenter findes en regel om, at en grænseoverskridende tjenesteydelse kan være underlagt lovgivningen i bestemmelseslandet. Da denne regel er i direkte modstrid med direktivets artikel 16, er det nødvendigt med undtagelser for at sikre sammenhængen med denne gældende fællesskabsret. De pågældende undtagelser vedrører direktiv 96/71/EF (udstationering af arbejdstagere), forordning (EØF) nr. 1408/71 (social sikring), forordning (EØF) nr. 259/93 (overførsel af affald), visse instrumenter vedrørende den frie bevægelighed for personer og anerkendelse af kvalifikationer.

På andre områder reguleres den frie udveksling af tjenesteydelser allerede af fællesskabsinstrumenter, der er baseret på en særlig fremgangsmåde i forhold til den, der er fastsat i dette direktiv, hvilket berettiger undtagelsesbestemmelser, som f.eks. den, der vedrører beskyttelse af personoplysninger³⁴.

2. Forskellene i de nationale ordninger. For visse former for virksomhed eller visse områder er der fortsat for stor forskel mellem de nationale fremgangsmåder, eller integrationsniveauet på fællesskabsplan er utilstrækkeligt, så oprindelseslandsprincippet ikke kan anvendes. Med direktivet harmoniseres der, i det omfang det er muligt, eller der foreskrives en styrkelse af det administrative samarbejde med henblik på at skabe den gensidige tillid, der er nødvendig for at kunne anvende oprindelseslandsprincippet. I nogle tilfælde er det dog ikke muligt på nuværende stadium at foretage en sådan harmonisering i dette direktiv eller at etablere et sådant samarbejde, og derfor er det nødvendigt at fastsætte undtagelsesbestemmelser. Det drejer sig om undtagelserne vedrørende visse former for virksomhed, såsom notarialakter, posttjenester, distribution af elektricitet, gas og vand, samt virksomhed vedrørende f.eks. intellektuel ejendomsret, ordninger med generelle forbud begrundet i hensynet til den offentlige orden, den offentlige sikkerhed eller folkesundheden, regler forbundet med de særlige kendetegn ved det sted, hvor tjenesteydelsen udføres, og som er begrundet i hensynet til den offentlige orden, den offentlige sikkerhed og folkesundheden eller beskyttelsen af miljøet, tilladelsesordninger

³⁴

I direktivet om beskyttelse af personoplysninger (der også opererer med oprindelseslandsprincippet) anvendes ikke samme kriterium til definition af oprindelseslandet. I dette direktiv anvendes kriteriet om den "registeransvarliges" etablering, hvor der i nærværende forslag er tale om "tjenesteyderens" etablering. Det er derfor nødvendigt med en undtagelse for at undgå, at der udpeges to forskellige oprindelseslande, alt efter hvilket direktiv der henvises til.

i forbindelse med godtgørelse af udgifter til hospitalsbehandling, indregistrering af køretøjer, der er leaset i en anden medlemsstat, eller undtagelser i forbindelse med kontrakter eller ansvar uden for kontrakt.

Indhold

Kapitel I. Almindelige bestemmelser	45
Artikel 1. Genstand	
Artikel 2. Anvendelsesområde	
Artikel 3. Forbindelse med fællesskabsrettens øvrige bestemmelser	
Artikel 4. Definitioner	
Kapitel II. Etableringsfrihed for tjenesteydere	48
Afdeling 1. Administrativ forenkling	48
Artikel 5. Forenkling af procedurer	
Artikel 6. Kvikskranke	
Artikel 7. Ret til information	
Artikel 8. Elektroniske procedurer	
Afdeling 2. Tilladelser	50
Artikel 9. Tilladelsesordninger	
Artikel 10. Betingelser for udstedelse af tilladelse	
Artikel 11. Tilladelsens varighed	
Artikel 12. Udvælgelse af ansøgere	
Artikel 13. Tilladelsesprocedurer	
Afdeling 3. Forbudte krav og krav, der skal evalueres	53
Artikel 14. Forbudte krav	
Artikel 15. Krav, der skal evalueres	
Kapitel III. Fri udveksling af tjenesteydelser	56
Afdeling 1. Oprindelseslandsprincip og undtagelser	56
Artikel 16. Oprindelseslandsprincip	
Artikel 17. Generelle undtagelser til oprindelseslandsprincippet	
Artikel 18. Midlertidige undtagelser til oprindelseslandsprincippet	
Artikel 19. Individuelle undtagelser	
Afdeling 2. Tjenestemodtageres rettigheder	60
Artikel 20. Forbudte restriktioner	
Artikel 21. Forbud mod forskelsbehandling	
Artikel 22. Bistand til tjenestemodtagere	
Artikel 23. Godtgørelse af udgifter til lægebehandling	
Afdeling 3. Udstationering af arbejdstagere	62
Artikel 24. Specifikke bestemmelser om udstationering af arbejdstagere	
Artikel 25. Udstationering af tredjelandstatsborgere	
Kapitel IV. Tjenesteydernes kvalitet	64
Artikel 26. Oplysninger om tjenesteydere og deres tjenesteydelser	
Artikel 27. Erhvervsforsikringer og faglige garantier	
Artikel 28. Eftersalgsgaranti	
Artikel 29. Lovregulerede erhvervs kommercielle kommunikation	
Artikel 30. Virksomhed på flere områder	
Artikel 31. Kvalitetspolitik	
Artikel 32. Bilæggelse af tvister	
Artikel 33. Oplysninger om tjenesteyderes hæderlighed	
Kapitel V. Kontrol	69
Artikel 34. Kontrollens effektivitet	
Artikel 35. Gensidig bistand	
Artikel 36. Gensidig bistand i tilfælde, hvor tjenesteyderen begiver sig til et andet land	
Artikel 37. Gensidig bistand i forbindelse med individuelle undtagelser i oprindelseslandet	
Artikel 38. Gennemførelsesbestemmelser	
Kapitel VI. Konvergensprogram	72
Artikel 39. Adfærdskodekser på fællesskabsplan	
Artikel 40. Yderligere harmonisering	
Artikel 41. Gensidig evaluering	
Artikel 42. Udvalgsprocedure	
Artikel 43. Rapport	
Artikel 44. Ændring af direktiv 1998/27/EF [søgsmaal med påstand om forbud]	
Kapitel VII. Afsluttende bestemmelser	75

Forslag til

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV

af [...]

om tjenesteydelser i det indre marked

(EØS-relevant tekst)

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR -

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 47, stk. 2, første og tredje punktum, artikel 55 og 71 og artikel 80, stk. 2,

under henvisning til forslag fra Kommissionen¹,

under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg²,

under henvisning til udtalelse fra Regionsudvalget³,

efter proceduren i traktatens artikel 251⁴, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Den Europæiske Union har som mål at skabe stadig tættere bånd mellem de europæiske stater og folk og at sikre økonomiske og sociale fremskridt. I henhold til traktatens artikel 14, stk. 2, indebærer det indre marked et område uden indre grænser med fri udveksling af tjenesteydelser og etableringsfrihed. En fjernelse af barriererne for udviklingen af servicevirksomhed mellem medlemsstaterne er et vigtigt middel til at styrke integrationen af de europæiske folk og fremme harmoniske og bæredygtige fremskridt på det økonomiske og sociale område.
- (2) I Kommissionens rapport ”status over det indre marked for tjenester”⁵ opregnes en lang række hindringer, der står i vejen for eller hæmmer udviklingen af tjenesteydelser mellem medlemsstaterne, herunder især sådanne, som udføres af små og mellemstore virksomheder (SMV'er), der spiller en fremtrædende rolle i servicesektoren. Rapporten konkluderer, at ti år efter, hvad der skulle have været gennemførelsen af det indre marked, er der stor forskel mellem visionen om et økonomisk integreret EU og den virkelighed, de europæiske borgere og tjenesteydere oplever. Hindringerne berører mange forskellige former for servicevirksomhed og alle etaper i tjenesteydernes virksomhed, og der er mange lighedspunkter mellem dem, navnlig at de ofte skyldes besværlige administrative procedurer, den retsusikkerhed, der præger grænseoverskridende virksomhed, og manglende tillid mellem medlemsstaterne.

¹ EUT C [...] af [...], s. [...].

² EUT C [...] af [...], s. [...].

³ EUT C [...] af [...], s. [...].

⁴ EUT C [...] af [...], s. [...].

⁵ KOM(2002) 441, endelig.

- (3) Da tjenesteydelser er drivkraften bag den økonomiske vækst og tegner sig for 70% af BNI og af beskæftigelsen i størsteparten af medlemsstaterne, indvirker denne opsplitning af det indre marked negativt på hele EU's økonomi, især på SMV'ernes konkurrenceevne, og forhindrer forbrugerne i at få adgang til et større udvalg af tjenesteydelser til konkurrencedygtige priser. Europa-Parlamentet og Rådet har fremhævet, at fjernelsen af de retlige hindringer for oprettelsen af et egentligt indre marked er et meget vigtigt led i gennemførelsen af det mål, der blev fastsat af Det Europæiske Råd i Lissabon, nemlig at gøre EU til den mest konkurrencedygtige og dynamiske videnbaserede økonomi i verden inden år 2010. Det er absolut nødvendigt at få fjernet disse hindringer for at sætte skub i EU's økonomi, især hvad angår beskæftigelse og investeringer.
- (4) På den baggrund bør hindringerne for tjenesteyderes ret til frit at etablere sig i medlemsstaterne og for den frie udveksling af tjenesteydelser mellem medlemsstaterne fjernes og tjenesteydere og tjenestemodtagere bør garanteres den retssikkerhed, der er nødvendig, for at de reelt kan udøve disse to grundlæggende traktatfæstede friheder. Da hindringerne for det indre marked for tjenesteydelser både berører erhvervsdrivende, der ønsker at etablere sig i andre medlemsstater, og dem, der udfører en tjenesteydelse i en anden medlemsstat uden at etablere sig dér, bør tjenesteydere have mulighed for at udvikle deres servicevirksomhed i det indre marked enten ved at etablere sig i en anden medlemsstat eller ved at benytte sig af friheden til at udveksle tjenesteydelser. Tjenesteydere skal kunne vælge mellem disse to friheder, alt efter hvilken udviklingsstrategi de har i hver enkelt medlemsstat.
- (5) Det er ikke muligt at overvinde disse hindringer udelukkende ved direkte anvendelse af traktatens artikel 43 og 49, da det ville være ekstremt vanskeligt for de nationale myndigheder og Fællesskabets institutioner at gennemføre overtrædelsesprocedurer mod de pågældende medlemsstater i hvert enkelt tilfælde, især efter udvidelsen, og da mange hindringer kun kan fjernes gennem en forhåndskoordineret af de nationale lovgivninger, blandt andet for at etablere et administrativt samarbejde. Som Europa-Parlamentet og Rådet har erkendt, skal gennemførelsen af et egentligt indre marked for tjenesteydelser ske ved hjælp af et lovgivningsinstrument på fællesskabsplan.
- (6) I dette direktiv opstilles en generel retlig ramme, der kommer en lang række tjenesteydelser til gode, samtidig med at der tages hensyn til de særlige kendetegn ved hver enkelt form for virksomhed og erhverv og disses reguleringsordninger. Denne ramme er baseret på en dynamisk og selektiv tilgang, der består i først at fjerne de barrierer, der hurtigt kan ryddes af vejen, og derefter for de øvrige barrierer at igangsætte en procedure med evaluering, høring og yderligere harmonisering for specifikke områder med henblik på at muliggøre en gradvis og samordnet modernisering af de nationale ordninger for regulering af servicevirksomhed, hvilket er absolut nødvendigt for at gennemføre et egentligt indre marked for tjenesteydelser inden 2010. Der bør indføres en velafvejet kombination af foranstaltninger, der omfatter målrettet harmonisering, administrativt samarbejde, anvendelse af oprindelseslandsprincippet og tilskyndelse til udarbejdelse af adfærdskodekser på bestemte områder. Denne koordinering af de nationale lovgivninger bør sikre et højt retligt integrationsniveau i Fællesskabet og i høj grad tilgodese almene hensyn, især beskyttelse af forbrugerne, hvilket er absolut nødvendigt for at skabe tillid mellem medlemsstaterne.
- (7) Faglige foreningers og sammenslutningers vigtige rolle i forbindelse med regulering af servicevirksomhed og udarbejdelse af faglige regler bør anerkendes.

- (8) Dette direktiv er helt i tråd med de øvrige igangværende fællesskabsinitiativer vedrørende tjenesteydelser, især initiativerne vedrørende de virksomhedsrelaterede serviceerhvervs konkurrenceevne, sikkerheden i forbindelse med tjenesteydelser⁶ og arbejdet i forbindelse med den frie bevægelighed for patienter og udviklingen i sundhedssektoren i Fællesskabet. Det er også i tråd med de igangværende initiativer vedrørende det indre marked såsom forslaget til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om salgsfremmende foranstaltninger i det indre marked⁷ og initiativerne vedrørende forbrugerbeskyttelse som f.eks. forslaget til direktiv om urimelig handelspraksis⁸ og forslaget til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om samarbejde mellem nationale myndigheder med ansvar for håndhævelse af lovgivning om forbrugerbeskyttelse⁹ (herefter forordningen om samarbejde om forbrugerbeskyttelse).
- (9) Finansielle tjenesteydelser bør udelukkes fra anvendelsesområdet for dette direktiv, fordi denne form for virksomhed i øjeblikket er omfattet af specifik handlingsplan, der ligesom dette direktiv sigter mod at gennemføre et egentligt indre marked for tjenesteydelser. Disse tjenesteydelser er defineret i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/65/EF af 23. september 2002 om fjernsalg af finansielle tjenesteydelser til forbrugerne og om ændring af Rådets direktiv 90/619/EØF samt direktiv 97/7/EF og 98/27/EF¹⁰. I dette direktiv forstås ved en finansiell tjenesteydelse enhver tjenesteydelse, der vedrører banker, långivning, forsikringer, individuelle pensionsordninger, investeringer og betalinger.
- (10) Da der i 2002 blev vedtaget en række lovgivningsinstrumenter vedrørende elektroniske kommunikationstjenester og -netværk og hermed forbundne ressourcer og tjenesteydelser, som opstillede en retlig ramme med henblik på at lette adgangen til denne form for virksomhed i det indre marked, bl.a. gennem afskaffelse af de fleste ordninger for individuel tilladelse, bør de problemstillinger, der er genstand for disse instrumenter, udelukkes fra dette direktivs anvendelsesområde.
- (11) Da der i traktaten er fastsat specifikke hjemmelsbestemmelser for skatter og afgifter, og da der allerede er vedtaget fællesskabsinstrumenter på dette område, bør skatter og afgifter udelukkes fra dette direktivs anvendelsesområde, dog med undtagelse af bestemmelserne om forbudte krav og den frie udveksling af tjenesteydelser. Harmoniseringen på skatte og afgiftsområdet er gennemført bl.a. ved Rådets direktiv 77/388/EØF af 17. maj 1977 om harmonisering af medlemsstaternes lovgivning om omsætningsafgifter - Det fælles merværdiafgiftssystem: ensartet beregningsgrundlag¹¹, Rådets direktiv 90/434/EØF af 23. juli 1990 om en fælles beskatningsordning ved fusion, spaltning, tilførsel af aktiver og ombytning af aktier vedrørende selskaber i forskellige medlemsstater¹², Rådets direktiv 90/435/EØF af 23. juli 1990 om en fælles beskatningsordning for moder- og datterselskaber fra forskellige medlemsstater¹³ og Rådets direktiv 2003/49/EF af 3. juni 2003 om en fælles ordning for beskatning af renter og royalties, der betales mellem associerede

⁶ KOM(2003) 313 endelig (EFT C 299 af 10.12.2003, s. 1).

⁷ KOM(2002) 585 endelig.

⁸ KOM(2003) 356 endelig.

⁹ KOM(2003) 443 endelig.

¹⁰ EFT L 271 af 9.10.2002, s. 16.

¹¹ EFT L 145 af 13.6.1977, s. 1. Senest ændret ved direktiv 2003/92/EF (EUT L 260 af 11.10.2003, s. 8).

¹² EFT L 225 af 20.8.1990, s. 1.

¹³ EFT L 225 af 20.8.1990, s. 6.

selskaber i forskellige medlemsstater¹⁴. Dette direktiv har derfor ikke til formål at indføre nye regler eller nye særordninger på skatte- og afgiftsområdet. Det sigter udelukkende mod at fjerne restriktioner for etableringsfriheden og den frie udveksling af tjenesteydelser, hvoraf nogle er af skatte- og afgiftsmæssig karakter og diskriminerende, i overensstemmelse med retspraksis fra De Europæiske Fællesskabers Domstol vedrørende traktatens artikel 43 og 49. Mømsområdet er genstand for en harmonisering på fællesskabsplan, der betyder, at tjenesteydere med grænseoverskridende virksomhed kan være underlagt andre forpligtelser end dem, der gælder i det land, hvor de er etableret. Det er imidlertid ønskeligt at indføre en kvikskrankeordning for disse tjenesteydere, så de kan afvikle alle deres forpligtelser gennem en enkelt elektronisk portal hos skatte- og afgiftsmyndighederne i deres egen medlemsstat.

- (12) Da transporttjenester allerede er omfattet af en række specifikke fællesskabsinstrumenter på dette område, bør transporttjenester udelukkes fra dette direktivs anvendelsesområde, i det omfang de er underlagt andre fællesskabsinstrumenter med hjemmel i traktatens artikel 71 eller artikel 80, stk. 2. Direktivet finder til gengæld anvendelse på tjenesteydelser, der ikke er underlagt specifikke fællesskabsinstrumenter på transportområdet, som f.eks. pengetransport og transport af afdøde.
- (13) Den gældende fællesskabsret om servicevirksomhed er allerede meget omfattende, navnlig hvad angår lovregulerede erhverv, posttjenester, tv-radiospredningsvirksomhed, informationsfundstjenester samt tjenesteydelser i forbindelse med pakkerejser, herunder pakkeferier og pakketure. Herudover er servicevirksomhed omfattet af andre instrumenter, der ikke er møntet på bestemte tjenesteydelser, som f.eks. forbrugerbeskyttelsesinstrumenter. Dette direktiv kompletterer denne gældende fællesskabsret. Når en tjenesteydelse allerede er omfattet af et eller flere fællesskabsinstrumenter, gælder både dette direktiv og de pågældende instrumenter, idet de krav, der er fastsat i det ene instrument, supplerer de krav, der er fastsat i det andet. Der bør fastsættes undtagelser og andre passende bestemmelser, der er nødvendige for at undgå uforenelighed og sikre sammenhængen med de pågældende fællesskabsinstrumenter.
- (14) Begrebet ”tjenesteydelse” dækker mange former for virksomhed i konstant udvikling, herunder forretningsservice såsom ledelsesrådgivning, certificering og prøvning, vedligeholdelse og rengøring af kontorer samt sikkerhedstjenester, reklame og rekrutteringstjenester, herunder vikarbureauer samt sælgeres ydelser. Begrebet tjenesteydelse omfatter også forretningsservice/forbrugertjenester såsom juridisk og skattemæssig rådgivning, tjenester i forbindelse med fast ejendom, f.eks. ejendomsmæglere, eller i forbindelse med bygge- og anlægsarbejder, herunder arkitekturrådgivning, og transport, distribution, tilrettelæggelse af messer og udstillinger, biludlejning, rejsebureauer og sikkerhedstjenester.. Endvidere omfatter begrebet tjenesteydelse forbrugertjenester såsom turisttjenester, herunder turistguider, audiovisuelle tjenester, fritidstjenester, sportscentre og forlystelsesparker, sundhedstjenester og hjemmeservice, f.eks. hjælp til ældre. Disse former for virksomhed kan være både tjenesteydelser, der kræver, at tjenesteyder og tjenestemodtager befinder sig i nærheden af hinanden, tjenesteydelser, der indebærer,

¹⁴ EUT L 157 af 26.6.2003, s. 49.

at tjenestemodtageren eller tjenesteyderen begiver sig til et andet sted, og tjenesteydelser, der teleformidles, herunder via internettet.

- (15) I overensstemmelse med Domstolens retspraksis vedrørende traktatens artikel 49 ff. dækker begrebet tjenesteydelse enhver erhvervsvirksomhed, der normalt udføres mod betaling, uden at dette kræver, at tjenesteydelsen betales af den, der modtager ydelsen, og uanset hvordan den økonomiske modydelse, der udgør betalingen, finansieres. En tjenesteydelse er derfor enhver ydelse, hvorved tjenesteyderen deltager i erhvervslivet, uanset den pågældendes retlige form, formålet med dennes virksomhed og det pågældende virksomhedsområde.
- (16) Betalingskriteriet er ikke opfyldt i forbindelse med de former for virksomhed, staten udfører uden økonomisk modydelse som led i sine opgaver på det sociale, kulturelle, uddannelsesmæssige og retslige område. Disse former for virksomhed er ikke omfattet af definitionen i traktatens artikel 50 og falder derfor ikke ind under dette direktivs anvendelsesområde.
- (17) Dette direktiv vedrører ikke anvendelsen af traktatens artikel 28-30 om frie varebevægelser. De restriktioner, der forbydes i medfør af oprindelseslandsprincippet, er krav, der gælder for adgangen til at optage og udøve servicevirksomhed, ikke krav, der gælder for varer som sådan.
- (18) Begrebet tjenesteyder omfatter enhver fysisk person med statsborgerskab i en medlemsstat eller enhver juridisk person, der udøver servicevirksomhed i henhold til enten etableringsfriheden eller friheden til udveksling af tjenesteydelser. Det er således ikke begrænset til de tilfælde, hvor tjenesteydelsen leveres over grænserne som led i den frie udveksling af tjenesteydelser, men omfatter også de tilfælde, hvor en erhvervsdrivende etablerer sig i en medlemsstat for at udvikle sin servicevirksomhed dér. Begrebet tjenesteyder omfatter ikke filialer af tredjelandsselskaber i en medlemsstat, idet etableringsfriheden og den frie udveksling af tjenesteydelser kun gælder for selskaber, som er oprettet i overensstemmelse med en medlemsstats lovgivning, og hvis vedtægtsmæssige hjemsted, hovedkontor eller hovedvirksomhed er beliggende inden for Fællesskabet, jf. traktatens artikel 48.
- (19) Når en erhvervsdrivende begiver sig til en anden medlemsstat for dér at udøve servicevirksomhed, bør der skelnes mellem situationer, der falder ind under etableringsfriheden, og situationer, som er omfattet af den frie udveksling af tjenesteydelser, alt efter den pågældende virksomheds permanente eller midlertidige karakter. I henhold til Domstolens retspraksis skal den midlertidige karakter af den pågældende virksomhed ikke kun vurderes på grundlag af ydelsens varighed, men også på grundlag af dens hyppighed, periodiske karakter eller kontinuitet. Ydelsens midlertidige karakter bør imidlertid ikke udelukke, at tjenesteyderen i værtsmedlemsstaten kan indrette visse faciliteter (herunder et kontor, en praksis eller et lokale), hvis disse faciliteter er nødvendige for udførelsen af den pågældende tjenesteydelse.
- (20) Begrebet tilladelsesordning dækker især de administrative procedurer, hvorved der gives tilladelser, licenser, godkendelser eller koncessioner, men også forpligtelsen til at være optaget i en faglig forening, et register, en fortegnelse eller en database, tilsluttet et organ eller i besiddelse af et næringsbrev for at kunne udøve den pågældende virksomhed. En tilladelse kan ikke blot følge af en udtrykkelig afgørelse, men også af en stiltiende afgørelse, som f.eks. består i, at den kompetente myndighed

forholder sig tavs, eller at tjenesteyderen skal afvente en kvittering for modtagelsen af en erklæring for at kunne påbegynde den pågældende virksomhed, eller for at denne er lovlig.

- (21) Begrebet koordineret område dækker alle de krav, der gælder for adgangen til at optage og udøve servicevirksomhed, herunder især krav, som er fastsat i hver medlemsstats love og administrative bestemmelser, uanset om de vedrører et område, der er harmoniseret på fællesskabsplan eller ej, eller om de er af generel eller specifik karakter, og uanset hvilket retsområde der er tale om i henhold til national ret.
- (22) En af de største vanskeligheder, som især SMV'er støder på i forbindelse med adgangen til at optage og udøve servicevirksomhed, er de komplicerede og langvarige administrative procedurer og den retsusikkerhed, der er forbundet med disse procedurer. Derfor bør der, ligesom i forbindelse med visse moderniseringsinitiativer og initiativer vedrørende god administrativ praksis på fællesskabsplan eller nationalt plan, fastsættes principper for administrativ forenkling, navnlig ved samordnet at indføre kvikskrankeordningen på fællesskabsplan, ved at begrænse kravet om forhåndstilladelse til de tilfælde, hvor det er absolut nødvendigt, og ved at indføre princippet om stiltiende tilladelse fra de kompetente myndigheder efter udløbet af en vis frist. Sådanne moderniseringstiltag, der vil opfylde kravene om gennemsigtighed og ajourføring af oplysningerne om de erhvervsdrivende, sigter mod at undgå de forsinkelser, omkostninger og afskrækkende virkninger, der er forbundet med f.eks. unødvendige eller uforholdsmæssigt komplicerede og bekostelige formaliteter, dobbeltarbejde, formelle krav i forbindelse med forelæggelsen af dokumenter, de kompetente instansers skønsbeføjelse, upræcise eller uforholdsmæssigt lange frister, den udstedte tilladelses begrænsede varighed eller urimelige udgifter og sanktioner. Sådanne former for praksis virker særlig afskrækkende på tjenesteydere, der ønsker at udvikle deres virksomhed i andre medlemsstater, og gør det nødvendigt med en koordineret modernisering i et udvidet indre marked med femogtyve medlemsstater.
- (23) For at lette adgangen til at optage og udøve servicevirksomhed i det indre marked bør der opstilles et fælles mål for alle medlemsstater om administrativ forenkling og fastsættes bestemmelser om bl.a. kvikskranke, ret til information, elektroniske procedurer og regulering af tilladelsesordninger. Andre nationale foranstaltninger til gennemførelse af dette mål kan bestå i at reducere antallet af procedurer og formaliteter i forbindelse med servicevirksomhed ved at sikre, at de er nødvendige for at tilgodese et alment hensyn, og at de ikke overlapper hinanden i indhold og målsætninger.
- (24) Af hensyn til den administrative forenkling bør der i almindelighed ikke stilles formelle krav såsom krav om bekræftede oversættelser, undtagen hvis det er objektivt begrundet i et tvingende alment hensyn som f.eks. beskyttelsen af arbejdstagerne. Det bør desuden sikres, at en tilladelse normalt giver adgang til at optage eller udøve servicevirksomhed på hele det nationale område, medmindre et tvingende alment hensyn objektivt berettiger, at der skal anmodes om tilladelse for hvert enkelt etableringssted, hvilket f.eks. kan være tilfældet for større supermarkeder af hensyn til beskyttelsen af bymiljøet.
- (25) Der bør fastsættes en kvikskranke med det formål at sikre, at alle tjenesteydere kun behøver at henvende sig et enkelt sted for at afvikle samtlige procedurer og formaliteter. Antallet af kvikskranke pr. medlemsstat kan variere efter de regionale eller lokale kompetencer eller efter den form for virksomhed, der er tale om.

Oprettelsen af disse kvikskrænker berører nemlig ikke fordelingen af beføjelserne mellem de kompetente myndigheder på nationalt plan. Hvis flere regionale eller lokale myndigheder er kompetente, kan en af dem varetage opgaven som kvikskrænke og organisere samarbejdet med de andre myndigheder. Kvikskrænkerne kan oprettes af de administrative myndigheder, men en medlemsstat kan også overdrage denne opgave til handels- og håndværkskamre, faglige foreninger eller private organer. Kvikskrænkerne skal i vid udstrækning bistå tjenesteyderen enten som direkte kompetent myndighed, der udsteder de dokumenter, der er nødvendige for at få adgang til servicevirksomhed, eller som formidler mellem tjenesteyderen og de direkte kompetente myndigheder. Allerede i sin henstilling af 22. april 1997 om forbedring og forenkling af erhvervsklimaet i forbindelse med virksomhedsregistrering¹⁵ opfordrede Kommissionen medlemsstaterne til at indføre kontaktpunkter for at forenkle formaliteterne.

- (26) Det er en absolut betingelse for administrativ forenkling på tjenesteydelsesområdet, at der til gavn for både tjenesteydere, tjenestemodtagere og kompetente myndigheder inden for en overskuelig tidsramme indføres et system, som gør det muligt at afvikle procedurer og formaliteter elektronisk. For at efterkomme denne resultatforpligtelse kan det være nødvendigt at tilpasse nationale love og bestemmelser om tjenesteydelser. At de pågældende procedurer og formaliteter skal kunne afvikles på afstand, betyder bl.a., at medlemsstaterne skal sørge for, at det kan ske på tværs af grænserne. Denne resultatforpligtelse vedrører ikke de procedurer og formaliteter, som i sagens natur ikke kan afvikles på afstand.
- (27) Adgangen til servicevirksomhed kan kun gøres betinget af, at der indhentes tilladelse fra de kompetente myndigheder, hvis denne formalitet opfylder kriterierne om forbud mod forskelsbehandling, nødvendighed og proportionalitet. Det betyder bl.a., at der kun kan stilles krav om tilladelse, hvis en efterfølgende kontrol ville være ineffektiv, fordi det ville være umuligt at fastslå de pågældende tjenesteydelsers mangler efterfølgende, og fordi der ville være visse risici og farer forbundet med ikke at foretage en forhåndskontrol. Disse bestemmelser i direktivet kan ikke berettige tilladelsesordninger, der er forbudt i henhold til andre fællesskabsinstrumenter som f.eks. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 1999/93/EF af 13. december 1999 om en fællesskabsramme for elektroniske signaturer¹⁶ eller Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/31/EF af 8. juni 2000 om visse retlige aspekter af informationssamfundstjenester, navnlig elektronisk handel, i det indre marked ("direktivet om elektronisk handel")¹⁷. Resultaterne af den gensidige evaluering vil gøre det muligt på fællesskabsplan at bestemme, for hvilke former for virksomhed tilladelsesordningerne bør ophæves.
- (28) I tilfælde, hvor antallet af mulige tilladelser for en given form for virksomhed er begrænset på grund af knappe naturlige ressourcer eller begrænset teknisk kapacitet, f.eks. i forbindelse med tildeling af analoge radiofrekvenser eller udnyttelse af et vandkraftværk, skal der anvendes en procedure for udvælgelse af ansøgere, hvilket har til formål at forbedre kvaliteten af og vilkårene for de tjenesteydelser, der tilbydes brugerne, gennem fri konkurrence. Denne procedure skal sikre gennemsigtighed og uvildighed, og den udstedte tilladelse må ikke være af uforholdsmæssig lang varighed, kunne fornyes automatisk eller indebære fordele for den tidligere tjenesteyder.

¹⁵ EFT L 145 af 5.6.1997, s. 29.

¹⁶ EFT L 13 af 19.1.2000, s. 12.

¹⁷ EFT L 178 af 17.7.2000, s. 1.

Nærmere bestemt skal varigheden af tilladelsen fastsættes således, at den ikke hæmmer eller begrænser den frie konkurrence mere end nødvendigt for at sikre afskrivningen på investeringerne og et rimeligt afkast af den investerede kapital. I tilfælde, hvor antallet af tilladelser er begrænset af andre grunde end knappe naturlige ressourcer eller begrænset teknisk kapacitet, skal de øvrige bestemmelser om tilladelsesordninger i dette direktiv under alle omstændigheder overholdes.

- (29) De tvingende almene hensyn, der henvises til i visse af dette direktivs harmoniseringsbestemmelser, er de hensyn, der anerkendes i Domstolens retspraksis vedrørende traktatens artikel 43 og 49, herunder navnlig beskyttelsen af forbrugerne, tjenestemodtagerne, arbejdstagerne og bymiljøet.
- (30) Med henblik på at skabe et egentligt indre marked for tjenesteydelser er det nødvendigt at fjerne de restriktioner for etableringsfriheden og den frie udveksling af tjenesteydelser, der fortsat findes i visse medlemsstaters lovgivninger, og som er uforenelige med henholdsvis traktatens artikel 43 og 49. De forbudte restriktioner berører specielt det indre marked for tjenesteydelser og skal afvikles systematisk og så hurtigt som muligt.
- (31) I henhold til Domstolens retspraksis indbefatter etableringsfriheden bl.a. ligebehandlingsprincippet, der ikke blot forbyder enhver i nationaliteten begrundet forskelsbehandling fra en medlemsstats side, men også enhver indirekte forskelsbehandling, som er begrundet i andre forhold, og som reelt kan føre til samme resultat. Det betyder bl.a., at der for adgangen til at optage eller udøve servicevirksomhed i en medlemsstat, både som hoved- og bivirksomhed, ikke må stilles krav om etablering, ophold, bopæl eller om, at der skal være tale om tjenesteyderens hovedvirksomhed. En medlemsstat kan heller ikke anfægte selskabers retsevne og processuelle partsevne, hvis de er oprettet i overensstemmelse med lovgivningen i en anden medlemsstat, hvor de er etableret for så vidt angår deres hovedvirksomhed. Herudover må en medlemsstat ikke give tjenesteydere, der har særlig tilknytning til et nationalt eller lokalt socioøkonomisk miljø, nogen form for fordel, og den må heller ikke på grund af tjenesteyderens etableringssted begrænse den pågældendes muligheder for at erhverve, udnytte eller afhænde rettigheder og goder eller opnå forskellige former for lån og bolig, hvis dette befordrer den pågældendes adgang til at optage og udøve den pågældende virksomhed.
- (32) Forbuddet mod økonomiske test som forudsætning for udstedelsen af tilladelser gælder udelukkende sådanne test, ikke andre krav, der er objektivt begrundet i tvingende almene hensyn såsom beskyttelsen af bymiljøet. Dette forbud er ikke til hinder for, at de myndigheder, der skal håndhæve konkurrencelovgivningen, kan udøve deres beføjelser.
- (33) For at tilrettelægge moderniseringen af de nationale lovgivninger efter kravene i forbindelse med det indre marked bør der ske en evaluering af visse ikke-diskriminerende nationale krav, der på grund af deres karakter kan udgøre en mærkbar indskrænkning af eller ligefrem en hindring for adgangen til at optage eller udøve servicevirksomhed i henhold til etableringsfriheden. Medlemsstaterne skal i direktivets gennemførelsesperiode sikre sig, at disse krav er nødvendige og proportionelle, og skal om nødvendigt ophæve eller ændre dem. I øvrigt skal kravene under alle omstændigheder være forenelige med Fællesskabets konkurrenceret.

- (34) Blandt de restriktioner, der skal undersøges, er nationale ordninger, der af andre årsager end dem, der vedrører erhvervsmæssige kvalifikationer, forbeholder bestemte tjenesteydere adgangen til virksomhedsformer såsom hasardspil. Herudover skal medlemsstaterne undersøge krav såsom de ordninger, der opstiller en formidlingspligt (must carry) for kabeloperatører, idet de forpligter en formidlende tjenesteyder til at give adgang til visse andre tjenesteyderes ydelser, og som dermed berører hans frie valg, mulighederne for adgang til radio- og tv-udsendelser og tjenestemodtagernes valgmuligheder.
- (35) Bestemmelserne i dette direktiv vedrørende etableringsfriheden bør kun finde anvendelse i det omfang, den pågældende virksomhed er åben for konkurrence, og det derfor ikke er nødvendigt for medlemsstaterne at afskaffe eksisterende monopoler, navnlig på lotteriområdet, eller at privatisere bestemte sektorer.
- (36) At der i dette direktiv opstilles en række krav, som medlemsstaterne skal ophæve eller evaluere i gennemførelsesperioden, er ikke til hinder for, at der kan iværksættes traktatbrudssøgsmål mod en medlemsstat for overtrædelse af traktatens artikel 43 eller 49.
- (37) For at sikre, at den frie udveksling af tjenesteydelser fungerer effektivt, og give tjenesteydere og tjenestemodtagere sikkerhed for, at de kan udføre og modtage tjenesteydelser i hele Fællesskabet, uafhængigt af grænserne, bør der fastsættes det princip, at en tjenesteyder kun er omfattet af lovgivningen i det land, hvor den pågældende er etableret. Dette princip er absolut nødvendigt, for at tjenesteydere, især SMV'er, med fuld retssikkerhed kan udnytte mulighederne i det indre marked. Ved at lette den frie udveksling af tjenesteydelser mellem medlemsstaterne giver dette princip, sammen med foranstaltningerne for harmonisering og gensidig bistand, også tjenestemodtagerne adgang til et større udvalg af tjenesteydelser af høj kvalitet fra de øvrige medlemsstater. Dette princip bør ledsages af en mekanisme, der skal bistå tjenestemodtagerne med bl.a. at holde sig orienteret om lovgivningen i de andre medlemsstater, og af en harmonisering af bestemmelserne om gennemsigtighed i forbindelse med servicevirksomhed.
- (38) Det er desuden nødvendigt at sikre, at kontrollen med servicevirksomhed foretages ved kilden, dvs. af de kompetente myndigheder i den medlemsstat, hvor tjenesteyderen er etableret. De kompetente myndigheder i oprindelseslandet har de bedste forudsætninger for at sikre effektivitet og kontinuitet i kontrollen med tjenesteyderen og for at beskytte tjenestemodtagerne i såvel deres eget land som i de øvrige medlemsstater. For at skabe tillid mellem medlemsstaterne i forbindelse med reguleringen af servicevirksomhed bør det gøres helt klart, at oprindelsesmedlemsstaten har ansvaret for på Fællesskabets vegne at overvåge tjenesteyderens virksomhed, uafhængigt af tjenesteydelsens bestemmelsessted. Spørgsmålet om domstolens kompetence henhører ikke under dette direktiv, men under Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område¹⁸ og under andre fællesskabsinstrumenter såsom Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 96/71/EF af 16. december 1996 om udstationering af arbejdstagere som led i udveksling af tjenesteydelser¹⁹.

¹⁸ EFT L 12 af 16.1.2001, s. 1. Senest ændret ved tiltrædelsesakten af 2003.

¹⁹ EFT L 18 af 21.1.1997, s. 1.

- (39) Som supplement til princippet om anvendelse af oprindelseslandets lovgivning og kontrolordninger bør der fastsættes det princip, at medlemsstaterne ikke må lægge hindringer i vejen for tjenesteydelser fra en anden medlemsstat.
- (40) Der bør fastsættes, at princippet om anvendelse af oprindelseslandets lovgivning kun kan tilsidesættes på områder, der er omfattet af dette direktivs generelle eller midlertidige undtagelser. Disse undtagelser er nødvendige for at tage hensyn til det indre markeds integrationsstadium eller til visse fællesskabsinstrumenter vedrørende tjenesteydelser, i henhold til hvilke en tjenesteyder er omfattet af en anden lovgivning end oprindelsesmedlemsstatens. Herudover kan der også undtagelsesvist - i visse konkrete tilfælde og såfremt visse strenge materielle og processuelle betingelser er opfyldt - træffes foranstaltninger over for en bestemt tjenesteyder. For at garantere den retssikkerhed, der er absolut nødvendig for at tilskynde SMV'er til at udbyde deres tjenesteydelser i andre medlemsstater, skal disse undtagelser være begrænset til, hvad der er strengt nødvendigt. I særdeleshed må disse undtagelser kun finde anvendelse af årsager, der vedrører sikkerheden i forbindelse med tjenesteydelser, udøvelsen af et erhverv i sundhedssektoren eller beskyttelsen af væsentlige hensyn, herunder navnlig hensynet til beskyttelse af mindreårige, og kun hvis de nationale bestemmelser på dette område ikke er harmoniserede. Endvidere bør enhver begrænsning i den fri udveksling af tjenesteydelser ske i overensstemmelse med de grundlæggende rettigheder, der i henhold til Domstolens faste retspraksis udgør en integrerende del af fællesskabsrettens almindelige retsgrundsætninger.
- (41) I de tilfælde, hvor en tjenesteyder begiver sig til en anden medlemsstat end oprindelsesmedlemsstaten, bør der sørges for gensidig bistand mellem de to medlemsstater, således at førstnævnte stat kan foretage efterprøvninger, inspektioner og undersøgelser efter anmodning fra oprindelsesmedlemsstaten eller foretage sådanne efterprøvninger på eget initiativ, hvis det kun drejer sig om at fastslå faktiske forhold. Ved udstationering af arbejdstagere kan udstationeringsmedlemsstaten desuden træffe foranstaltninger over for en tjenesteyder, der er etableret i en anden medlemsstat, for at sikre overholdelse af de ansættelses- og arbejdsvilkår, der er fastsat i direktiv 96/71/EF.
- (42) Oprindelseslandsprincippet bør fraviges for tjenesteydelser, der er omfattet af et generelt forbud i den medlemsstat, som tjenesteyderen begiver sig til, hvis dette forbud er begrundet i hensynet til den offentlige orden, den offentlige sikkerhed eller folkesundheden. Denne undtagelse er begrænset til generelle forbud og gælder ikke nationale ordninger, der ikke fuldstændigt forbyder en form for virksomhed, men forbeholder en eller flere erhvervsdrivende udøvelsen af den eller forbyder udøvelsen af en form for virksomhed uden forhåndstilladelse. Når en medlemsstat således tillader en form for virksomhed, men forbeholder den bestemte erhvervsdrivende, er den ikke omfattet af et generelt forbud og anses derfor ikke for at stride mod den offentlige orden, den offentlige sikkerhed eller folkesundheden. Følgelig er der ingen grund til, at en sådan form for virksomhed ikke skulle være omfattet af direktivets almindelige bestemmelser.
- (43) Oprindelseslandsprincippet bør ikke finde anvendelse på specifikke krav, der stilles af den medlemsstat, tjenesteyderen begiver sig til, og som beror på de særlige kendetegn ved det sted, hvor tjenesteydelsen udføres, og hvis overholdelse er absolut nødvendig for at sikre opretholdelsen af den offentlige orden, den offentlige sikkerhed og folkesundheden eller beskyttelsen af miljøet. Denne undtagelse gælder navnlig

tilladelser til at opholde sig på eller benytte offentlige veje, krav vedrørende tilrettelæggelse af offentlige arrangementer eller krav til sikkerheden på byggepladser.

- (44) At indregistrering af køretøjer, der er leaset i en anden medlemsstat end den, hvori de benyttes, er undtaget fra oprindelseslandsprincippet, følger af Domstolens retspraksis, i henhold til hvilken en medlemsstat kan lade køretøjer, der anvendes på dens område, være omfattet af en sådan forpligtelse på vilkår, der er afpasset efter det tilsigtede mål. Denne undtagelse gælder ikke lejlighedsvis eller midlertidig leje.
- (45) Der er allerede vedtaget flere direktiver om kontrakter, der indgås af forbrugerne. Disse direktiver er imidlertid baseret på en minimumsharmonisering. I sin meddelelse om strategien for forbrugerpolitikken 2002-2006²⁰ har Kommissionen bebudet, at et af dens højest prioriterede områder vil være at foreslå fuld harmonisering med henblik på at mindske forskellene i forbrugerbeskyttelsesreglerne i EU, som skaber en fragmentering af det indre marked til skade for virksomhederne og forbrugerne. Herudover har Kommissionen i sin handlingsplan om en mere sammenhængende europæisk aftaleret²¹ understreget behovet for større konvergens i EU's forbrugerlovgivning, hvilket navnlig vil indebære en gennemgang af den gældende lovgivning om forbrugeraftaler med henblik på at fjerne uoverensstemmelser, udfylde huller og forenkle lovgivningen.
- (46) Det er kun hensigtsmæssigt at anvende oprindelseslandsprincippet i forbindelse med tjenesteydelseskontrakter, der indgås af forbrugerne, i de tilfælde, hvor fællesskabsdirektiverne foreskriver fuld harmonisering, fordi der i disse tilfælde er tale om samme niveau af forbrugerbeskyttelse. Undtagelsen fra oprindelseslandsprincippet vedrørende tjenesteyderens ansvar uden for kontraktforhold for ulykker, der i forbindelse med den pågældendes virksomhed rammer personer i den medlemsstat, som denne har begivet sig til, gælder både person- og tingsskader i forbindelse med sådanne ulykker.
- (47) Medlemsstaterne bør undtagelsesvist, i konkrete tilfælde og af bestemte årsager såsom sikkerheden i forbindelse med tjenesteydelser have mulighed for at træffe foranstaltninger, der fraviger oprindelseslandsprincippet, over for en tjenesteyder, der er etableret i en anden medlemsstat. Det vil kun kunne ske på områder, der ikke er harmoniserede på fællesskabsplan. Denne mulighed indebærer ikke, at der kan træffes restriktive foranstaltninger på områder, hvor andre direktiver forbyder enhver undtagelse fra den frie udveksling af tjenesteydelser, såsom direktiv 1999/93/EF og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/84/EF af 20. november 1998 om retlig beskyttelse af adgangsstyrede og adgangsstyrende tjenester²², eller at undtagelsesmulighederne i andre direktiver, såsom Rådets direktiv 89/552/EØF af 3. oktober 1989 om samordning af visse love og administrative bestemmelser i medlemsstaterne vedrørende udøvelse af tv-radiospredningsvirksomhed²³ og direktiv 2000/31/EF, kan udvides eller begrænses.

²⁰ EFT C 137 af 8.6.2002, s. 2.

²¹ EUT C 63 af 15.3.2003, s. 1.

²² EFT L 320 af 28.11.1998, s. 54.

²³ EFT L 298 af 17.10.1989, s. 23. Ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/36/EF (EFT L 202 af 30.7.1997, s. 60).

- (48) De restriktioner i den frie udveksling af tjenesteydelser, som er i strid med dette direktiv kan ikke blot følge af foranstaltninger, der træffes over for tjenesteydere, men også af en lang række hindringer for tjenestemodtageres, og især forbrugeres, anvendelse af tjenesteydelser. I dette direktiv opregnes eksempler på visse former for restriktioner over for en tjenestemodtager, som ønsker at anvende en tjenesteydelse, der udføres af en tjenesteyder etableret i en anden medlemsstat.
- (49) I henhold til traktatens bestemmelser om fri udveksling af tjenesteydelser, således som de er blevet fortolket i Domstolens retspraksis, er forskelsbehandling begrundet i tjenestemodtagerens nationalitet eller i hans opholdsland eller -sted forbudt. Forskelsbehandlingen kan navnlig bestå i, at kun statsborgere fra en anden medlemsstat afkræves originaldokumenter, bekræftede kopier, bevis for statsborgerskab eller officielle oversættelser af dokumenter for at kunne modtage en tjenesteydelse eller opnå visse prisfordele. Forbuddet mod diskriminerende krav er imidlertid ikke til hinder for, at især prisfordele kan forbeholdes visse tjenestemodtagere, hvis de er baseret på saglige, objektive kriterier som f.eks. en direkte sammenhæng med de skatter og afgifter, som de pågældende tjenestemodtagere betaler.
- (50) Gennemførelsen af et egentligt område uden indre grænser kræver, at Fællesskabets borgere ikke på grund af deres nationalitet eller opholdssted forhindres i at modtage en tjenesteydelse, der er teknisk tilgængelig på markedet, eller underkastes forskellige vilkår og priser. Den fortsatte forskelsbehandling af tjenestemodtagere giver Fællesskabets borgere et tydeligt indtryk af, at der ikke findes noget egentligt indre marked for tjenesteydelser, og er i bredere forstand til skade for integrationen mellem de europæiske folk. Dette forbud mod forskelsbehandling i det indre marked indebærer, at en tjenestemodtagers - især en forbrugers - adgang til en tjenesteydelse, der tilbydes offentligheden, ikke må nægtes eller gøres vanskeligere på grund af kriteriet om tjenestemodtagerens nationalitet eller opholdssted, der indgår i de generelle betingelser, som stilles til rådighed for offentligheden. Dette berører ikke muligheden for i de generelle betingelser at anvende forskellige priser og vilkår for en tjenesteydelse, som er direkte begrundet i objektive faktorer, såsom de faktiske meromkostninger, der påløber på grund af afstanden, ydelsens tekniske karakteristika, forskellige markedsvilkår eller de yderligere risici, der er forbundet med regler, som afviger fra oprindelsesmedlemsstatens.
- (51) Patienter, der som tjenestemodtagere er omfattet af reglerne om den frie udveksling af tjenesteydelser, fagfolk i sundhedssektoren og sygesikringsmyndighederne bør gives større retssikkerhed for så vidt angår godtgørelse af lægebehandling i overensstemmelse med de i Domstolens retspraksis fastlagte principper om fri udveksling af tjenesteydelser, dog uden at den økonomiske ligevægt af medlemsstaternes sociale sikringsordninger sættes over styr.
- (52) Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet²⁴, finder, navnlig for så vidt angår bestemmelserne om medlemskab af en social sikringsordning, fuldt ud anvendelse på arbejdstagere og selvstændige erhvervsdrivende, der udfører eller deltager i udførelsen af en tjenesteydelse.

²⁴ EFT L 149 af 5.7.1971, s. 2. Senest ændret ved tiltrædelsesakten af 2003.

- (53) Artikel 22 i forordning (EØF) nr. 1408/71, der vedrører tilladelse til godtgørelse af udgifter til lægebehandling givet i en anden medlemsstat, bidrager, som det er blevet understreget i Domstolens retspraksis, til at fremme patienters frie bevægelighed og leveringen af grænseoverskridende lægelige tjenesteydelser. Formålet med denne bestemmelse er nemlig at garantere de socialt sikrede, som er i besiddelse af en tilladelse, adgang til behandling i de øvrige medlemsstater på betingelser, der er lige så fordelagtige som dem, der gælder for de socialt sikrede, der er omfattet af disse medlemsstaters lovgivning. Den giver således de socialt sikrede rettigheder, som de ellers ikke ville have, og fremstår som en form for udøvelse af den frie udveksling af tjenesteydelser. Denne bestemmelse har imidlertid ikke til formål at regulere og er følgelig på ingen måde til hinder for godtgørelse efter de gældende satser i den medlemsstat, hvor den pågældende er tilsluttet en social sikringsordning, af udgifter, som er afholdt til behandling i en anden medlemsstat, selv om der ikke foreligger en forhåndstilladelse.
- (54) Under hensyntagen til udviklingen i Domstolens retspraksis vedrørende den frie udveksling af tjenesteydelser bør krav om forhåndstilladelse til godtgørelse gennem en medlemsstats sociale sikringsordning af udgifter til anden behandling end hospitalsbehandling ophæves, og medlemsstaterne bør tilpasse deres lovgivning herefter. For så vidt som udgifterne godtgøres inden for de grænser, der er fastsat i sygesikringsordningen i den medlemsstat, hvor den pågældende er tilsluttet en sygekasse, er der med ophævelsen af sådanne krav ikke tale om et alvorligt indgreb i de sociale sikringsordningers økonomiske ligevægt. I henhold til Domstolens retspraksis kan de betingelser, der på medlemsstaternes område gælder for udførelsen af anden behandling end hospitalsbehandling, også anvendes på behandling i en anden medlemsstat end den, hvor den pågældende er tilsluttet en social sikringsordning, for så vidt de er forenelige med fællesskabsretten. Ligeledes følger det af Domstolens retspraksis, at ordningerne for tilladelse til godtgørelse af udgifter til behandling i en anden medlemsstat skal overholde dette direktivs bestemmelser om betingelser for udstedelse af tilladelser og tilladelsesprocedurer.
- (55) I henhold til Domstolens retspraksis vedrørende den frie udveksling af tjenesteydelser kan en ordning med forhåndstilladelse til godtgørelse af udgifter til hospitalsbehandling i en anden medlemsstat være berettiget af hensyn til nødvendigheden af at planlægge antallet af hospitaler, deres geografiske spredning, deres indretning og det udstyr, som de er forsynet med, samt arten af de lægelige ydelser, de skal tilbyde. En sådan planlægning har til formål at sikre, at der på hver medlemsstats område er en tilstrækkelig og vedvarende adgang til et afbalanceret udbud af gode hospitalsydelser, og er udtryk for viljen til at styre omkostningerne og så vidt muligt undgå ethvert spild af økonomiske, tekniske og menneskelige ressourcer. I henhold til Domstolens retspraksis skal begrebet hospitalsbehandling defineres objektivt, og en ordning med forhåndstilladelse skal være afpasset efter de almene hensyn, der forfølges.
- (56) Artikel 22 i forordning (EØF) nr. 1408/71 bestemmer de omstændigheder, der udelukker, at den kompetente nationale myndighed kan nægte at give en tilladelse, som der anmodes om på grundlag af denne artikel. Medlemsstaterne kan ikke nægte tilladelsen hvis behandlingen, når den ydes på deres område, er omfattet af deres sociale sikringsordning, og hvis en tilsvarende behandling eller en behandling, der frembyder samme grad af virkning, ikke kan ydes rettidigt på deres område på de vilkår, der gælder i henhold til deres sociale sikringsordning. I henhold til Domstolens retspraksis skal der ved vurderingen af kriteriet rimelig frist tages hensyn til alle

omstændighederne i den konkrete sag, under behørig hensyntagen ikke alene til patientens lægelige tilstand på det tidspunkt, hvor der ansøges om tilladelse, men også til hans sygdomshistorie og udsigterne for sygdommens udvikling.

- (57) Medlemsstaternes sociale sikringsordninger må ikke godtgøre udgifter til lægebehandling givet i en anden medlemsstat med et mindre beløb end det, der er fastsat i deres sociale sikringsordning for lægebehandling givet på deres område. I henhold til Domstolens retspraksis vedrørende den frie udveksling af tjenesteydelser vil godtgørelse - uden tilladelse - af anden behandling end hospitalsbehandling efter satserne i den medlemsstat, hvor den pågældende er tilsluttet en sygekasse, ikke indvirke mærkbart på finansieringen af denne medlemsstats sociale sikringsordning. Hvis der er givet tilladelse i henhold til artikel 22 i forordning (EØF) nr. 1408/71, godtgøres de afholdte udgifter efter satserne i den medlemsstat, hvor behandlingen er givet. Men hvis godtgørelsesniveauet er mindre end det, patienten ville have opnået, hvis han havde fået samme behandling i den medlemsstat, hvor han er tilsluttet en social sikringsordning, skal denne medlemsstat udbetale en supplerende godtgørelse svarende til forskellen i satserne.
- (58) For så vidt angår udstationering af arbejdstagere i forbindelse med udførelsen af en tjenesteydelse i en anden medlemsstat end oprindelsesmedlemsstaten sigter dette direktiv mod at præcisere rolle- og opgavefordelingen mellem oprindelsesmedlemsstaten og udstationeringsmedlemsstaten med henblik på at lette den frie udveksling af tjenesteydelser. Direktivet har ikke til formål at behandle arbejdsretlige spørgsmål som sådan. Ved denne fordeling af opgaverne og fastlæggelsen af, hvordan samarbejdet mellem oprindelsesmedlemsstaten og udstationeringsmedlemsstaten skal foregå, vil den frie udveksling af tjenesteydelser kunne lattes, bl.a. ved at visse, uforholdsmæssigt omstændelige administrative procedurer ophæves og kontrollen med overholdelsen af ansættelses- og arbejdsvilkårene i henhold til direktiv 96/71/EF samtidig forbedres.
- (59) For at undgå diskriminerende eller uforholdsmæssigt omstændelige administrative formaliteter, der især virker afskrækkende på SMV'er, bør det forbydes udstationeringsmedlemsstaten at gøre udstationeringen betinget af overholdelsen af krav såsom, at der skal anmodes om en tilladelse hos dens kompetente myndigheder. Krav om, at der skal afgives en erklæring hos myndighederne i udstationeringsmedlemsstaten, bør også forbydes. Et sådant krav kan dog opretholdes indtil den 31. december 2008 for så vidt angår de i bilaget til direktiv 96/71/EF omhandlede byggeaktiviteter. I den forbindelse behandler gruppen af nationale eksperter, der arbejder på gennemførelsen af dette direktiv, spørgsmålet om en forbedring af det administrative samarbejde mellem medlemsstaterne med henblik på at gøre det nemmere at foretage kontrol. For så vidt angår andre ansættelses- og arbejdsvilkår end dem, der er omhandlet i direktiv 96/71/EF, bør udstationeringsmedlemsstaten ikke - på grund af det i direktivet fastsatte princip om fri udveksling af tjenesteydelser - kunne træffe restriktive foranstaltninger over for en tjenesteyder, der er etableret i en anden medlemsstat.
- (60) Den frie udveksling af tjenesteydelser omfatter bl.a. tjenesteyderens ret til at udstationere sit personale, også når der er tale om personer, som ikke er Unionsborgere, men tredjelandsstatsborgere, der opholder sig lovligt i oprindelsesmedlemsstaten og har lovlig beskæftigelse. Oprindelsesmedlemsstaten bør forpligtes til at påse, at den udstationerede tredjelandsstatsborger opfylder bestemmelserne i dens lovgivning om ophold og lovlig beskæftigelse, herunder med

hensyn til social sikring. I henhold til direktivets princip om fri udveksling af tjenesteydelser, bør det fastsættes, at udstationeringsmedlemsstaten til gengæld ikke kan underkaste arbejdstageren eller tjenesteyderen præventiv kontrol, især i form af indrejse- eller opholdstilladelse, i givet fald dog bortset fra de i dette direktiv omhandlede tilfælde, eller arbejdstilladelse, og heller ikke kan stille krav om, at ansættelsesforholdet skal være tidsbestemt, eller at arbejdstageren skal have haft beskæftigelse tidligere i tjenesteyderens oprindelsesmedlemsstat.

- (61) Siden vedtagelsen af Rådets forordning (EF) nr. 859/2003 af 14. maj 2003 om udvidelse af bestemmelserne i forordning (EØF) nr. 1408/71 og forordning (EØF) nr. 574/72 til at omfatte tredjelandssstatsborgere, der ikke allerede er dækket af disse bestemmelser udelukkende på grund af deres nationalitet²⁵, er tredjelandssstatsborgere omfattet af den samarbejdsordning om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet, som blev indført ved forordning (EØF) nr. 1408/71, og som foreskriver anvendelse af de regler, der gælder i det land, hvor arbejdstageren er tilsluttet en social sikringsordning.
- (62) Blandt de muligheder, tjenesteyderen har for at gøre de oplysninger, han er forpligtet til at meddele, nemt tilgængelige, bør det fastsættes, at den pågældende skal oplyse sin e-mail-adresse og eventuelt adressen på sit websted. I øvrigt bør tjenesteydernes forpligtelse til at fremlægge visse oplysninger i deres informationsmateriale ikke vedrøre almindelig kommerciel kommunikation såsom reklame, men snarere brochurer, hvor de beskriver deres tjenesteydelser i detaljer, herunder dokumenter, der befinder sig på et websted.
- (63) Enhver tjenesteyder, der udfører tjenesteydelser, som frembyder en særlig sundheds- eller sikkerhedsmæssig fare eller en særlig finansiel risiko for tjenestemodtageren, bør være dækket af en passende erhvervsansvarsforsikring eller en tilsvarende eller sammenlignelig garanti, hvilket navnlig indebærer, at tjenesteyderen og skal være behørigt forsikret i forbindelse med en tjenesteydelse, som han ligeledes udfører i en eller flere andre medlemsstater end oprindelsesmedlemsstaten.
- (64) Totalforbud mod lovregulerede erhvervs kommercielle kommunikation bør ophæves idet denne ophævelse ikke bør omfatte forbud mod den kommercielle kommunikations indhold, men derimod forbud, der for et bestemt erhverv rammer en eller flere former for kommerciel kommunikation i almindelighed, f.eks. al reklame i et eller flere nærmere bestemte medier. For så vidt angår indhold og regler for kommerciel kommunikation bør de erhvervsdrivende opfordres til i overensstemmelse med fællesskabsretten at udarbejde adfærdskodekser på fællesskabsplan.
- (65) For at forbedre gennemsigtigheden og fremme kvalitetsvurderinger af udbudte og leverede tjenesteydelser baseret på sammenlignelige kriterier er det vigtigt, at oplysningerne om betydningen af mærkning og andre kendetegn ved tjenesteydelser er nemt tilgængelige. Et sådant krav om gennemsigtighed er særlig vigtigt inden for områder som f.eks. turisme, herunder især hotelvirksomhed, hvor klassificeringssystemer er meget udbredt. Herudover bør det undersøges, hvorvidt europæisk standardisering kan anvendes til at fremme tjenesteydelsers forenelighed og kvalitet. Europæiske standarder udarbejdes af de europæiske standardiseringsorganer

²⁵ EUT L 124 af 20.5.2003, s. 1.

CEN, CENELEC og ETSI. Hvis det er nødvendigt, kan Kommissionen i overensstemmelse med procedurerne i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/34/EF af 22. juni 1998 om en informationsprocedure med hensyn til tekniske standarder og forskrifter²⁶ give mandat til udarbejdelsen af specifikke europæiske standarder.

- (66) Oprettelsen af et netværk af offentlige myndigheder fra medlemsstaterne til beskyttelse af forbrugerne, der er omhandlet i forslaget til en forordning om samarbejde om forbrugerbeskyttelse, kompletterer det samarbejde, der fastlægges i dette direktiv. Anvendelsen af lovgivningen om beskyttelse af forbrugerne i forbindelse med grænseoverskridende transaktioner, kræver især på baggrund af udviklingen inden for nye former for markedsføring og distribution, og nødvendigheden af at fjerne bestemte hindringer for samarbejdet på dette område, at der etableres et bedre samarbejde mellem medlemsstaterne. Det er bl.a. nødvendigt at sikre sig, at medlemsstaterne kræver, at erhvervsdrivende på deres område ophører med ulovlig adfærd, der skader forbrugerne i en anden medlemsstat.
- (67) Medlemsstaterne bør i samarbejde med Kommissionen tilskynde de berørte parter til at udarbejde adfærdskodekser på fællesskabsplan med henblik på bl.a. at fremme tjenesteydelsernes kvalitet under hensyntagen til de enkelte erhvervs særlige karakteristika. Adfærdskodekserne skal overholde fællesskabsretten, herunder især konkurrencelovgivningen.
- (68) Dette direktiv foregriber ikke eventuelle fremtidige, lovgivnings- eller ikke-lovgivningsmæssige initiativer fra Kommissionen på forbrugerbeskyttelsesområdet.
- (69) Hvis Kommissionen ikke handler inden for rammerne af proceduren for gensidig evaluering i dette direktiv, foregriber det ikke spørgsmålet om, hvorvidt de nationale krav, som omhandles i medlemsstaternes rapporter, er forenelige med fællesskabsretten.
- (70) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/27/EF af 19. maj 1998 om søgsmål med påstand om forbud på området beskyttelse af forbrugernes interesser²⁷ indfører en indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser vedrørende søgsmål med påstand om forbud til beskyttelse af forbrugernes kollektive interesser som omhandlet i direktiverne i bilaget til det nævnte direktiv. Med henblik på at sikre at sådanne søgsmål med påstand om forbud kan iværksættes i tilfælde af overtrædelse af nærværende direktiv, som krænker forbrugernes kollektive interesser, bør bilaget til direktiv 98/27/EF ændres i overensstemmelse hermed.
- (71) Målene for den påtænkte handling, nærmere bestemt at fjerne hindringerne for tjenesteyderes etableringsfrihed og for den frie udveksling af tjenesteydelser mellem medlemsstaterne, kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne og kan derfor på grund af handlingens omfang bedre gennemføres på fællesskabsplan; Fællesskabet kan derfor træffe foranstaltninger i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet, jf. traktatens artikel 5. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. nævnte artikel, går dette direktiv ikke ud over, hvad der er nødvendigt for at nå disse mål.

²⁶ EFT L 204 af 21.7.1998, s. 37. Ændret ved direktiv 98/48/EF (EFT L 217 af 5.8.1998, s. 18).

²⁷ EFT L 166 af 11.6.1998, s. 51. Senest ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/65/EF (EFT L 271 af 9.10.2002, s. 16).

- (72) Dette direktiv overholder de grundlæggende rettigheder og principper, der er anerkendt i bl.a. Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, særlig artikel 8, 15, 21 og 47.
- (73) I overensstemmelse med artikel 2 i Rådets afgørelse 1999/468/EF af 28. juni 1999 om fastsættelse af de nærmere vilkår for udøvelsen af de gennemførelsesbeføjelser, der tillægges Kommissionen²⁸, bør gennemførelsesforanstaltningerne til dette direktiv vedtages efter rådgivningsproceduren i artikel 3 i nævnte afgørelse -

UDSTEDT FØLGENDE DIREKTIV:

²⁸ EFT L 184 af 17.7.1999, s. 23.

Kapitel I

Almindelige bestemmelser

Artikel 1

Genstand

Dette direktiv fastsætter de almindelige bestemmelser med henblik på at lette udøvelsen af etableringsfriheden for tjenesteydere samt den frie udveksling af tjenesteydelser.

Artikel 2

Anvendelsesområde

1. Dette direktiv finder anvendelse på tjenesteydelser, der udføres af tjenesteydere, som har deres forretningssted i en medlemsstat.
2. Dette direktiv finder ikke anvendelse på følgende former for virksomhed:
 - a) finansielle tjenesteydelser som defineret i artikel 2, litra b), i direktiv 2002/65/EF
 - b) elektroniske kommunikationstjenester og -netværk og hermed forbundne ressourcer og tjenesteydelser for så vidt angår områder, der er omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/19/EF²⁹, 2002/20/EF³⁰, 2002/21/EF³¹, 2002/22/EF³² og 2002/58/EF³³
 - c) transporttjenester, i det omfang de henhører under andre fællesskabsinstrumenter med hjemmel i traktatens artikel 71 eller artikel 80, stk. 2.
3. Dette direktiv finder ikke anvendelse på skatte- og afgiftsområdet, bortset fra artikel 14 og 16, i det omfang de heri omhandlede restriktioner ikke henhører under et fællesskabsinstrument vedrørende skatte- og afgiftsmæssig harmonisering.

²⁹ EFT L 108 af 24.4.2002, s. 7.

³⁰ EFT L 108 af 24.4.2002, s. 21.

³¹ EFT L 108 af 24.4.2002 s. 33.

³² EFT L 108 af 24.4.2002 s. 51.

³³ EFT L 201 af 31.7.2002 s. 37.

Artikel 3

Forbindelse med fællesskabsrettens øvrige bestemmelser

Medlemsstaterne anvender bestemmelserne i dette direktiv under overholdelse af traktatens regler om etableringsretten og den fri udveksling af tjenesteydelser.

Anvendelsen af dette direktiv udelukker ikke anvendelsen af bestemmelserne i andre fællesskabsinstrumenter vedrørende de tjenesteydelser, disse instrumenter gælder for.

Artikel 4

Definitioner

I dette direktiv forstås ved:

- 1) "tjenesteydelse": enhver selvstændig erhvervsvirksomhed som omhandlet i traktatens artikel 50, der består i at udføre en ydelse, for hvilken der betales en økonomisk modydelse
- 2) "tjenesteyder": enhver fysisk person, der er statsborger i en medlemsstat, og som udbyder eller udfører en tjenesteydelse, eller enhver juridisk person, der udbyder eller udfører en tjenesteydelse
- 3) "tjenestemodtager": enhver fysisk eller juridisk person, der i erhvervsøjemed eller i andet øjemed anvender eller ønsker at anvende en tjenesteydelse
- 4) "oprindelsesmedlemsstat": den medlemsstat, på hvis område den pågældende tjenesteyder er etableret
- 5) "etablering": faktisk udøvelse af erhvervsvirksomhed som omhandlet i traktatens artikel 43, ved hjælp af en fast indretning i et ikke nærmere angivet tidsrum
- 6) "tilladelsesordning": enhver procedure, der indebærer, at en tjenesteyder eller en tjenestemodtager skal henvende sig til en kompetent myndighed med henblik på at opnå en udtrykkelig eller stiltiende afgørelse om adgangen til at optage eller udøve servicevirksomhed
- 7) "krav": enhver forpligtelse, ethvert forbud, enhver betingelse eller enhver begrænsning, der er fastsat i medlemsstaternes love eller administrative bestemmelser, eller som følger af retspraksis, administrativ praksis, faglige foreningers regler eller kollektive regler, som faglige sammenslutninger og erhvervsorganisationer har vedtaget som led i deres retlige autonomi
- 8) "kompetent myndighed": ethvert organ eller enhver instans, der i en medlemsstat har til opgave at kontrollere eller regulere servicevirksomhed, herunder navnlig administrative myndigheder, faglige foreninger samt faglige sammenslutninger og erhvervsorganisationer, der som led i deres retlige autonomi kollektivt regulerer adgangen til at optage og udøve servicevirksomhed

- 9) "koordineret område": ethvert krav, der gælder for adgangen til at optage og udøve servicevirksomhed
- 10) "hospitalsbehandling": lægebehandling, der kun kan gives på et hospital, en klinik eller lignende, og som i princippet kræver, at den person, der modtager behandlingen, opholder sig dér; hvad det pågældende hospital eller lignende kaldes, hvordan det er organiseret, og hvordan det finansieres, er uden betydning for, hvordan man betegner den behandling, der er tale om
- 11) "udstationeringsmedlemsstat": den medlemsstat, på hvis område en tjenesteyder udstationerer en arbejdstager med henblik på at udføre en tjenesteydelse dér
- 12) "lovlig beskæftigelse": arbejdstagers lønnede beskæftigelse, der udøves i henhold til de nationale bestemmelser i tjenesteyderens oprindelsesmedlemsstat
- 13) "lovreguleret erhverv": en eller flere former for erhvervsmæssig virksomhed, når der enten direkte eller indirekte ifølge love eller administrative bestemmelser kræves bestemte erhvervsmæssige kvalifikationer for at optage eller udøve denne virksomhed eller en form heraf
- 14) "kommerciel kommunikation": enhver form for kommunikation, der har til formål direkte eller indirekte at fremme afsætningen af varer eller tjenesteydelser eller at etablere et image for en virksomhed, organisation eller person, der udøver handels-, industri- eller håndværksvirksomhed eller et lovreguleret erhverv. Følgende udgør ikke kommerciel kommunikation:
 - a) oplysninger, der muliggør direkte adgang til virksomhedens, organisationens eller personens virksomhed, herunder et domænenavn eller en elektronisk postadresse
 - b) kommunikation vedrørende en virksomheds, organisations eller persons varer, tjenesteydelser eller image udarbejdet uafhængigt af denne, især uden finansiel modydelse.

Kapitel II

Etableringsfrihed for tjenesteydere

AFDELING 1

ADMINISTRATIV FORENKLING

Artikel 5

Forenkling af procedurer

1. Medlemsstaterne forenkler procedurer og formaliteter i forbindelse med adgangen til at optage og udøve servicevirksomhed.
2. Når medlemsstaterne anmoder en tjenesteyder eller en tjenestemodtager om et certifikat, en attest eller ethvert andet dokument som bevis for opfyldelsen af et krav, accepterer de ethvert dokument fra en anden medlemsstat, der tjener samme formål, eller hvoraf det fremgår, at det pågældende krav er opfyldt. De kræver ikke dokumenter fra en anden medlemsstat i form af originaler, bekræftede kopier eller bekræftede oversættelser, undtagen i tilfælde, der er omhandlet i andre fællesskabsinstrumenter, eller i undtagelsestilfælde, som er objektivt begrundet i et tvingende alment hensyn.
3. Stk. 2 finder ikke anvendelse på dokumenter omfattet af artikel 46 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv .././EF³⁴ og artikel 45, stk. 3, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv .././EF³⁵.

Artikel 6

Kvikskranke

Medlemsstaterne påser, at tjenesteydere senest den 31. december 2008 kan afvikle følgende procedurer og formaliteter via et kontaktpunkt benævnt "kvikskranke":

- a) alle de procedurer og formaliteter, der er nødvendige for adgangen til de pågældendes servicevirksomhed, især erklæringer, anmeldelser og anmodninger om tilladelse hos de kompetente myndigheder, herunder anmodninger om optagelse i registre, fortegnelser, databaser og faglige foreninger

³⁴ [Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om anerkendelse af erhvervmæssige kvalifikationer.]

³⁵ [Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige indkøbskontrakter, offentlige tjenesteydelseskontrakter og offentlige bygge- og anlægskontrakter.]

- b) anmodninger om tilladelse til at udøve servicevirksomhed.

Artikel 7

Ret til information

1. Medlemsstaterne påser, at følgende oplysninger er nemt tilgængelige for tjenesteydere og tjenestemodtagere via kvikskrannerne:
 - a) krav, der gælder for tjenesteydere, som er etableret på deres område, især krav vedrørende procedurer og formaliteter, der skal opfyldes for at få adgang til at optage og udøve servicevirksomhed
 - b) kontaktoplysninger på de kompetente myndigheder, så de kan kontaktes direkte, herunder kontaktoplysninger på de myndigheder, der er kompetente hvad angår udøvelse af servicevirksomhed
 - c) hvordan og på hvilke vilkår man får adgang til offentlige registre og databaser over tjenesteydere og tjenesteydelser
 - d) klagemuligheder i tilfælde af tvister mellem de kompetente myndigheder og tjenesteyderen eller tjenestemodtageren eller mellem en tjenestemodtager og en tjenestemodtager eller mellem tjenesteydere
 - e) kontaktoplysninger på sammenslutninger eller organisationer, ud over de kompetente myndigheder, hvor tjenesteydere og tjenestemodtagere kan få praktisk bistand.
2. Medlemsstaterne påser, at tjenesteydere og tjenestemodtagere efter anmodning kan få bistand fra de kompetente myndigheder i form af oplysninger om, hvordan de i stk. 1, litra a), omhandlede krav almindeligvis fortolkes og anvendes.
3. Medlemsstaterne påser, at de i stk. 1 og 2 omhandlede oplysninger, herunder om muligheder for bistand, meddeles klart og entydigt, er nemt tilgængelige på afstand og ad elektronisk vej, og at de ajourføres.
4. Medlemsstaterne sikrer, at kvikskrannerne og de kompetente myndigheder besvarer enhver anmodning om oplysninger eller bistand som omhandlet i stk. 1 og 2 hurtigst muligt, og at de i tilfælde af fejlagtige eller ubegrundede anmodninger giver tjenesteyderen meddelelse herom hurtigst muligt.
5. Medlemsstaterne gennemfører stk. 1 til 4 til senest den 31. december 2008.
6. Medlemsstaterne og Kommissionen træffer ledsageforanstaltninger med henblik på at tilskynde kvikskrannerne til at offentliggøre de i stk. 1 og 2 omhandlede oplysninger på andre fællesskabssprog.

Artikel 8

Elektroniske procedurer

1. Medlemsstaterne påser, at samtlige procedurer og formaliteter i forbindelse med adgangen til at optage og udøve servicevirksomhed senest den 31. december 2008 kan afvikles uden besvær, på afstand og ad elektronisk vej hos den berørte kvikskranke og de kompetente myndigheder.
2. Stk. 1 omfatter ikke kontrol af det sted, hvor tjenesteydelsen udføres, eller kontrol af det udstyr, der anvendes af tjenesteyderen, og heller ikke fysisk undersøgelse af tjenesteyderens formåen.
3. Kommissionen vedtager efter proceduren i artikel 42, stk. 2, gennemførelsesbestemmelser til stk. 1 med henblik på at fremme informationssystemernes interoperabilitet og anvendelsen af elektroniske procedurer medlemsstaterne imellem.

AFDELING 2

TILLADELSER

Artikel 9

Tilladelsesordninger

1. Medlemsstaterne kan kun gøre adgangen til at optage og udøve servicevirksomhed afhængig af en tilladelsesordning, såfremt følgende betingelser er opfyldt:
 - a) tilladelsesordningen diskriminerer ikke den pågældende tjenesteyder
 - b) behovet for en tilladelsesordning er objektivt begrundet i et tvingende alment hensyn
 - c) det tilsigtede mål kan ikke nås gennem en mindre restriktiv foranstaltning, navnlig fordi en efterfølgende kontrol ville blive udført for sent til at have nogen reel virkning.
2. I den i artikel 41 omhandlede rapport beskriver medlemsstaterne deres tilladelsesordninger og begrundet disses forenelighed med stk. 1.
3. Denne afdeling finder ikke anvendelse på tilladelsesordninger, der er obligatoriske eller tilladt i henhold til andre fællesskabsinstrumenter.

Artikel 10

Betingelser for udstedelse af tilladelse

1. Tilladelsesordninger skal bygge på kriterier, der regulerer udøvelsen af de kompetente myndigheders skønsbeføjelse, så denne ikke udøves vilkårligt eller misbruges.
2. De i stk. 1 nævnte kriterier skal være:
 - a) ikke-diskriminerende
 - b) objektivt begrundet i et tvingende alment hensyn
 - c) afpasset efter dette tvingende almene hensyn
 - d) præcise og entydige
 - e) objektive
 - f) offentliggjort på forhånd.
3. Betingelserne for udstedelse af tilladelse til en yderligere etablering må ikke overlappe krav og kontroller som er tilsvarende eller i det væsentlige sammenlignelige med hensyn til deres formål, og som tjenesteyderen allerede er underlagt i en anden eller samme medlemsstat. De i artikel 35 omhandlede kontaktpunkter og tjenesteyderen bistår den kompetente myndighed med at tilvejebringe de nødvendige oplysninger om disse krav.
4. Tilladelsen skal give tjenesteyderen adgang til at optage eller udøve den pågældende servicevirksomhed på hele det nationale område, herunder gennem oprettelse af agenturer, filialer, datterselskaber eller kontorer, undtagen når et tvingende alment hensyn objektivt berettiger, at der skal anmodes om tilladelse for hvert enkelt etableringssted.
5. Tilladelsen skal udstedes, så snart undersøgelsen af betingelserne for tilladelsen er gennemført, og det er fastslået, at disse betingelser er opfyldt.
6. Et eventuelt afslag eller andre svar fra de kompetente myndigheder, ligesom en eventuel tilbagetrækning af tilladelsen, skal være begrundet, navnlig i forhold til bestemmelserne i denne artikel, og skal kunne prøves ved domstolene.

Artikel 11

Tilladelsens varighed

1. Den udstedte tilladelse må ikke være af begrænset varighed, bortset fra følgende tilfælde:
 - a) tilladelsen fornyes automatisk

- b) antallet af mulige tilladelser er begrænset
 - c) den begrænsede varighed er objektivt begrundet i et tvingende alment hensyn.
2. Stk. 1 vedrører ikke den maksimale tid, der må forløbe, før tjenesteyderen faktisk påbegynder sin virksomhed efter at have fået tilladelse.
 3. Medlemsstaterne forpligter tjenesteyderen til at give den pågældende kvikskranke, jf. artikel 6, meddelelse om enhver ændring i hans situation, der kan få betydning for effektiviteten af den kompetente myndigheds kontrol - herunder navnlig oprettelse af datterselskaber, hvis virksomhed falder ind under tilladelsens anvendelsesområde - eller som medfører, at betingelserne for tilladelsen ikke længere er opfyldt, eller berører nøjagtigheden af de oplysninger, tjenestemodtageren har adgang til.

Artikel 12

Udvælgelse af ansøgere

1. Når antallet af mulige tilladelser for en given form for virksomhed er begrænset på grund af knappe naturlige ressourcer eller begrænset teknisk kapacitet, anvender medlemsstaterne en procedure for udvælgelse af ansøgere med fuldt betryggende garantier for uvildighed og gennemsigtighed, bl.a. behørig offentliggørelse af indledningen af proceduren.
2. I de i stk. 1 nævnte tilfælde skal tilladelsen udstedes med en passende begrænset varighed og må ikke være omfattet af en procedure for automatisk fornyelse eller indebære andre fordele for den tidligere tjenesteyder eller for personer, som har særlige forbindelser med denne.

Artikel 13

Tilladelsesprocedurer

1. Tilladelsesprocedurer og -formaliteter skal være klare, offentliggjort på forhånd og skal give ansøgerne sikkerhed for, at deres anmodning vil blive behandlet objektivt og uvildigt.
2. Tilladelsesprocedurer og -formaliteter må ikke virke afskrækkende og ikke komplicere eller forsinke udførelsen af tjenesteydelsen unødigt. De skal være nemt tilgængelige, og de udgifter, de kan medføre for ansøgerne, skal stå i et rimeligt forhold til omkostningerne i forbindelse med tilladelsesprocedurerne.
3. Tilladelsesprocedurer og -formaliteter skal give ansøgerne sikkerhed for, at deres anmodning behandles hurtigst muligt og under alle omstændigheder inden for en rimelig svarfrist, som er fastsat og offentliggjort på forhånd.
4. Er der ikke afgivet svar inden for den i stk. 3 omhandlede frist, skal tilladelsen betragtes som udstedt. For visse former for virksomhed kan der dog fastsættes en særlig ordning, hvis dette er objektivt begrundet i et tvingende alment hensyn.

5. For enhver anmodning om tilladelse fremsendes der hurtigst muligt en kvittering for modtagelsen. Kvitteringen skal angive:
 - a) den i stk. 3 omhandlede svarfrist
 - b) klagemuligheder
 - c) at tilladelsen skal betragtes som udstedt, hvis der ikke er afgivet svar inden for den fastsatte frist.
6. Hvis anmodningen er ufuldstændig, eller hvis den afvises på grund af manglende opfyldelse af procedurer og formaliteter, skal ansøgerne hurtigst muligt gives besked om, at de skal indgive yderligere dokumentation.

AFDELING 3

FORBUDTE KRAV OG KRAV, DER SKAL EVALUERES

Artikel 14

Forbudte krav

Medlemsstaterne gør ikke adgangen til at optage eller udøve servicevirksomhed på deres område betinget af følgende krav:

- 1) diskriminerende krav, som direkte eller indirekte er begrundet i nationaliteten eller - for selskabers vedkommende - i hovedsædets beliggenhed, herunder især:
 - a) nationalitetskrav til tjenesteyderen, hans personale, de personer, der besidder aktiekapitalen, eller medlemmerne af de ledende eller kontrollerende organer
 - b) krav om ophold på deres område til tjenesteyderen, hans personale, de personer, der besidder aktiekapitalen, eller medlemmerne af de ledende eller kontrollerende organer.
- 2) forbud mod at være etableret i flere medlemsstater eller at være optaget i registre eller faglige foreninger i flere medlemsstater
- 3) begrænsninger af tjenesteyderens frihed til at vælge mellem hovedforretningssted og sekundære forretningssted, herunder navnlig krav om, at tjenesteyderen skal have sit hovedforretningssted på deres område, eller begrænsninger af friheden til at vælge mellem forskellige etableringsformer såsom agentur, filial eller datterselskab
- 4) krav om gensidighed med den medlemsstat, hvor tjenesteyderen allerede har sit forretningssted, bortset fra de krav, der er fastsat i fællesskabsinstrumenterne vedrørende energi
- 5) anvendelse i hvert enkelt tilfælde af en økonomisk test, der består i at gøre tilladelsen betinget af, at der kan påvises et økonomisk behov eller en markedsefterspørgsel, at evaluere den pågældende form for virksomheds potentielle eller aktuelle økonomiske

virksomheder eller at vurdere dens formålstjenlighed i forhold til den kompetente myndigheds planlagte økonomiske mål

- 6) konkurrerende erhvervsdrivendes direkte eller indirekte indgriben, herunder gennem rådgivende organer, i udstedelsen af tilladelser eller andre afgørelser, der træffes af de kompetente myndigheder, bortset fra faglige foreninger samt sammenslutninger og organisationer, der handler i deres egenskab af kompetent myndighed
- 7) forpligtelse til at stille eller deltage i en finansiel sikkerhed eller til at tegne en forsikring hos en tjenesteyder eller et organ, der er etableret på deres område
- 8) forpligtelse til at have været optaget i registre, der føres på deres område, i en given periode eller til at have udøvet den pågældende virksomhed på deres område i en given periode.

Artikel 15

Krav, der skal evalueres

1. Medlemsstaterne undersøger, om deres retssystem omfatter de i stk. 2 omhandlede krav, og påser, at disse krav er forenelige med betingelserne i stk. 3. De tilpasser deres love og administrative bestemmelser for at gøre dem forenelige med disse betingelser.
2. Medlemsstaterne undersøger, om deres retssystem gør adgangen til at optage eller udøve servicevirksomhed betinget af overholdelsen af følgende ikke-diskriminerende krav:
 - a) kvantitative eller territoriale begrænsninger, navnlig i form af begrænsninger fastsat på grundlag af befolkningstallet eller af hensyn til en geografisk minimumsafstand mellem tjenesteydere
 - b) krav om, at tjenesteyderen skal have en bestemt virksomhedsform, navnlig at han skal være en juridisk person, et personligt selskab, et non-profitorgan eller et selskab, som udelukkende tilhører fysiske personer
 - c) krav vedrørende besiddelsen af et selskabs kapital, herunder navnlig forpligtelse til at råde over en minimumskapital til visse former for virksomhed eller til at have særlige erhvervmæssige kvalifikationer for at kunne besidde aktiekapital eller lede visse selskaber
 - d) krav - bortset fra kravene vedrørende erhvervmæssige kvalifikationer eller kravene i andre fællesskabsinstrumenter - der forbeholder bestemte tjenesteydere adgangen til den pågældende servicevirksomhed på grund af virksomhedens særlige karakter
 - e) forbud mod at have flere forretningssteder på samme nationale område
 - f) krav om et minimumsantal af ansatte
 - g) minimums- og/eller maksimumspriser, som tjenesteyderen skal overholde

- h) forbud og forpligtelser vedrørende salg med tab og udsalg
 - i) krav om, at en formidlende tjenesteyder skal give adgang til bestemte tjenesteydelser, der udføres af andre tjenesteydere
 - j) krav om, at tjenesteyderen, sammen med sin egen tjenesteydelse, skal levere bestemte andre tjenesteydelser.
3. Medlemsstaterne sikrer sig, at de i stk. 2 omhandlede krav opfylder følgende betingelser:
- a) forbud mod forskelsbehandling: kravene er ikke direkte eller indirekte diskriminerende på grundlag af nationaliteten eller - for selskabers vedkommende - hovedsædets beliggenhed
 - b) nødvendighed: kravene er objektivt begrundet i et tvingende alment hensyn
 - c) proportionalitet: kravene sikrer opfyldelsen af det tilsigtede mål, de går ikke ud over, hvad der er nødvendigt for at nå dette mål, og dette mål kan ikke nås gennem andre, mindre indgribende foranstaltninger.
4. I den i artikel 41 omhandlede gensidige evalueringsrapport anfører medlemsstaterne:
- a) de krav, de agter at opretholde, og hvorfor de anser dem for at være i overensstemmelse med betingelserne i stk. 3
 - b) de krav, der er ophævet eller lempet.
5. Fra dette direktivs ikrafttrædelsesdato må medlemsstaterne kun indføre nye krav af den i stk. 2 omhandlede type, hvis de opfylder betingelserne i stk. 3 og udspringer af nye omstændigheder.
6. Medlemsstaterne giver Kommissionen meddelelse om udkast til nye love og administrative bestemmelser, der indeholder krav som omhandlet i stk. 5, og begrundelserne herfor. Kommissionen underretter de øvrige medlemsstater om disse bestemmelser. Meddelelsen forhindrer ikke medlemsstaterne i at vedtage de pågældende bestemmelser.

Kommissionen undersøger de nye bestemmelsers forenelighed med fællesskabsretten inden for en frist på tre måneder efter meddelelsen og vedtager eventuelt en beslutning med henblik på at anmode den berørte medlemsstat om ikke at vedtage bestemmelserne eller om at ophæve dem.

Kapitel III

Fri udveksling af tjenesteydelser

AFDELING 1

OPRINDELSESLANDSPRINCIP OG UNDTAGELSER

Artikel 16

Oprindelseslandsprincippet

1. Medlemsstaterne påser, at tjenesteydere udelukkende er omfattet af deres oprindelsesmedlemsstats nationale bestemmelser hvad angår det koordinerede område.

Første afsnit omhandler de nationale bestemmelser om adgangen til at optage og udøve servicevirksomhed, herunder især bestemmelserne om tjenesteyderens adfærd, tjenesteydelsens kvalitet og indhold, reklame, kontrakter samt tjenesteyderens ansvar.

2. Oprindelsesmedlemsstaten har ansvaret for kontrollen med tjenesteyderen og de tjenesteydelser, han udfører, også når han udfører dem i en anden medlemsstat.
3. Medlemsstaterne kan ikke af årsager, der henhører under det koordinerede område, indskrænke den frie udveksling af tjenesteydelser, der udføres af en tjenesteyder, som er etableret i en anden medlemsstat, navnlig ved at stille følgende krav:
 - a) at tjenesteyderen skal have et forretningssted på deres område
 - b) at tjenesteyderen skal afgive en erklæring eller en anmeldelse til deres kompetente myndigheder eller indhente en tilladelse hos disse eller optages i et register eller en faglig forening på deres område
 - c) at tjenesteyderen skal have en adresse eller en repræsentant på deres område eller vælge adresse hos en autoriseret person
 - d) forbud mod, at tjenesteyderen indretter visse faciliteter på deres område, herunder et kontor eller en praksis, som er nødvendige for udførelsen af de pågældende tjenesteydelser
 - e) at tjenesteyderen skal overholde krav for udøvelse af servicevirksomhed, som finder anvendelse på deres område
 - f) at der skal bestå et særligt kontraktforhold mellem tjenesteyder og tjenestemodtager, som forhindrer eller begrænser selvstændiges muligheder for at udføre tjenesteydelser

- g) at tjenesteyderen for at kunne udøve servicevirksomhed skal være i besiddelse af et særligt identitetsbevis, som udstedes af deres kompetente myndigheder
- h) krav vedrørende anvendelsen af udstyr, som er en integrerende del af tjenesteydelsen
- i) restriktioner for den frie udveksling af tjenesteydelser som omhandlet i artikel 20, artikel 23, stk. 1, første afsnit, og artikel 25, stk. 1.

Artikel 17

Generelle undtagelser til oprindelseslandsprincippet

Artikel 16 finder ikke anvendelse på:

- 1) posttjenester som omhandlet i artikel 2, nr. 1), i Europa-parlamentets og Rådets direktiv 97/67/EF³⁶
- 2) distribution af elektricitet som omhandlet i artikel 2, nr. 5), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/54/EF³⁷
- 3) distribution af gas som omhandlet i artikel 2, nr. 5), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/55/EF³⁸
- 4) vanddistribution
- 5) områder, der er omfattet af direktiv 96/71/EF
- 6) områder, der er omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 95/46/EF³⁹
- 7) områder, der er omfattet af Rådets direktiv 77/249/EØF⁴⁰
- 8) bestemmelserne i artikel [...] i direktiv ../../EF [om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer]
- 9) bestemmelserne i forordning (EØF) nr. 1408/71, der fastsætter, hvilken lovgivning der finder anvendelse
- 10) bestemmelserne i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv/EF [om unionsborgeres og deres familiemedlemmers ret til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område og om ændring af forordning (EØF) nr. 1612/68 og om ophævelse af direktiv 64/221/EØF, 68/360/EØF, 72/194/EØF, 73/148/EØF, 75/34/EØF, 75/35/EØF, 90/364/EØF, 90/365/EØF og 93/96/EØF,] hvori er fastsat administrative formaliteter, som de pågældende skal afvikle hos de kompetente myndigheder i værtsmedlemsstaten

³⁶ EFT L 15 af 21.1.1998, s. 14. Ændret ved direktiv 2002/39/EF (EFT L 176 af 5.7.2002, s. 21).

³⁷ EUT L 176 af 15.7.2003, s. 37.

³⁸ EUT L 176 af 15.7.2003 s. 57.

³⁹ EFT L 281 af 28.11.1995, s. 1.

⁴⁰ EFT L 78 af 26.3.1977, s. 17.

- 11) ved udstationering af tredjelandstatsborgere, pligt til at være i besiddelse af et visum til kortvarigt ophold, som pålægges af udstationeringsmedlemsstaten på de i artikel 25, stk. 2, omhandlede betingelser
- 12) tilladelsesordningen i artikel 3 og 4 i Rådets forordning (EØF) nr. 259/93⁴¹
- 13) ophavsret og beslægtede rettigheder, de rettigheder, der er omhandlet i direktiv 87/54/EØF⁴² og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 96/9/EF⁴³, samt intellektuelle ejendomsrettigheder
- 14) dokumenter, der i henhold til lovgivningen kræver medvirken af en notar
- 15) lovpligtig revision af regnskaber
- 16) tjenesteydelser, der i den medlemsstat, som tjenesteyderen begiver sig til for at udføre en tjenesteydelse, er omfattet af et generelt forbud begrundet i hensynet til den offentlige orden, den offentlige sikkerhed eller folkesundheden
- 17) de særlige krav, der stilles af den medlemsstat, som tjenesteyderen begiver sig til, og som er direkte forbundet med de særlige kendetegn ved det sted, hvor tjenesteydelsen udføres, og som skal overholdes for at sikre opretholdelsen af den offentlige orden og sikkerhed og beskyttelsen af folkesundheden og miljøet
- 18) tilladelsesordningen for godtgørelse af hospitalsbehandling
- 19) indregistrering af køretøjer, der er leaset i en anden medlemsstat
- 20) parternes ret til frit at vælge den lovgivning, der skal anvendes på deres kontrakt
- 21) tjenesteydelseskontrakter, der indgås af forbrugerne, i det omfang de bestemmelser, der gælder for disse kontrakter, ikke er fuldt harmoniserede på fællesskabsplan
- 22) den formelle gyldighed af kontrakter, der etablerer eller overfører rettigheder i fast ejendom, når sådanne kontrakter er underkastet ufravigelige formkrav ifølge lovgivningen i den medlemsstat, hvor den faste ejendom er beliggende
- 23) tjenesteyderens erstatningsansvar uden for kontraktforhold for ulykker, der i forbindelse med hans virksomhed rammer personer i den medlemsstat, som han har begivet sig til.

Artikel 18

Midlertidige undtagelser til oprindelseslandsprincippet

1. Artikel 16 finder i en overgangsperiode ikke anvendelse på:
 - a) reglerne for udførelse af pengetransport

⁴¹ EFT L 30 af 6.2.1993, s. 1.

⁴² EFT L 24 af 27.1.1987, s. 36.

⁴³ EFT L 77 af 27.3.1996, s. 20.

- b) spil, som indebærer, at der gøres indsats med penge i hasardspil, herunder lotteri og væddemål
 - c) adgangen til at udøve virksomhed med retslig inkasso.
2. Undtagelserne i stk. 1, litra a) og c), ophører med at gælde, når de i artikel 40, stk. 1, omhandlede harmoniseringsinstrumenter træder i kraft, og under alle omstændigheder efter den 1. januar 2010.
 3. Undtagelsen i stk. 1, litra b), ophører med at gælde, når det i artikel 40, stk. 1, litra b), omhandlede harmoniseringsinstrument træder i kraft.

Artikel 19

Individuelle undtagelser til oprindelseslandsprincippet

1. Uanset artikel 16 kan en medlemsstat over for en tjenesteyder, som har sit forretningssted i en anden medlemsstat, undtagelsesvist træffe en foranstaltning vedrørende et af følgende områder:
 - a) sikkerheden i forbindelse med tjenesteydelser, herunder aspekter, der vedrører folkesundheden
 - b) udøvelsen af et erhverv i sundhedssektoren
 - c) beskyttelsen af den offentlige orden, navnlig aspekter, der vedrører beskyttelse af mindreårige.
2. Den i stk. 1 omhandlede foranstaltning kan kun træffes inden for rammerne af den i artikel 37 fastsatte procedure for gensidig bistand, og hvis følgende betingelser er opfyldt:
 - a) de nationale bestemmelser, i henhold til hvilke foranstaltningen træffes, er ikke omfattet af en harmonisering på fællesskabsplan af de i stk. 1 omhandlede områder
 - b) foranstaltningen skal være mere beskyttende for tjenestemodtageren end den, oprindelsesmedlemsstaten ville have truffet i medfør af dennes nationale bestemmelser
 - c) oprindelsesmedlemsstaten har ikke truffet nogen foranstaltninger eller har truffet foranstaltninger, som er utilstrækkelige i forhold til dem, der er omhandlet i artikel 37, stk. 2
 - d) foranstaltningen skal være i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet.
3. Stk. 1 og 2 berører ikke de bestemmelser om den frie udveksling af tjenesteydelser eller om undtagelser herfra, der er fastsat i fællesskabsinstrumenterne.

AFDELING 2

TJENESTEMODTAGERES RETTIGHEDER

Artikel 20

Forbudte restriktioner

Medlemsstaterne må ikke stille krav til en tjenestemodtager, der begrænser anvendelsen af en tjenesteydelse, som udføres af en tjenesteyder, der har forretningssted i en anden medlemsstat, herunder navnlig:

- a) at han skal indhente en tilladelse fra deres kompetente myndigheder eller afgive en erklæring hos disse
- b) at hans muligheder for at opnå skatte- eller afgiftsmæssige fradrag eller finansiel bistand begrænses med den begrundelse, at tjenesteyderen har forretningssted i en anden medlemsstat, eller på grund af det sted, hvor ydelsen udføres
- c) at han skal betale diskriminerende eller urimelige afgifter på det udstyr, der er nødvendigt for at kunne modtage en tjenesteydelse, der teleformidles fra en anden medlemsstat.

Artikel 21

Forbud mod forskelsbehandling

1. Medlemsstaterne påser, at der ikke stilles diskriminerende krav til en tjenestemodtager begrundet i dennes nationalitet eller opholdssted.
2. Medlemsstaterne påser, at de generelle betingelser for adgangen til en tjenesteydelse, som tjenesteyderen stiller til rådighed for offentligheden, ikke indeholder diskriminerende betingelser begrundet i tjenestemodtagerens nationalitet eller opholdssted, uden at dette dog berører muligheden for at anvende forskellige adgangsbetingelser, som er direkte begrundet i objektive kriterier.

Artikel 22

Bistand til tjenestemodtagere

1. Medlemsstaterne påser, at tjenestemodtagere i den medlemsstat, hvor de opholder sig, har adgang til følgende oplysninger:
 - a) oplysninger om de krav, der gælder i andre medlemsstater for adgangen til at optage og udøve servicevirksomhed, herunder især forbrugerbeskyttelseskrav

- b) oplysninger om klagemuligheder i tilfælde af tvister mellem en tjenesteyder og en tjenestemodtager
 - c) kontaktoplysninger på sammenslutninger og organisationer, herunder de europæiske informationscentre for forbrugere (Euroguichets) og udvekslingscentre for det europæiske udenretslige netværk (EEJ-Net), hvor tjenesteydere og tjenestemodtagere kan få praktisk bistand.
2. Medlemsstaterne kan overdrage den i stk. 1 omhandlede opgave til kvikskrannerne eller til ethvert andet organ såsom Euroguichet-centre, forbrugersammenslutninger eller Euro Info Centre.
- Senest på den i artikel 45 fastsatte dato meddeler medlemsstaterne Kommissionen kontaktoplysningerne på de udpegede organer. Kommissionen fremsender disse oplysninger til de øvrige medlemsstater.
3. Med henblik på at kunne videregive de i stk. 1 omhandlede oplysninger henvender det organ, som tjenestemodtageren har forelagt sagen, sig til det tilsvarende organ i den pågældende medlemsstat. Sidstnævnte organ skal fremsende de oplysninger, der anmodes om, så hurtigt som muligt. Medlemsstaterne påser, at disse organer yder hinanden bistand og bestræber sig på at samarbejde effektivt.
4. Kommissionen vedtager efter den i artikel 42, stk. 2, omhandlede procedure gennemførelsesbestemmelser til stk. 1, 2 og 3, hvori fastsættes de nærmere tekniske bestemmelser om informationsudveksling mellem organer i forskellige medlemsstater og navnlig bestemmelserne om informationssystemernes interoperabilitet.

Artikel 23

Godtgørelse af udgifter til lægebehandling

1. Medlemsstaterne kan ikke gøre godtgørelsen af udgifterne til anden behandling end hospitalsbehandling i en anden medlemsstat betinget af udstedelsen af en tilladelse, såfremt de pågældende udgifter ville være blevet godtgjort gennem deres sociale sikringsordning, hvis behandlingen var blevet givet på deres område.
- De betingelser og formaliteter, der i medlemsstaterne gælder for udførelsen af anden behandling end hospitalsbehandling i en anden medlemsstat, f.eks. kravet om, at en alment praktiserende læge skal konsulteres, inden man kan konsultere en speciallæge, eller reglerne om godtgørelse af visse former for tandlægebehandling, kan gøres gældende over for patienten.
2. Medlemsstaterne påser, at tilladelsen til godtgørelse gennem deres sociale sikringsordning af udgifter til hospitalsbehandling i en anden medlemsstat ikke nægtes, hvis behandlingen er opført under de ydelser, der er fastsat i lovgivningen i den medlemsstat, hvor den pågældende er tilsluttet en social sikringsordning, og hvis behandlingen ikke kan gives inden for en frist, der er lægeligt forsvarlig under hensyn til patientens aktuelle helbredstilstand og udsigterne for sygdommens udvikling.

3. Medlemsstaterne påser, at det beløb, hvormed udgifter til lægebehandling i en anden medlemsstat godtgøres gennem deres sociale sikringsordning, ikke er mindre end det, der er fastsat for en lignende behandling på deres område.
4. Medlemsstaterne påser, at deres tilladelsesordninger for godtgørelse af udgifter til behandling i en anden medlemsstat stemmer overens med de relevante bestemmelser om tilladelser i artikel 9, 10, 11 og 13.

AFDELING 3

UDSTATIONERING AF ARBEJDESTAGERE

Artikel 24

Specifikke bestemmelser om udstationering af arbejdstagere

1. Når en tjenesteyder udstationerer en arbejdstager i en anden medlemsstat med henblik på at udføre en tjenesteydelse, foretager udstationeringsmedlemsstaten på sit område de nødvendige efterprøvninger, inspektioner og undersøgelser for at sikre, at de bestemmelser om ansættelses- og arbejdsvilkår, der finder anvendelse i henhold til direktiv 96/71/EF, overholdes, og træffer under overholdelse af fællesskabsretten foranstaltninger over for tjenesteydere, der ikke overholder disse bestemmelser.

Udstationeringsmedlemsstaten må dog ikke for så vidt angår de i artikel 17, nr. 5), omhandlede områder kræve, at tjenesteyderen eller den af ham udstationerede arbejdstager skal:

- a) indhente en tilladelse hos dens kompetente myndigheder, være registreret hos disse eller opfylde tilsvarende forpligtelser
 - b) afgive en erklæring, bortset fra erklæringer vedrørende virksomhed, der er omfattet af bilaget til direktiv 96/71/EF, som kan opretholdes indtil den 31. december 2008
 - c) have en repræsentant på dens område
 - d) føre og opbevare arbejdsretlige dokumenter på dens område og på de betingelser, der gælder på dens område.
2. I det i stk. 1 omhandlede tilfælde skal oprindelsesmedlemsstaten påse, at tjenesteyderen træffer alle nødvendige foranstaltninger for indtil to år efter udstationeringens ophør at kunne meddele sin egen medlemsstats og udstationeringsmedlemsstatens kompetente myndigheder følgende oplysninger:
 - a) den udstationerede arbejdstagers identitet
 - b) den udstationerede arbejdstagers stilling og arbejdsopgaver
 - c) tjenestemodtagerens kontaktoplysninger

- d) udstationeringssted
- e) start- og slutdato for udstationeringen
- f) den udstationerede arbejdstagers ansættelses- og arbejdsforhold.

I det i stk. 1 omhandlede tilfælde skal oprindelsesmedlemsstaten bistå udstationeringsmedlemsstaten med at sikre overholdelse af de ansættelses- og arbejdsvilkår, der gælder i henhold til direktiv 96/71/EF, og på eget initiativ meddele udstationeringsmedlemsstaten de i første afsnit omhandlede oplysninger, hvis den får kendskab til konkrete forhold, der tyder på, at tjenesteyderen har begået uregelmæssigheder med hensyn til ansættelses- og arbejdsvilkår.

Artikel 25

Udstationering af tredjelandstatsborgere

1. Når en tjenesteyder udstationerer en arbejdstager, der er statsborger i et tredjeland, i en anden medlemsstat med henblik på at udføre en tjenesteydelse, må udstationeringsmedlemsstaten ikke kræve, at tjenesteyderen eller den af ham udstationerede arbejdstager skal have en indrejse-, udrejse- eller opholdstilladelse eller en arbejdstilladelse, eller at han skal opfylde andre tilsvarende forpligtelser, jf. dog undtagelsesordningen i stk. 2.
2. Stk. 1 berører ikke medlemsstaternes mulighed for at kræve, at statsborgere fra tredjelande, der ikke er omfattet af den i artikel 21 i konventionen om gennemførelse af Schengen-aftalen fastsatte gensidighedsordning, skal være i besiddelse af et visum til kortvarigt ophold.
3. I det i stk. 1 omhandlede tilfælde skal oprindelsesmedlemsstaten påse, at tjenesteyderen kun udstationerer arbejdstageren, hvis han opholder sig på dens område i overensstemmelse med national lovgivning og har lovlig beskæftigelse på dens område.

Oprindelsesmedlemsstaten må ikke betragte udstationering med henblik på at udføre en tjenesteydelse i en anden medlemsstat som en afbrydelse af den udstationerede arbejdstagers ophold eller virksomhed og ikke nægte den udstationerede arbejdstager genindrejse på dens område i medfør af deres nationale lovgivning.

Oprindelsesmedlemsstaten skal så hurtigt som muligt efter anmodning fra udstationeringsmedlemsstaten give denne oplysninger om og garantier for overholdelsen af de i første afsnit fastsatte bestemmelser og iværksætte passende sanktioner, hvis disse bestemmelser ikke overholdes.

Kapitel IV

Tjenesteydelsernes kvalitet

Artikel 26

Oplysninger om tjenesteydere og deres tjenesteydelser

1. Medlemsstaterne påser, at tjenesteyderen stiller følgende oplysninger til rådighed for tjenestemodtageren:
 - a) tjenesteyderens navn, den fysiske adresse, hvor han har sit forretningssted, og nærmere oplysninger, som muliggør hurtig kontakt og direkte kommunikation med tjenesteyderen, eventuelt ad elektronisk vej
 - b) hvis tjenesteyderen er optaget i et handelsregister eller et andet lignende offentligt register, oplysning om dette register og tjenesteyderens registreringsnummer eller tilsvarende identifikationsoplysninger i det pågældende register
 - c) hvis den pågældende form for virksomhed er omfattet af en tilladelsesordning, oplysning om den kompetente myndigheds eller kvikskrankens kontaktoplysninger
 - d) hvis tjenesteyderen udøver momspligtig virksomhed, angivelse af det identifikationsnummer, der er omhandlet i artikel 22, stk. 1, i direktiv 77/388/EØF
 - e) for lovregulerede erhverv enhver faglig forening eller ethvert lignende organ, hvor tjenesteyderen er registeret og den faglige titel samt den medlemsstat, hvor den er givet.
 - f) generelle betingelser og generalklausuler, hvis tjenesteyderen anvender sådanne
 - g) kontraktklausuler om lovvalg og/eller værneting.
2. Medlemsstaterne påser, at de i stk. 1 omhandlede oplysninger alt efter tjenesteyderens ønske:
 - a) meddeles af tjenesteyderen på dennes eget initiativ
 - b) er nemt tilgængelige for tjenestemodtageren dér, hvor tjenesteydelsen udføres eller kontrakten er indgået
 - c) er nemt tilgængelige for tjenestemodtageren ad elektronisk vej eller via en adresse opgivet af tjenesteyderen

- d) fremgår af ethvert informationsmateriale, tjenesteyderen har givet tjenestemodtageren, og hvori tjenesteydelserne er beskrevet i detaljer.
3. Medlemsstaterne påser, at tjenesteyderen efter anmodning fra tjenestemodtageren meddeler følgende yderligere oplysninger:
- a) tjenesteydelsens vigtigste karakteristika
 - b) prisen for tjenesteydelsen eller, hvis denne ikke kan opgives nøjagtigt, prisberegningemetoden, således at tjenestemodtageren kan efterprøve prisen, eller et tilstrækkelig udførligt tilbud
 - c) om tjenesteyderen er en fysisk eller juridisk person, og hvilken retlig form den pågældende har
 - d) for lovregulerede erhverv en henvisning til de faglige regler, der gælder i oprindelsesmedlemsstaten, og hvordan man får adgang til disse.
4. Medlemsstaterne påser, at de i dette kapitel omhandlede oplysninger, som tjenesteyderen skal afgive, gøres tilgængelige eller meddeles klart og entydigt og i god tid inden indgåelsen af kontrakten eller inden udførelsen af tjenesteydelsen, hvis der ikke foreligger en skriftlig aftale.
5. De i dette kapitel omhandlede oplysningsforpligtelser gælder ud over de krav, der allerede er fastsat i fællesskabsretten, og er ikke til hinder for, at medlemsstaterne kan indføre yderligere oplysningskrav for tjenesteydere, der er etableret på deres område.
6. Kommissionen kan efter den i artikel 42, stk. 2, omhandlede procedure præcisere indholdet af de i stk. 1 og 3 omhandlede oplysninger, afhængigt af de særlige kendetegn ved visse former for virksomhed, og for, hvordan bestemmelserne i stk. 2 skal anvendes i praksis.

Artikel 27

Erhvervsforsikringer og faglige garantier

1. Medlemsstaterne påser, at tjenesteydere, hvis tjenesteydelser frembyder en særlig sundheds- eller sikkerhedsmæssig fare eller en særlig finansiel risiko for tjenestemodtageren, er dækket af en i betragtning af farens eller risikoens art og omfang passende erhvervsansvarsforsikring eller en garanti eller erstatningsordning som er tilsvarende eller i det væsentlige sammenlignelig.
2. Medlemsstaterne påser, at tjenesteyderen efter anmodning fra tjenestemodtageren meddeler denne de i stk. 1 omhandlede forsikrings- og garantioplysninger, herunder især forsikrings- eller garantigiverens kontaktoplysninger og forsikringens eller garantiens geografiske omfang.
3. Når en tjenesteyder etablerer sig på deres område, kræver medlemsstaterne ikke en erhvervsforsikring eller en finansiel garanti, hvis tjenesteyderen allerede er dækket af

en garanti som er tilsvarende eller i det væsentlige sammenlignelig med hensyn til formålet, i en anden medlemsstat, hvor han allerede har et forretningssted.

Hvis der kun er tale om en delvist tilsvarende forsikring eller garanti, kan medlemsstaterne anmode om en supplerende garanti med henblik på dækning af forhold, som ikke allerede er dækket.

4. Stk. 1, 2 og 3 berører ikke de ordninger for erhvervsforsikringer eller faglige garantier, som er fastsat i andre fællesskabsinstrumenter.
5. Ved gennemførelsen af stk. 1 kan Kommissionen efter den i artikel 42, stk. 2, fastsatte procedure udarbejde en fortegnelse over tjenesteydelser med de i stk. 1 omhandlede kendetegn, og fastsætte fælles kriterier, der gør det muligt at fastslå, hvorvidt den i stk. 1 omhandlede forsikring eller garanti er passende i betragtning af farens eller risikoens art og omfang.

Artikel 28

Eftersalgsgaranti

1. Medlemsstaterne påser, at tjenesteyderen efter anmodning fra tjenestemodtageren meddeler denne, om der findes en eftersalgsgaranti, og i givet fald dennes indhold, og på hvilke betingelser den kan gøres gældende, herunder navnlig garantiens varighed og geografiske udstrækning.
2. Medlemsstaterne påser, at de i stk. 1 omhandlede oplysninger fremgår af tjenesteyderens informationsmateriale, hvori tjenesteydelserne er beskrevet i detaljer.
3. Stk. 1 og 2 berører ikke de i andre fællesskabsinstrumenter fastsatte ordninger for eftersalgsgaranti.

Artikel 29

Lovregulerede erhvervs kommercielle kommunikation

1. Medlemsstaterne ophæver generelle forbud mod lovregulerede erhvervs kommercielle kommunikation.
2. Medlemsstaterne påser, at lovregulerede erhvervs kommercielle kommunikation overholder faglige regler i overensstemmelse med fællesskabsretten vedrørende bl.a. erhvervenes uafhængighed, værdighed og pålidelighed samt forretningshommeligheden alt efter det enkelte erhvervs særlige karakteristika.

Artikel 30

Virksomhed på flere områder

1. Medlemsstaterne påser, at tjenesteydere ikke underkastes krav, der forpligter dem til udelukkende at udøve én form for virksomhed, eller som indskrænker deres muligheder for at udøve flere former for virksomhed alene eller sammen med andre tjenesteydere.

Imidlertid kan følgende tjenesteydere omfattes af sådanne krav:

- a) tjenesteydere inden for lovregulerede erhverv, i det omfang det er berettiget for at sikre overholdelse af fagetiske regler, der varierer efter det enkelte erhvervs særlige karakteristika
 - b) tjenesteydere, der udfører tjenesteydelser inden for certificering, godkendelse, teknisk kontrol, test og prøvninger, i det omfang det er berettiget for at sikre deres uafhængighed og uvildighed.
2. Hvis virksomhed på flere områder er tilladt, sørger medlemsstaterne for at:
 - a) forebygge interessekonflikter og uforenelighed mellem visse former for virksomhed
 - b) sikre den uafhængighed og uvildighed, der er nødvendig i forbindelse med visse former for virksomhed
 - c) sikre, at de fagetiske regler for de forskellige former for virksomhed er forenelige med hinanden, især med hensyn til forretningshemmeligheden.
 3. Medlemsstaterne sikrer, at tjenesteyderen efter anmodning fra tjenestemodtageren meddeler denne relevante oplysninger om hans virksomhed og samarbejde med andre tjenesteydere, der udøver andre former for virksomhed, samt om de foranstaltninger, der er truffet for at undgå interessekonflikter. Disse oplysninger skal fremgå af ethvert informationsmateriale fra tjenesteyderen, hvori tjenesteydelserne er beskrevet i detaljer.
 4. I den i artikel 41 omhandlede rapport angiver medlemsstaterne, hvilke tjenesteydere der er underlagt de i stk. 1 omhandlede krav, hvori kravene består, og hvorfor de anser dem for berettigede.

Artikel 31

Kvalitetspolitik

1. Medlemsstaterne træffer i samarbejde med Kommissionen ledsageforanstaltninger med henblik på at tilskynde tjenesteyderne til at træffe frivillige foranstaltninger til sikring af tjenesteydelseernes kvalitet, navnlig ved at:

- a) lade deres virksomhed certificere eller lade den evaluere af uafhængige organer eller
 - b) udarbejde deres eget kvalitetscharter eller deltage i kvalitetschartre eller kvalitetsmærkningsordninger oprettet af erhvervsorganisationer på fællesskabsplan.
2. Medlemsstaterne påser, at oplysningerne om betydningen af og tildelingskriterierne for kvalitetsmærkerne for tjenesteydelser er nemt tilgængelige for tjenestemodtagere og tjenesteydere.
 3. Medlemsstaterne træffer i samarbejde med Kommissionen ledsageforanstaltninger med henblik på at tilskynde faglige foreninger samt handels- og håndværkskamre i medlemsstaterne til at samarbejde på fællesskabsplan for at fremme kvaliteten af tjenesteydelser, navnlig ved at lette anerkendelsen af tjenesteydernes kvalitet.
 4. Medlemsstaterne træffer i samarbejde med Kommissionen ledsageforanstaltninger med henblik på at tilskynde til formidling af kritiske oplysninger om tjenesteydelsers kvaliteter og mangler, herunder især udvikling på fællesskabsplan af sammenlignende test og prøvninger og formidling af resultaterne heraf.
 5. Medlemsstaterne og Kommissionen tilskynder til udvikling af frivillige europæiske standarder med henblik på at fremme foreneligheden mellem tjenesteydelser, der udføres af tjenesteydere fra forskellige medlemsstater, oplysning af tjenestemodtagere og tjenesteydelsernes kvalitet.

Artikel 32

Bilæggelse af tvister

1. Medlemsstaterne træffer de nødvendige almindelige foranstaltninger med henblik på at forpligte tjenesteyderne til at oplyse en post-, telefax- eller e-mail-adresse, hvortil alle tjenestemodtagere, også de, der opholder sig i en anden medlemsstat, kan rette direkte henvendelse med en klage eller spørgsmål vedrørende den udførte tjenesteydelse.
2. Medlemsstaterne træffer de nødvendige almindelige foranstaltninger med henblik på at forpligte tjenesteyderne til at besvare klager som omhandlet i stk. 1 hurtigst muligt og bestræbe sig på at finde passende løsninger.
3. Medlemsstaterne træffer de nødvendige almindelige foranstaltninger med henblik på at forpligte tjenesteyderne til at bevise, at de i dette direktiv fastsatte oplysningsforpligtelser opfyldes, og at oplysningerne er korrekte.
4. Når der i forbindelse med en retssag skal stilles en økonomisk garanti for opfyldelsen af en retsafgørelse, anerkender medlemsstaterne tilsvarende garantier, der er stillet hos en tjenesteyder eller et organ etableret i en anden medlemsstat.
5. Medlemsstaterne træffer de nødvendige almindelige foranstaltninger med henblik på at forpligte tjenesteydere, der er underlagt en adfærdskodeks eller er medlemmer af en faglig sammenslutning eller erhvervsorganisation, som har en ordning for

udenretslig bilæggelse af tvister, til at underrette tjenestemodtageren herom, nævne dette i ethvert dokument, hvori en af deres tjenesteydelser er beskrevet i detaljer, og oplyse, hvordan man får nærmere oplysninger om ordningen og betingelserne for dens anvendelse.

Artikel 33

Oplysninger om tjenesteyderes hæderlighed

1. Medlemsstaterne fremsender efter anmodning fra en kompetent myndighed i en anden medlemsstat oplysninger om eventuelle straffedomme, administrative eller disciplinære sanktioner eller foranstaltninger samt afgørelser vedrørende svigagtige konkurser, der af deres kompetente myndigheder er truffet over for en tjenesteyder, og som kan rejse tvivl om hans evne til at udøve sin virksomhed eller om hans faglige troværdighed.
2. Den medlemsstat, der meddeler de i stk. 1 omhandlede oplysninger, skal samtidig anføre, om der er tale om en endelig afgørelse, eller om afgørelsen er påklaget eller indbragt for domstolene, og på hvilken dato der kan forventes en afgørelse i klagesagen eller spørgsmålet.

Den skal desuden anføre, i henhold til hvilke nationale bestemmelser tjenesteyderen er dømt eller på anden måde pålagt en sanktion.

3. Gennemførelsen af stk. 1 skal ske under hensyntagen til de rettigheder, der er sikret dømte eller personer, der på anden måde er blevet pålagt en sanktion i de berørte medlemsstater, navnlig med hensyn til beskyttelse af personoplysninger.

Kapitel V

Kontrol

Artikel 34

Kontrollens effektivitet

1. Medlemsstaterne sikrer, at de tilsyns- og kontrolbeføjelser, der er fastsat i de nationale lovgivninger for tjenesteyderens virksomhed, også udøves, når tjenesteydelsen udføres i en anden medlemsstat.
2. Medlemsstaterne påser, at tjenesteyderne meddeler deres kompetente myndigheder alle oplysninger, der er nødvendige med henblik på kontrollen med deres virksomhed.

Artikel 35

Gensidig bistand

1. Medlemsstaterne yder hinanden bistand og bestræber sig på at samarbejde effektivt med henblik på at sikre kontrollen med tjenesteydere og deres tjenesteydelser, idet de overholder artikel 16.
2. Med henblik på anvendelsen af stk. 1 udpeger medlemsstaterne et eller flere kontaktpunkter, hvis kontaktoplysninger de meddeler de øvrige medlemsstater og Kommissionen.
3. Medlemsstaterne fremsender hurtigst muligt og ad elektronisk vej de oplysninger, de øvrige medlemsstater og Kommissionen anmoder om.

Hvis de har kendskab til ulovlig adfærd fra en tjenesteyders side eller til konkrete forhold, som kan udløse væsentlige tab i en medlemsstat, underretter de hurtigst muligt oprindelsesmedlemsstaten.

Hvis de har kendskab til ulovlig adfærd fra en tjenesteyders side eller til konkrete forhold, som kan være til alvorlig fare for menneskers sundhed og sikkerhed, underretter de hurtigst muligt alle de øvrige medlemsstater og Kommissionen.

4. Oprindelsesmedlemsstaten afgiver efter anmodning fra en anden medlemsstat oplysninger om de tjenesteydere, der har deres forretningssted på deres område, herunder især en bekræftelse af, at de har deres forretningssted dér, og at de udøver deres virksomhed lovligt.

Den foretager efterprøvninger, inspektioner og undersøgelser efter anmodning fra en anden medlemsstat og meddeler denne resultaterne og de foranstaltninger, der eventuelt er truffet.

5. Hvis medlemsstaterne har problemer med at imødekomme en anmodning om oplysninger, underretter de hurtigt den medlemsstat, der har fremsat anmodningen, så der kan findes en løsning.
6. Medlemsstaterne påser, at de registre over tjenesteydere, som de kompetente myndigheder har adgang til på deres område, er tilgængelige på samme vilkår for de tilsvarende kompetente myndigheder i de øvrige medlemsstater.

Artikel 36

Gensidig bistand i tilfælde, hvor tjenesteyderen begiver sig til et andet land

1. I tilfælde, hvor tjenesteyderen begiver sig til en anden medlemsstat for dér at udføre en tjenesteydelse uden at have sit forretningssted dér, deltager denne medlemsstats kompetente myndigheder i kontrollen med tjenesteyderen i henhold til stk. 2, for så vidt angår de områder, der er omfattet af artikel 16.

2. De i stk. 1 omhandlede kompetente myndigheder foretager efter anmodning fra oprindelsesmedlemsstaten de efterprøvnings, inspektioner og undersøgelser, der er nødvendige for at sikre effektiviteten af oprindelsesmedlemsstatens kontrol. De handler inden for rammerne af de beføjelser, der er tillagt dem i deres egen medlemsstat.

Disse kompetente myndigheder kan på eget initiativ foretage efterprøvnings, inspektioner og undersøgelser på stedet, hvis disse foranstaltninger opfylder følgende betingelser:

- a) de består udelukkende i at konstatere konkrete forhold og fører ikke til andre forholdsregler over for tjenesteyderen, jf. dog de i artikel 19 omhandlede individuelle undtagelser
- b) de er ikke diskriminerende og ikke begrundet i, at der er tale om en tjenesteyder, som er etableret i en anden medlemsstat
- c) de er objektivt begrundet i et tvingende alment hensyn og er afpasset efter det tilsigtede mål.

Artikel 37

Gensidig bistand i forbindelse med individuelle undtagelser i oprindelseslandsprincippet

1. Agter en medlemsstat at træffe en foranstaltning som omhandlet i artikel 19, finder proceduren i stk. 2 til 6 i denne artikel anvendelse, uden at dette i øvrigt udelukker eventuelle retslige skridt.
2. Den i stk. 1 omhandlede medlemsstat anmoder oprindelsesmedlemsstaten om at træffe foranstaltninger over for den pågældende tjenesteyder, idet den fremsender alle relevante oplysninger om den omstridte tjenesteydelse og omstændighederne i den konkrete sag.

Oprindelsesmedlemsstaten undersøger hurtigst muligt, om tjenesteyderen udøver sin virksomhed lovligt, og efterprøver de konkrete forhold, der ligger til grund for anmodningen. Den meddeler hurtigst muligt den medlemsstat, der har fremsat anmodningen, hvilke foranstaltninger der er truffet eller påtænkt, og i givet fald, hvorfor der ingen foranstaltninger er truffet.

3. Når oprindelsesmedlemsstaten har fremsendt de i stk. 2, andet afsnit, omhandlede oplysninger, anmelder den medlemsstat, der har fremsat anmodningen, de foranstaltninger, den agter at træffe, til Kommissionen og oprindelsesmedlemsstaten, idet den angiver:
 - a) hvorfor den finder de af oprindelsesmedlemsstaten truffede eller påtænkte foranstaltninger utilstrækkelige
 - b) hvorfor den anser de foranstaltninger, den agter at træffe, for at være i overensstemmelse med betingelserne i artikel 19.

4. Foranstaltningerne kan først træffes 15 arbejdsdage efter den i stk. 3 omhandlede anmeldelse.
5. Kommissionen undersøger hurtigst muligt de anmeldte foranstaltningers forenelighed med fællesskabsretten, uden at dette i øvrigt berører medlemsstatens mulighed for at træffe de pågældende foranstaltninger efter udløbet af den i stk. 4 fastsatte frist.

Konkluderer Kommissionen, at foranstaltningerne ikke er forenelige med fællesskabsretten, vedtager den en beslutning, hvormed den anmoder den berørte medlemsstat om ikke at træffe de påtænkte foranstaltninger eller om at snarest at ophæve disse.

6. I hastetilfælde kan den medlemsstat, der agter at træffe en foranstaltning, fravige stk. 3 og 4. I så fald anmelder medlemsstaten hurtigst muligt den pågældende foranstaltning til Kommissionen og oprindelsesmedlemsstaten og angiver, hvorfor den fandt, at der var tale om et hastetilfælde.

Artikel 38

Gennemførelsesbestemmelser

Kommissionen vedtager efter den i artikel 42, stk. 2, omhandlede procedure de nødvendige bestemmelser til gennemførelse af dette kapitel om fastsættelse af de i artikel 35 og 37 omhandlede frister og de nærmere bestemmelser om elektronisk informationsudveksling mellem kontaktpunkter, herunder navnlig bestemmelser om informationssystemernes interoperabilitet.

Kapitel VI

Konvergensprogram

Artikel 39

Adfærdskodekser på fællesskabsplan

1. Medlemsstaterne træffer i samarbejde med Kommissionen ledsageforanstaltninger med henblik på at tilskynde til, at der i overensstemmelse med fællesskabsretten udarbejdes adfærdskodekser på fællesskabsplan, navnlig på følgende områder:
 - a) indholdet af og reglerne for lovregulerede erhvervs kommercielle kommunikation, alt efter det enkelte erhvervs særlige karakteristika
 - b) de lovregulerede erhvervs fagetiske regler, der har til formål at sikre især uafhængighed, uvildighed og forretningshemmeligheden, alt efter de enkelte erhvervs særlige karakteristika

- c) betingelserne for ejendomsmægleres virksomhed.
- 2. Medlemsstaterne påser, at de i stk. 1 omhandlede adfærdskodekser er tilgængelige på afstand og ad elektronisk vej, og at de fremsendes til Kommissionen.
- 3. Medlemsstaterne påser, at tjenesteyderen efter anmodning fra tjenestemodtageren og i ethvert dokument, hvori hans tjenesteydelser er beskrevet i detaljer, oplyser, hvilke adfærdskodekser han i givet fald er underlagt, og hvor disse kodekser er tilgængelige elektronisk, og på hvilke sprog.
- 4. Medlemsstaterne træffer ledsageforanstaltninger med henblik på at tilskynde de faglige foreninger og organisationer eller sammenslutninger til på nationalt plan at gennemføre de adfærdskodekser, der vedtages på fællesskabsplan.

Artikel 40

Yderligere harmonisering

- 1. Kommissionen undersøger senest inden [et år efter ikrafttrædelsen af direktivet] muligheden for at fremsætte forslag til harmoniseringsinstrumenter vedrørende følgende områder:
 - a) reglerne for udøvelse af virksomhed med pengetransport
 - b) på baggrund af en rapport fra Kommissionen og en bred høring af de berørte parter, vedrørende spil, som indebærer, at der gøres indsats med penge i hasardspil, herunder lotteri og væddemål
 - c) adgangen til at udøve virksomhed med retslig inkasso.
- 2. Kommissionen undersøger, hvorvidt der for at sikre, at det indre marked for tjenesteydelser fungerer tilfredsstillende, skal træffes yderligere initiativer eller fremsættes forslag om instrumenter vedrørende især følgende områder:
 - a) områder, der har været genstand for individuelle undtagelser, som har afdækket et behov for harmonisering på fællesskabsplan
 - b) de i artikel 39 omhandlede områder, for hvilke der ikke har kunnet gennemføres adfærdskodekser inden gennemførelsesdatoen, eller hvor adfærdskodekserne er ikke tilstrækkelige til at sikre, at det indre marked fungerer efter hensigten
 - c) områder, der afdækkes i forbindelse med den i artikel 41 fastsatte gensidige evalueringsprocedure
 - d) forbrugerbeskyttelse og grænseoverskridende kontrakter.

Artikel 41

Gensidig evaluering

1. Senest den [gennemførelsesdato] fremlægger medlemsstaterne en rapport til Kommissionen med de oplysninger, der er nævnt i følgende artikler:
 - a) artikel 9, stk. 2, vedrørende tilladelsesordninger
 - b) artikel 15, stk. 4, vedrørende krav, der skal evalueres
 - c) artikel 30, stk. 4, vedrørende virksomhed på flere områder.
2. Kommissionen fremsender de i stk. 1 nævnte rapporter til medlemsstaterne, der inden for en frist på seks måneder meddeler deres bemærkninger til hver enkelt rapport. Inden for samme frist hører Kommissionen de berørte parter om rapporterne.
3. Kommissionen forelægger rapporterne og medlemsstaternes bemærkninger for det i artikel 42, stk. 1, nævnte udvalg, der kan fremsætte bemærkninger.
4. På grundlag af de i stk. 2 og 3 omhandlede bemærkninger forelægger Kommissionen senest den 31. december 2008 en sammenfattende rapport til Europa-Parlamentet og Rådet, eventuelt ledsaget af forslag til yderligere initiativer.

Artikel 42

Udvalgsprocedure

1. Kommissionen bistås af et udvalg, der består af repræsentanter for medlemsstaterne, og som har Kommissionens repræsentant som formand (herefter ”udvalget”).
2. Når der henvises til dette stykke, finder den i artikel 3 i afgørelse 1999/468/EF omhandlede rådgivningsprocedure anvendelse i overensstemmelse med samme afgørelses artikel 7, stk. 3, og artikel 8.
3. Udvalget fastsætter selv sin forretningsorden.

Artikel 43

Rapport

Efter forelæggelsen af den i artikel 41, stk. 4, omhandlede sammenfattende rapport udarbejder Kommissionen hvert tredje år en rapport om anvendelsen af dette direktiv til Europa-Parlamentet og Rådet, eventuelt ledsaget af forslag om tilpasning heraf.

Artikel 44

Ændring af direktiv 98/27/EF

I bilaget til direktiv 98/27/EF tilføjes følgende punkt:

"13. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv ... /.. /EF af ... om tjenesteydelser i det indre marked (EUT L ... af ... , s.)."

Kapitel VII

Afsluttende bestemmelser

Artikel 45

1. Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv senest den [\[to år efter ikrafttrædelsen\]](#). De tilsender straks Kommissionen disse bestemmelser og en sammenligningstabel, som viser sammenhængen mellem de pågældende bestemmelser og dette direktiv.

Bestemmelserne skal ved vedtagelsen indeholde en henvisning til dette direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De nærmere regler for henvisningen fastsættes af medlemsstaterne.

2. Medlemsstaterne tilsender Kommissionen de vigtigste nationale bestemmelser, som de udsteder på det område, der er omfattet af dette direktiv.

Artikel 46

Dette direktiv træder i kraft på [\[...\]](#) dagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Artikel 47

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den [\[...\]](#).

På Europa-Parlamentets vegne
Formand
[...]

På Rådets vegne
Formand
[...]

FINANSIERINGSOVERSIGT TIL FORSLAGET

Politikområde: Det indre marked

Aktiviteter: Det indre marked for varer og tjenesteydelser

**TITEL: FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV OM TJENESTEYDELSER I
DET INDRE MARKED**

1. BUDGETPOST (NUMMER OG BETEGNELSE)

12 02 01 Gennemførelse og udvikling af det indre marked

12 01 04 01 Gennemførelse og udvikling af det indre marked – udgifter til den administrative forvaltning

2. SAMLEDE TAL

2.1. Samlet rammebevilling (del B): 0,700 mio. EUR som forpligtelsesbevilling, der allerede er dækket af eksisterende bevillinger i den finansielle programmering for politikområdet det indre marked.

2.2. Gennemførelsesperiode

2004 - 2010

2.3. Samlet flerårigt skøn over udgifterne

(a) Forfaldsplan for forpligtelses- og betalingsbevillinger (finansieringstilskud)
(jf. punkt 6.1.1)

Mio. EUR (3 decimaler)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009 ff.	I alt
Forpligtelser	0,200	0,400					
Betalinger	0,100	0,500					

(b) Teknisk og administrativ bistand og støtteudgifter (jf. punkt 6.1.2)

Forpligtelser				0,100			
Betalinger				0,100			

a+b i alt							
Forpligtelser	0,200	0,400		0,100			
Betalinger	0,100	0,500		0,100			

(c) Personale- og andre driftsudgifters samlede budgetvirkninger (jf. punkt 7.2 og 7.3)

Forpligtelser/ Betalinger	0,869	0,869	0,869	0,869			
------------------------------	-------	-------	-------	-------	--	--	--

a+b+c i alt							
Forpligtelser	1,069	1,269	0,869	0,969			
Betalinger	0,969	1,369	0,869	0,969			

2.4. Forenelighed med den finansielle programmering og de finansielle overslag

Forslaget er foreneligt med den gældende finansielle programmering.

2.5. Virkninger for budgettets indtægtsside

Ingen (vedrører tekniske aspekter ved en foranstaltningens gennemførelse).

3. BUDGETSPECIFIKATIONER

12 02 01 Gennemførelse og udvikling af det indre marked

Udgifternes art		Nye	EFTA-deltagelse	Kandidatlandenes deltagelse	Udgiftsområde i de finansielle overslag
IOU	OB	NEJ	JA	NEJ	Nr. 3

12 01 04 01 Gennemførelse og udvikling af det indre marked – udgifter til den administrative forvaltning

Udgifternes art		Nye	EFTA-deltagelse	Kandidatlandenes deltagelse	Udgiftsområde i de finansielle overslag
IOU	IOB	NEJ	JA	NEJ	Nr. 3

4. RETSGRUNDLAG

EF-traktatens artikel 47, stk. 2, artikel 55, artikel 71 og artikel 80, stk. 2.

5. BESKRIVELSE OG BEGRUNDELSE

5.1. Behov for EU-foranstaltninger

5.1.1. Mål

Tjenesteydelser er allestedsnærværende i den moderne økonomi. I EU tegner tjenesteydelser sig - ekskl. offentlig administration - for 53,6% af bruttonationalproduktet og 67,2% af beskæftigelsen, og de rummer et stort yderligere vækst- og jobskabespotentiale. Retten til fri udveksling af tjenesteydelser og etableringsfriheden medlemsstaterne imellem hæmmes imidlertid af en lang række barrierer. Et af hovedmålene for EU's økonomiske reformprogram er at realisere det potentiale, der ligger i servicesektoren i det indre marked, og at sikre de europæiske borgere og virksomheder ydelser af bedre kvalitet og på gunstigere vilkår.

Kommissionen opregnede i sin rapport om status over det indre marked for tjenester (KOM(2002) 441 endelig) de hindringer, der hæmmer udviklingen af grænseoverskridende tjenesteydelser. Disse hindringer berører en lang række tjenesteydelser som f.eks. distribution, arbejdsformidling, certificering, laboratorier, byggevirkksomhed, ejendomsmæglere, håndværk og turisme og rammer især SMV'er, der spiller en afgørende rolle i servicesektoren (89% af alle SMV'er i EU er aktive i servicesektoren).

Rapporten og den konsekvensanalyse, der ledsager direktivet om tjenesteydelser i det indre marked, viser, hvilke konsekvenser disse hindringer har for EU's økonomi, og hvilke potentielle gevinster der kan opnås ved at fjerne de hindringer, der opsplitter det indre marked for tjenesteydelser.

5.1.2. Dispositioner, der er truffet på grundlag af forhåndsevalueringen

- (a) Forhåndsevalueringen af Kommissionens strategi for tjenester i det indre marked blev gennemført internt af Kommissionens tjenestegrene i august 2002. Strategien består af to faser. Den første fase blev afsluttet med nævnte rapport om status over det indre marked for tjenester. Den anden fase omfatter vedtagelsen af et forslag til direktiv om tjenesteydelser i det indre marked og en række foranstaltninger af ikke-lovgivningsmæssig art.
- (b) Forhåndsevalueringen indeholdt en redegørelse for baggrunden for tjenestestrategien, formålet og den valgte tilgang samt et sammendrag af det arbejde, der er gennemført i strategiens første fase, som især var koncentreret om de mange konstaterede årsager til hindringer. Den indeholdt desuden en første beskrivelse af de systemer og indikatorer, der skal bruges til at overvåge effektiviteten af anden fase af strategien.

Konklusionen var, at strategien hidtil er blevet forvaltet godt, og at den har leveret de oplysninger, der er nødvendige for at kunne gennemføre anden fase. Evalueringen bekræftede, at der er behov for EU-foranstaltninger på området, og den klarlagde værditilvæksten og omkostningseffektiviteten i forbindelse med EU-foranstaltninger.

5.2. Indsatsområder og nærmere bestemmelser for støtten

Det foreslås i direktivet at fjerne hindringerne for det indre marked gennem en kombination af tre indbyrdes forbundne elementer, hhv. oprindelseslandsprincippet, harmonisering og administrativt samarbejde.

- For at gøre det lettere at udøve etableringsfriheden på tværs af grænserne er der behov for at forenkle de administrative procedurer, at fjerne restriktionerne som følge af alt for indviklede, uigennemsigtige eller diskriminerende tilladelsesprocedurer og at afskaffe visse andre krav, der i dag hæmmer tjenesteyderes etablering i andre medlemsstater.
- For at fjerne hindringerne for den frie udveksling af tjenesteydelser skal medlemsstaterne særlig afstå fra at anvende deres egne forskrifter og administrative bestemmelser på tjenesteydelser fra andre medlemsstater og fra at overvåge og kontrollere dem. De bør i stedet stole på den kontrol, myndighederne i oprindelseslandet fører med tjenesteyderne. Der er dog visse midlertidige undtagelser fra oprindelseslandsprincippet, f.eks. for så vidt angår sikker pengetransport og retslig inkasso. Disse spørgsmål skal undersøges nærmere, hvilket vil ske som led i eksterne undersøgelser.
- Oprindelseslandsprincippet kræver et effektivt system for administrativt samarbejde medlemsstaterne imellem, som regulerer de enkelte parters ansvar ved udvekslingen af tjenesteydelser på tværs af grænserne. Der vil muligvis være behov for en koordineret løsning for at lette den elektroniske informationsudveksling.

Direktivet vil sikre en progressiv gennemførelse. Det omhandler en lang række hindringer direkte og opstiller en ramme til inden for nærmere fastsatte tidsfrister at fjerne de resterende hindringer på grundlag af en gensidig evaluering medlemsstaterne imellem og en yderligere høring af de berørte parter. De afsatte ressourcer strækker sig derfor over et nærmere fastsat tidsrum.

5.3. Gennemførelsesmetoder

Forhandlingerne om direktivet i Rådet og Europa-Parlamentet vil blive ført af medarbejdere fra Generaldirektoratet for det Indre Marked inden for rammerne af de nuværende ressourcer. Gennemførelsen af direktivet kræver overvågning og bistand til medlemsstaterne. Også disse opgaver vil blive varetaget af personale fra Generaldirektoratet for det Indre Marked. Desuden bestemmer direktivets artikel 41, at Kommissionen i bestemte spørgsmål bistås af et udvalg, der består af repræsentanter for medlemsstaterne.

6. FINANSIELLE VIRKNINGER

6.1. Samlede finansielle virkninger for budgettets del B (hele programperioden)

6.1.1. Finansieringsstøtte

Forpligtelsesbevillinger i mio. EUR (3 decimaler)

Fordeling	2004	2005	2006	2007	2008	2009 ff.	I alt
Aktion 1		0,400					
Aktion 2	0,200						
Osv.							
I ALT	0,200	0,400					

6.1.2. Teknisk og administrativ bistand, støtteudgifter og it-udgifter (forpligtelsesbevillinger)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009 ff.	I alt
1) Teknisk og administrativ bistand:							
a) Kontor for teknisk bistand:							
b) Anden teknisk og administrativ bistand:							
- intern:							
- eksternt:				0,100			
<i>Heraf til opbygning og vedligeholdelse af administrative edb-systemer:</i>							
1 i alt							
2) Støtteudgifter:							
a) Undersøgelser:							
b) Ekspertmøder:							
c) Informations- og publikationsvirksomhed:							
2 i alt							
I ALT				0,100			

6.2. Beregning af omkostningerne pr. foranstaltning i budgettets del B (hele programperioden)

Forpligtelsesbevillinger i mio. EUR (3 decimaler)

Fordeling	Type resultater (projekter, dossierer ...)	Antal resultater (i alt 2004-2010)	Gennemsnitlige enhedsomkostninger	Samlede omkostninger (i alt 2004-2010)
<u>Aktion 1</u>				
- Foranstaltning 1 (undersøgelse af sikker pengetransport med henblik på at foreslå yderligere harmonisering)	Undersøgelse	1	0,200	0,200
- Foranstaltning 2 (undersøgelse af retslig inkasso med henblik på at foreslå yderligere harmonisering)	Undersøgelse	1	0,200	0,200
<u>Aktion 2</u>				
- Foranstaltning 1 (udvikling og overvågning af økonomiske indikatorer – jf. 8.1. Resultatopfølgningssystem)	Undersøgelse	1	0,200	0,200
SAMLEDE OMKOSTNINGER			0,600	0,600

7. VIRKNINGER FOR PERSONALERESSOURCER OG ADMINISTRATIONS-UDGIFTER

De krævede personale- og administrationsressourcer vil blive dækket via de bevillinger, der afsættes til det ansvarlige generaldirektorat inden for rammerne af den årlige tildelingsprocedure.

7.1. Personalemæssige virkninger

Stillings typer		Eksisterende og/eller nyt personale til forvaltning af foranstaltningen		I alt	Opgavebeskrivelse
		Faste stillinger	Midlertidige stillinger		
Tjenestemænd eller midlertidigt ansatte	A				Da direktivet dækker mange forskellige former for erhvervsvirksomhed, er der behov for særlig viden om en lang række erhvervsgrøner (distribution, lovregulerede erhverv, certificering, byggevirksomhed, håndværk osv.) og om bestemte spørgsmål som f.eks. godtgørelse af udgifter til lægebehandling og administrativ forenkling.
	B	6		6	
	C	1	0,5	1,5	
Andre personaleressourcer		1 udstationeret national ekspert		1	
I alt		8	0,5	8,5	

7.2. Samlede finansielle virkninger af personaleforbruget

Mio. EUR (3 decimaler)

Arten af personaleressourcer	Beløb	Beregningsmetode*
Tjenestemænd	0,756	7 * 0,108
Midlertidigt ansatte	0,054	0,5 * 0,108
Andre personaleressourcer (oplys budgetpost)	0,043	1 * 0,043
I alt	0,853	

Beløbene modsvarer de samlede udgifter i en tolv måneders periode.

7.3. Andre administrative udgifter som følge af foranstaltningen

Mio. EUR (3 decimaler)

Budgetpost (nummer og betegnelse)	Beløb	Beregningsmetode
Samlet bevilling (Afsnit A7) 12 01 02 11 01 – Tjenesterejser 12 01 02 11 02 – Møder 12 01 02 11 03 – Udvalg, der skal høres 12 01 02 11 04 – Udvalg, som det ikke er obligatorisk at høre Andre udgifter (specificeres)	0,016	24 eksperter * 650
Informationssystemer (A-5001/A-4300)		
Andre udgifter - del A (specificeres)		
I alt	0,016	

Beløbene modsvarer de samlede udgifter i en tolv måneders periode.

Mio. EUR (3 decimaler)

I.	Samlet årligt beløb (7.2 + 7.3)	0,869
II.	Foranstaltningens varighed	4 år
III.	Foranstaltningens samlede omkostninger (I x II)	3,476 *

* Alt efter udfaldet af forhandlingerne og det arbejdsprogram, der udarbejdes på grundlag heraf, kan udgifterne til personaleressourcer strække sig over mere end fire år.

8. RESULTATOPFØLGNING OG EVALUERING

8.1. Resultatopfølgningssystem

Ifølge forslaget skal direktivet være gennemført af medlemsstaterne to år efter dets vedtagelse (efter planen ved udgangen af 2005), dvs. inden udgangen af 2007. Desuden er der afsat et ekstra år (indtil udgangen af 2008) til at gennemføre overgangen til det krævede system for administrativt samarbejde (iværksættelse af elektroniske procedurer, oprettelse af

kvikskrancer osv.). Der er ved denne ekstra gennemførelsesperiode taget hensyn til de administrative investeringer, der er nødvendige i første omgang.

Kommissionens tjenestegrene, som bistås af et udvalg, der består af repræsentanter for medlemsstaterne, vil aktivt overvåge og bistå de 25 medlemsstater ved gennemførelsen af direktivet. Direktivets brede anvendelsesområde og de mange forskellige spørgsmål, det omhandler, kræver samarbejde mellem Kommissionen og medlemsstaterne for at kunne sikre en gnidningsfri og ensartet gennemførelse og anvendelse af direktivet i hele EU.

Kommissionens tjenestegrene skal også overvåge direktivets forventede virkninger. Nærmere bestemt vil der med bistand fra eksterne erhvervskonsulenter (der er allerede indgået kontrakt, som dog skal finansieres i 2004) blive foretaget en kortlægning af økonomiske indikatorer (f.eks. overholdelsesomkostningerne for tjenesteydere, den grænseoverskridende samhandel i EU/de udenlandske direkte investeringer i servicesektoren, SMV'ers andel i den grænseoverskridende samhandel/de udenlandske direkte investeringer og prisforskelle).

8.2. Hvordan og hvor ofte skal der evalueres?

Da de reelle økonomiske, arbejdsmarkedsmæssige og sociale virkninger først vil kunne måles, når direktivet er gennemført fuldt ud, foreslås det, at den første efterfølgende evaluering skal indgå i den rapport, Kommissionen aflægger inden udgangen af 2008, og at de følgende evalueringer kommer til at indgå i de rapporter, der aflægges hvert tredje år efter den første rapport.

9. FORHOLDSREGLER MOD SVIG

Kontrakterne om de førnævnte undersøgelser indgås efter offentlige udbudsprocedurer, og der vil blive ført nøje kontrol med de indgåede kontrakter.